

Methodorus - 1

Könte 1890. PDF

DCE: Method.

R. 22.965

METRODORI EPICUREI

FRAGMENTA

COLLEGIT

SCRIPTORIS INCERTI EPICUREI

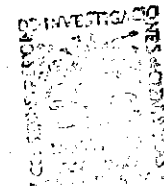
COMMENTARIUM MORALEM

SUBIECIT

ALFREDUS KOERTE.

*Jahrbücher für classische Philologie. 17. Suppl. pp.
pp. 529-597*

*Leipzig - B. G. Teubner
1890*

Praefatio.

In hoc commentario elaborando non eam viam ingressus sum, quam indicare videtur inscriptio, sed a scriptore incerto Epicureo profectus ad Metrodorum accessi. nam cum papyro 831 (VH² X f. 71—80) a Scotto (Fragm. Hercul. p. 26) virorum doctorum studiis commendatae operam navarem, Usenerus praeceptor carissimus animum meum advertit ad similitudinem, quae inter locum quandam laius papyri et sententiam quandam Metrodori intercedit. ego vero Lampsaceni reliquias perscrutatus in dies magis mihi persuasi ipsius Metrodori esse hunc libellum, quam opinionem ut firmarem, Metrodori reliquias a Dueningio (de Metrodori Epicurei vita et scriptis, Lipsiae 1870) non ea arte tractatas, qua digna sunt, iterum colligere institui. inprimis vero volumina Herculanensia excussi, quibus ille, nec quibus licuit uti, diligenter usus est, nec potuit omnino uti tomis VII—XI collectionis alterius Scottique Fragmentis Herculanensibus. in schedis Herculanensibus adhuc editis nullum locum, in quo Metrodori nomen manifeste legitur, a me praetermissum esse spero, licet incerta nominis vestigia passim restent.

Praeter volumina Herculanensia duobus potissimum fontibus operam dedi, gnomologio Vaticano et Plutarchi libris adversus Colotem et contra Epicuri beatitudinem scriptis.

Inter 81 gnomologii sententias quattuor esse Metrodori certum, plures latere veri simile est (cf. Us. stud. Vindobon. X p. 186 sq.). nam cum Usenerus (l. l. p. 188) luculenter demonstraverit sententias illas ex Epicuri, Metrodori, Polyaeni, Hermarchi epistularum epitome excerptas eisque tredecim *κρίαις* *δόξαις* additas esse, permirum esset, si ex 27 dictis, quae aliunde nota sunt, quattuor essent Metrodori, ex reliquis 54 nullum. itaque tres sententias (27, 41, 45) Metrodoro ascripsi satis certis indicibus natus, quae ad singula fragmenta (47, 59, 48) adnotavi. vereor autem ne nimis cautus fuerim in eligendo, exempli gratia s. 52 Metrodori dictionem sapit, sed in re difficillima omnem temeritatem cavendam esse putavi.

Paulo copiosius agendum est de Plutarcho Metrodori fonte. ut Epicuri sic Metrodori quoque sententiis verbisque ei libri scatent, quos Plutarchus scripsit adversus Colotem et contra Epicuri beatitudinem. ex his reliquias plerasque, quas quidem nomine addito

Plutarchus Metrodori esse testatur, diligenter exscripsit Dueningius, puto autem nonnullos locos nomine non insignitos Metrodoro certe adiudicari posse ratione accuratius perspecta, quam Plutarchus in referendis Epicureorum sententiis sequitur.

Primum Plutarchus toto in libro, quo non posse suaviter vivi secundum Epicurum contendit, omnino nullius Epicurei dicta vel scripta commemorat nisi principis scholae et Metrodori, ut omittam titulum libri Colotei, quem in inscribendo libro imitatur. in altero autem libello, quo impugnat Colotem, adversarii ipsius dicta saepe proferuntur, quae facile dignoscuntur a reliquorum horti sodalium sententiis, illorum enim dictis Plutarchus Colotis opiniones refutare studet, praeter eum respiciuntur Epicurus Metrodorusque non raro, semel Leonteus. vide autem quomodo Plutarchus Leontei testimonium inducat adv. Col. 3 p. 1108B *Λεοντεύς ἐκ τῶν ἐν ᾧ ἄρπον Ἐπικούρου μαθητῶν*: ipsis verbis indicat illum vel lectori vel ipsi minus notum esse. cavendum vero est ne putemus permultas sententias, quas Plutarchus auctoris nomine omisso contextui sermonis inserit, communes esse scholae, quaequo certo scriptori ascribi nequeant. immo eum, etsi generaliter dicit *οἱ λέγοντες*, *οἱ βούντες*, *οἱ κελεύοντες*, tamen plerumque vel semper ad certi scriptoris certum dictum spectare multis exemplis demonstrari potest. non raro enim fit, ut sententiam, quam Plutarchus quasi communem Epicureorum profert, alii scriptores, vel Chaeronensis ipse alio in libro, aut ab Epicuro ipso pronuntiatam esse testentur v. Plut. contra beat. 6 p. 1090C = Epic. Us. fr. 532 et 582, ibidem 12 p. 1094D = Ep. Us. fr. 163, ib. 12 p. 1094D = Us. Ep. fr. 117, ib. 15 p. 1097A = Ep. Us. fr. 544, ib. 27 p. 1104F = Ep. Us. fr. 204, aut a Metrodoro v. Plut. adv. Col. 2 p. 1108C = Plut. contra beat. 16 p. 1098C, adv. Col. 31 p. 1125C = contra beat. 16 p. 1098C, adv. Col. 30 p. 1125A = contra beat. 3 p. 1087D. licet igitur concludere totam fere copiam sententiarum, quae in libris illis leguntur, ex Epicuri et Metrodori scriptis fluxisse. itaque quae ab ipso Epicuro non esse dicta manifestum est, ea Metrodori esse putabimus. qua de causa non dubitavi ei (ad fr. 38, p. 558) nonnullos locos ascribere. sed fortasse interdum accuratius dignoscere licet, quid utrique debeat. solet enim Plutarchus res maioris ponderis utriusque testimonio illustrare v. contra beat. 2 p. 1087A, 3 p. 1088BC, 7 p. 1091A, 12 p. 1094DE, adv. Colot. 17, 1117AB. ubi igitur de una eademque re duo testimonia invenimus, quorum alterum nomine notatum est alterum nomine caret, de huius quoque auctore satis certo indicare possumus. id quod Usenerus fecit, qui, ni fallor eodem modo ratiocinatus atque ego, fr. 554 Plut. adv. Col. 31 p. 1125C et fr. 560 adv. Col. 33 p. 1127A Epicuro adiudicat, cf. adnotationem ad p. 329, 16 „verba Epicuri referri eo certum est, quod p. 1127B opponuntur *ἡ δὲ Μητρόδωρος . . . γέγραπεν*“.

Haec observatio me adduxit, ut Metrodoro cum leviora tum

fr. 1 ascriberem. nam Plutarchus cum Democritum ab impetu Colotis defendit, primum (cap. 4) generaliter exponit, quid de sensibus iudicaverint Epicurei, tum (cap. 5) certi scriptoris certa verba respicere videtur, deinde (cap. 6) Epicurum ipsum in symposio cum Polyaeo disserentem inducit οὐα δὴ ἂ περὶ τοῦ οἴνου τῆς θερμότητος ἐν τῷ Συμποσίῳ Πολύαινον αὐτῷ διαλεγόμενον Ἐπίκουρος πεποίηκε (Ep. Us. fr. 58). colligam igitur ex eis, quae exposui, totum caput quintum ex Metrodori scriptis haustum osse, quamquam contineatne communem Epicureorum doctrinam an Metrodori rationes non plane patet.

Quae de altera commentarii parte hic praemittam, pauca sunt. Scottus l. l. adnotat sex paginas papyri 831 Oxonii servari stilo plumbeo delineatas. quod apographon Ericus Pernice, sodalis meus studiorum, vero proximi anni Londinium profectus summa diligentia cum Neapolitano contulit. gratias ago amico maxime pro hoc beneficio. est autem apographon Oxoniense utilissimum ad priores columnas restituendas, cum non solum singulae litterae multae rectius in eo legantur, sed etiam maiores schedulae, quae Neapoli perierunt, ibi servatae sint. ordinem quidem paginarum apographon Neapolitanum rectius servavit; respondent enim schedae inter se hunc in modum:

- O. I = N. III
- O. II = N. V
- O. III = N. IV
- O. IV = N. II
- O. V = N. VI
- O. VI = N. IX

non potest autem columna VIII N. Oxonii non servata dirimi a IX—XI N., ex quibus IX Oxonii extat, item col. IV N. et V N., VI N. et VII N. cohaerent, quas divellit apographon Oxoniense.

Restat ut gratias agam ex imo pectore Hermanno Usener, cuius auxilio et consilio in tota dissertatione elaboranda frui mihi licebat.

Pars prior.

Metrodori quae supersunt.

Priusquam reliquias ipsas edam, de Metrodori ingenio et de loco, quem in schola Epicuri obtinuerit, breviter disseram. video enim viros doctos, quumquam Dueringius satis bene egit de hac re (p. 21 sq.), adhuc plus aequo adversariorum opprobriis fidem habere, ita ut pinguem et rusticum Epicuri assecclam fuisse Metrodorum arbitrentur (cf. ind. schol. Gotting. aest. 1889 p. 14). vel ei, qui de Epicuro ipso aequius iudicare didicerunt, in Metrodorum Ciceronis exemplo (cf. de nat. deor. I, 40, 113) omnia conferre solent, quae in doctrina turpia et rudia esse videntur, vide Hirzeli quaestiones de Ciceronis scriptis philosophis (I p. 165 sqq.).

Si recte iudicare studemus de Metrodori indole, proficiscendum est ab Epicuri iudicio: qui quanti fecerit Metrodorum vel illo dicto, quod Seneca servavit, manifeste ostendit Ep. Us. fr. 192 „Quosdam ait Epicurus ad veritatem sine ullius adiutorio exisse, fecisse sibi ipsos viam. hos maxime laudat, quibus ex se impetus fuit, qui se ipsi protulerunt. quosdam indigere ope aliena, non ituros, si nemo praecesserit, sed bene socuturos: ex his Metrodorum ait esse, egregium hoc quoque sed secundae sortis ingenium.“ Hermarchus tertiae classis exemplar est eorum, qui cogi ad rectum compellique possunt. hic Epicurus Metrodorum principem discipulorum declarat, alibi non tam discipulum quam socium sapientiae eum dicit, ut omittam locos Ciceronis de fin. II, 3, 7 (infra p. 569) et Senecae ep. mor. 79, 15 (infra p. 568), vide ipsa verba Epicuri de rer. nat. I. XXVIII VH¹ VI f. 45 sq. Gomp. comm. acad. Vindob. t. 83 p. 92 Ἀλλὰ γὰρ πῶς οὐκ εὐκαιρὸν ἐστὶ ταῦτα προσφέροντα μηκύνειν καὶ μᾶλλον ὡς πρὸς σέ, Μητρόδωρε; πάνυ γὰρ οἶμαι σέ πολλά ἂν ἔχειν προενέγκασθαι κτέ., Metrodorum ipsum multa prolaturum esse contra adversariorum opiniones confidit Epicurus. deinde uni Metrodoro eosdem honores in testamento decernit, quos sibi cf. Laert. Diog. X, 18 Us. fr. 217 p. 166: Polyaei enim suorumque fratrum memoriam semel quotannis celebrari vult, suam et Metrodori omnium mensium vicensimo die lunae; nisi quod ipsius natalem quoque diem agendum mandat, Metrodori non item.

Epicurus, qui ne quid a praeceptoribus didicisse videretur studiose cavebat, qui inter assecclas quasi deus inter mortales versabatur,

qui vel exultantem sectatorum venerationem admitteret (cf. Ep. Us. fr. 141, stud. Vindob. X p. 185), amico hunc locum tam propinquum sibi non concessisset, nisi ille ceteris sodalibus longe praestitisset. erat sane discipulus Metrodorus, sed qui magistrum etiam adiuuaret. de re familiari administranda item de rhetorica accuratius eum egisse Epicuro ex Philodemi libris cognoscimus cf. fr. 26 et p. 545.

Arctissime cum Epicuro ipso coniungitur non solum a scholae sodalibus sed etiam a Cicerone, Seneca, Luciano, Plutarcho, quem omnes fere sententias momenti utriusque testimonio et Epicuri et Metrodori illustrare supra (p. 532) ostendi. respice vero Metrodorum septem annis ante Epicurum mortuum esse: si scholae successor fuisset, hoc ipso munere fieri potuit, ut nomen eius per adversariorum impetus post magistri mortem duplicata vi in hortum irruentium clarius fieret: is qui magistrum tot annis morte praevit, non iterum atque iterum impugnaretur, nisi iuxta Epicurum locum obtinuisset. nullius memoria per tot saecula et ab amicis et ab adversariis tam diligenter colitur, qui non propria ingenii vi excellens fuerit.

Ei qui humilis et inculti ingenii eum fuisse arbitrantur, nonnullis dictis nituntur, in quibus iterandis omnes adversarii exsultant. cum vero haec dicta arcte cohaereant cum rixa illa, quae inter Metrodorum et fratrem Timocratem exarsit, iam de hac mihi agendum est. et primum quidem ea referam, quae de Timocrate scimus, sunt ea satis pauca: Timocrates minor natu, ut videtur, quam Metrodorus aliquamdiu Epicuri scholae interfuit, tum nescio qua de causa ab ea recessit. quo discidio facto librum edidit *Εὐφραντὰ* inscriptum, in quo Epicurum, Metrodorum totamque scholam impudicentissimis eisque fictis opprobriis aggressus est. Epicurus et Metrodorus compluribus libris¹⁾ scholam ab illis calumniis defenderunt eumque in Asiam profectum de aula regis Lysimachi (? cf. Ep. Us. ind. p. 419a) movere studuerunt. praeterea discimus a Metrodoro (fr. 30) eum iam in pueritia iracundiorem fuisse; extat denique ipsius dictum de Metrodoro, quem et amare se ut nemo et odisse ut nemo profitetur (v. p. 567). quid egorit postea, num aliam scholam secutus sit, alios libros scripserit, nescimus.

Nihil in his, quantum video, inest, quo comprobetur Hirzeli iudicium. putat ille (l. l. p. 167) Timocratem defecisse ab horto, quia laudem vel ex rebus pro patria bene gestis, vel ex artium liberalium studiis perceptam inter voluptates numeraret. sed cur non accessit ad rem publicam? cur non percepit laudem ex artibus liberalibus? cur Epicurum calumniis petere quam doctrina et argumentis superare maluit? meo quidem iudicio ex eo, quod Timocrates

1) Ex Metrodori scriptis huc pertinent *Περὶ Ἐπικούρου ἀρρωστίας* et fortasse *Μαγνητικά*.

non tam de philosopho quam de homine Epicuro detrahit neque ulla propriae eius doctrinae vestigia extant, evincitur cum non propter doctrinae potissimum dissensum scholam reliquisset. ab hac opinione ne Ciceronis quidem verba me deducunt (de nat. deor. I, 33, 93): „stomachabatur senex (Phaedrus) si quid asperius dixeram, cum Epicurus . . . Metrodori sodalis sui fratrem Timocratem, quia nescio quid in philosophia dissentiret, totis voluminibus conciderit.“ Cicero sine dubio non plus sciebat quam nos de rixae causis, Academici autem, auctoris Tulliani, qui quasi socio utebatur Timocrate adversus Epicurum, multum intererat nobile aliquid in eius defectione videri inesse. alter locus Ciceronis, quem affert Hirzelius, de nat. deor. I, 40, 113 „Metrodori vero, qui est Epicuri collega sapientiae multa impudentiori recitabat. accusat enim Timocratem fratrem suum Metrodorum, quod dubitet omnia quae ad beatam vitam pertineant ventre metiri, neque id semel dicit sed saepius“ manifesto ex ipsis Metrodori verbis, quae nobis servata sunt fluxit. ergo ab his argumenta petenda sunt, non a Cicerone, id quod fecit Hirzelius (l. l. p. 167). iam inspiciamus illa dicta, quae Metrodori memoriae magis nocuerunt quam omnia *Εὐφραντὰ* fratris: (fr. 39) „*περὶ γαστέρα γάρ, ὡς φυσιολόγε Τιμόκρατες, περὶ γαστέρα ὁ κατὰ φύσιν βαδίζων λόγος τὴν ἄπασαν ἔχει σπουδὴν*“ et (fr. 40) „*περὶ γαστέρα γάρ, ὡς φυσιολόγε Τιμόκρατες τὸ ἀγαθόν*“ et (fr. 41) „*οὐδὲν δεῖ κῶζειν τοὺς Ἕλληνας οὐδ' ἐπὶ κοφίᾳ στεφάνων παρ' αὐτῶν τυγχάνειν, ἀλλ' ἐσθίειν καὶ πίνειν οἶνον, ὡς Τιμόκρατες, ἀβλαβῶς τῇ γαστρὶ καὶ κεχαρισμένως.*“ rectissime, ut mihi quidem videtur, Dueningius ad interpretanda haec dicta titulo libri utitur, quem scripsit Metrodorus *Περὶ τοῦ μείζονα εἶναι τὴν παρ' ἡμᾶς αἰτίαν πρὸς εὐδαιμονίαν τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων* (cf. p. 540). contendit Metrodorus contra Timocratem, qui ipse se physicum appellasse videtur — id quidem rectius Hirzelius vidit quam Dueningius — non ex externis vitam beatam parari sed penes nosmet ipsos esse beatitudinis condiciones, et, ne ulla restet dubitatio de omnium voluptatum fonte, iterum atque iterum ventrem nominat, a quo bene constituto reliquae voluptates pendeant cf. fr. 5 p. 540. Timocrates vana laudis cupiditate abductus externis nimiam operam videtur dedisse. quam laudis sitim cum in horto replere non posset, a schola defecit eamque detestatus est.

Est sane caput totius Epicuri doctrinae moralis tam asperum tam proterve expressum illis Metrodori dictis, ut, si nihil ex eius libris nobis servatum esset nisi haec, merito eum pro homine humilis atque rudis ingenii haberemus. sed alia praesto sunt dicta, quibus utamur ad haec interpretanda. idem vir, qui circa ventrem omne bonum esse dicit, profitetur (fr. 62) *ὅτι πολλάκις προσηπύλαμεν ταῖς τοῦ σώματος ἡδοναῖς*, irridet adolescentem opulenter edentem et bibentem (fr. 55), pascitur ipse certis diebus uno asse (v. p. 569) qui coronas sapientiae donatas a nobili illa Graecia spornit, idem

physicarum quaestionum altitudine ad illius scientiae laudes pulcherrimas effertur (fr. 37). coniungenda sunt haec omnia et possunt coniungi, ut mihi quidem videtur. Metrodorus cum totum se dedisset novae doctrinae, in qua omnem salutem inclusam videbat, capita disciplinae usque ad ultimos fines persequi non dubitavit. ita fit ut impudentia et humilia videantur, quae ille ex animo elato uniusque studii pleno emisit et summa vi elocutionis pronuntiavit.

Sed iam finem faciam prooemii. quae praeterea mihi dicenda sunt de ingenio et sententiis Metrodori, ad singula scripta et fragmenta adnotare malo. his quae praeinisi id potissimum egi, ut Hirzoli opiniones refutarem. saepius mihi ad eum recurrendum erit, puto enim libri ceteroquin egregii totum caput, quod de discrepantiis Epicureorum agit, infirmis fundamentis niti.

Index librorum apud Laertium servatus.

Laertius Diogenes X, 23 (Ep. Us. p. 368 sq.) βιβλία δὲ ἐστὶ τοῦ Μητροδώρου τάδε· (24)

Πρὸς τοὺς ἰατροὺς τρία.
Περὶ αἰσθήσεων.
Πρὸς Τιμοκράτην.
Περὶ μεγαλοψυχίας.
Περὶ τῆς Ἐπικούρου ἀρρωστίας.
Πρὸς τοὺς διαλεκτικούς.
Πρὸς τοὺς σοφιστὰς ἐννέα.
Περὶ τῆς ἐπὶ σοφίαν πορείας.
Περὶ μεταβολῆς.¹⁾
Περὶ πλούτου.
Πρὸς Δημόκριτον.
Περὶ εὐγενείας.

Certorum librorum reliquiae.

I. Περὶ αἰσθήσεων.

Laertius Diogenes X, 24 supra.

Huic libro non recte fragmenta incerti auctoris (VH¹ VI, b) ab editore Neapolitano ascripta esse nunc nemo fere negat, quid quod ne de sensibus quidem illic agitur, sed de natura deorum (cf. Scott Fragm. Herc. p. 248).²⁾

1) τῆς μεταβολῆς libri, cf. fr. 9 et 12 2) ex illius libri columna XV secus intellecta a Dueningio (p. 32 sq.) descendum est Theophrasti esse iudicium illud lepidissimum de Bione Borysthenita, ab illo Kratosthenem (Strab. I p. 16 Laert. Diog. IV, 52) esse mutuatum. ergo ex hoc quidem loco non recte collegit Dueningius librum Metrodori non esse.

1. Plutarchus adversus Coloten 5 p. 1109 C (Ep. Us. fr. 250 p. 184, 11 sqq.) αἱ δὲ πολυθρύλητοι συμμετρίαι καὶ ἀρμονίαι τῶν περὶ τὰ αἰσθητήρια πόρων αἱ τε πολυμιξίαι τῶν σπερμάτων, ἃ δὴ πᾶσι χυμοῖς καὶ ὁμαῖς καὶ χροαῖς ἐνδiesπαρμένα λέγουσιν ἐτέρων ἐτέρω ποιότητος κινεῖν αἰσθεῖν, οὐκ ἀντικρυς εἰς τὸ τῇ μᾶλλον τὰ πράγματα συνελαύνουσιν αὐτοῖς; τοὺς γὰρ οἰομένους ψεύδεσθαι τὴν αἰσθεῖν, ὅτι τὰ ἐναντία πάθῃ τοῖς χρωμένοις ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὁρῶσι, παραμυθούμενοι διδάσκουσιν ὡς ἀναπεφυρμένων καὶ συμμεμιγμένων¹⁾ ὁμοῦ τι²⁾ πάντων ἄλλου δὲ ἄλλω πεφυκότος ἐναρμόττειν οὐκ ἔστι τῆς αὐτῆς ποιότητος ἐπαφῇ καὶ ἀντίληψι οὐδὲ πᾶσι τοῖς μέρεσι κινεῖ πάντας ὡσαύτως τὸ ὑποκείμενον, ἀλλὰ ἐκείνοις ἕκαστοι μόνοις ἐντυγχάνοντες πρὸς ἃ σύμμετρον ἔχουσι τὴν αἰσθεῖν οὐκ ὁρθῶς διαμάχονται περὶ τοῦ χρηστὸν ἢ πονηρὸν ἢ λευκὸν ἢ μὴ λευκὸν εἶναι τὸ πρᾶγμα, τὰς αὐτῶν οἰόμενοι βεβαιοῦν αἰσθήσεις τῷ τὰς ἄλλων ἀναρρεῖν. δεῖν³⁾ δὲ αἰσθεῖν μὲν μὴδὲ μιᾶ⁴⁾ μάχεσθαι· πᾶσαι γὰρ ἄπτονται τινος, οἷον ἐκ πηγῆς τῆς πολυμιξίας ἐκάστη λαμβάνουσα τὸ πρόσφορον καὶ οἰκεῖον· ὅλου δὲ μὴ κατηγορεῖν ἄπτομένους μερῶν· μὴδὲ τὸ αὐτὸ οἶεσθαι δεῖν πάσχειν ἄπαντας, ἄλλους κατ' ἄλλην ποιότητα καὶ δύναμιν αὐτοῦ πάσχοντας. ἄρα δεῖ σκοπεῖν, τίνας μᾶλλον ἀνθρώποι τὸ μὴ μᾶλλον ἐπάγουσι τοῖς πράγμασιν, ἢ οἱ⁵⁾ πᾶν μὲν τὸ αἰσθητὸν κρᾶμα παντοδαπῶν ποιότητων ἀποφαίνουσι

„σύμμετρον ὥστε γλεῦκος ὑλιστήριον⁶⁾“

ἔρρειν δὲ ὁμολογοῦσι τοὺς κανόνες αὐτοῖς καὶ παντάπασιν οἴεσθαι τὸ κριτήριον, ἂν περ εἰλικρινὲς αἰσθητὸν ὅτιον καὶ μὴ πολλὰ ἕκαστον ἀπολίπωσιν;⁷⁾

Hoc fragmentum cur ascripserim Metrodoro supra (p. 532 sq.) exposui, cur huic potissimum libro adiudicarem, ex re ipsa patet.

2. Scriptor incertus de sensibus col. IV (Scott. Fr. Herc. p. 260) αἰσθ[ή]σε[ι]ς προσ[α]γ[ο]ρεύομεν . . π . . . μόριον καὶ αἰσ[θη]τή[ριον] φ. μεναστικ . . εἰν . . εἰνεσθαι τῷ γένει . . αὐτὴν οὐ τὴν δύναμιν⁸⁾ οὐδὲ τὸ πάθος, τ[ο]ῦ δὲ καίκεσθαι τούτῳ μᾶλλον δὲ τῷ ἰδ[ι]ῳ⁹⁾ προσελεύεσθαι νομίζοντας ἀνοήτως¹⁰⁾: καθ' [δ]σον πᾶσα ποιασα . . τιν εἰς εἶδη. κα[ὶ] ὁ Μη[τρο]δώρος ἔθηκε τοῦ[το].

In singulis restituendis frustra enisus sum. scriptor incertus, qui subtilissime distinguit singulorum vocabulorum notiones, in hac columna docere videtur se neque τὴν δύναμιν neque τὸ πάθος dicere αἰσθήσεις sed utriusque coniunctionem, v. αἰσθήσεις

1) συμμεμιγμένων B. 2) τοι B. 3) δεῖ libri, δεῖν Us. 4) μὴδὲ διαμάχεσθαι libri, em. Reiskius 5) οἱ B. E. 6) αὐλητήριον libri, corr. Us. 7) ἀπέλιπον libri, corr. Dübnerus 8) κα . . N. 9) ἀνοήτως O., ἀνεπτως N., ἀνοήτως Us.

προκαγορεύομεν . . . μόριον καὶ αἰσθητήριον et infra οὐ τὴν δύναμιν οὐδὲ τὸ πάθος, sequitur alius definitionis refutatio, tum Metrodorum secum consentire testatur scriptor. cf. Ep. Us. fr. 249 'Ἐπίκουρος' τὸ <τε> μόριόν ἐστιν ἡ αἰσθησις, ἡ τις ἐστὶν ἡ δύναμις, καὶ τὸ ἐπαίσθημα, ὅπερ¹⁾ ἐστὶ τὸ ἐνέργημα. ὥστε διχῶς παρ' αὐτῷ λέγεσθαι αἰσθησιν μὲν τὴν δύναμιν, αἰσθησιν²⁾ δὲ τὸ ἐνέργημα. Metrodorum in alio libro quam in hoc tam accurate de vocabuli αἰσθήσεως notione disseruisse veri simile non est.

II. Πρὸς Δημόκριτον.

Laertius Diogenes X, 24 supra p. 537.

III. Πρὸς τοὺς διαλεκτικούς.

Laertius Diogenes X, 24 supra p. 537.

Dueningius putat Metrodorum nomine dialecticorum omnes philosophos comprehendisse ὅσοι περὶ τὴν τῶν λόγων τεθροειάν καταγίνονται (p. 35), sed rectius Menagius contendisse videtur hunc librum adversus Megaricos scriptum esse. nam in sequente fragmento verbis τοὺς ἀκριβέστερον ἡγουμένους τὸν κατ' ἐρώτησιν τρόπον διαγελάσας Megaricos notari certum est, v. Laert. Diog. II, 10, 106 Οἱ ἀπ' αὐτοῦ Μεγαρίκοι προσηγορεύοντο, εἴτ' ἐριστικοί, ὕστερον δὲ διαλεκτικοί, οὗς οὕτως ὠνόμασε πρῶτος Διονύσιος ὁ Χαλκηδόνιος διὰ τὸ πρὸς ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν τοὺς λόγους διατίθεσθαι. hanc ob causam fr. 3 huius libri subiunxi, quamquam Metrodorus fortasse in aliis quoque libris irrisit dialecticos.

3. Philodemus de rhet. VH² VII f. 60 col. 31 (Gomperzius Ztschr. f. d. oesterr. Gymn. 1872 p. 32) πα[ρ]α θεῖς ὁ Μη[τ]ρόδωρος [κ]αὶ περὶ τοῦ τῆς αὐτῆς εἶνα[ι] διαθέσεως ἑκάτερον π[ο]εῖν ἐπιλογ[ι]σάμενος [κ]α[ι] ³⁾ τοὺς ἀκρι[β]έστερον ἡγουμένους [τ]ὸν κατ' ἐ[ρ]ώτησιν τρόπον διαγελάσας ἐπὶ δὲ τῶν πολιτικῶν, φησὶν, καὶ τῶν φυσικῶν οὐκέθ' ἡ διαφορὰ τοιαύτη τίς ἐστίν, ἀλλ' οὐθ' ὁ πολιτικός τ[ι] τοῦ φυσ[ικ]οῦ⁴⁾....

IV. Περὶ τῆς Ἐπικούρου ἀρρωστίας.

Laertius Diogenes X, 24 supra p. 537. vide p. 535 adn. 1.

V. Περὶ εὐγενείας.

Laertius Diogenes X, 24 supra p. 537.

4. Laertius Diogenes X, 1 Ἐπίκουρος Νεκλέους καὶ Χαιρέατης, Ἀθηναῖος, τῶν δῆμων Γαργήτιος, γένους τοῦ τῶν Φιλαϊδῶν, ὡς φησι Μητρόδωρος ἐν τῷ Περὶ εὐγενείας.

1) ὅθεν libri, corr. Us. 2) αἰσθητόν l., corr. Us. 3) διὰ Gomp. 4) φυσ. . . cou ap.

VI. Περὶ τοῦ μείζονα εἶναι τὴν παρ' ἡμᾶς αἰτίαν πρὸς εὐδαιμονίαν τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων.

5. Clemens Alexandrinus Strom. II, 131 p. 498 P. "Ὁ τε Μητρόδωρος ἐν τῷ Περὶ τοῦ μείζονα εἶναι τὴν παρ' ἡμᾶς αἰτίαν πρὸς εὐδαιμονίαν τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων ἀγαθόν, φησί, ψυχῆς τί ἄλλο ἢ τὸ σαρκὸς εὐσταθὲς κατὰστημα καὶ τὸ περὶ ταύτης πιστόν ἔλπιμα.

Cicero de finibus II, 28, 92 ipso enim Metrodorus, paene alter Epicurus, beatum esse describit his sero verbis eum corpus bene constitutum sit, et sit exploratum ita futurum.

Cicero Tusc. disp. II, 6, 17 Metrodorus quidem perfecte eam putat beatum, cui corpus bene constitutum sit et exploratum ita semper fore.

Cicero Tusc. disp. V, 9, 27 tu vero Metrodore, qui... definiendum bonum firma corporis affectione explorataque eius spe contineri, fortunae aditus interclusisti?

Cicero de officiis III, 33, 117 nam si non modo utilitas sed vita omnis beata corporis firma constitutione eiusque constitutionis spe explorata, ut a Metrodoro scriptum est, continetur, certe haec utilitas et quidem summa — sic enim censent — cum honestate pugnabit.

Hoc fragmentum paene ad verbum congruit cum Epicuri fragmento 68 Us. τὸ γὰρ εὐσταθὲς σαρκὸς κατὰστημα καὶ τὸ περὶ ταύτης πιστόν ἔλπιμα τὴν ἀκροτάτην χαρὰν καὶ βεβαιοτάτην ἔχει τοῖς ἐπιλογίζεσθαι δυναμένοις (Plut. contra Epic. beat. 4 p. 1089 D). Cum apud Plutarchum haec verba omisso auctoris nomine referantur (vide tamen 6 p. 1090 D Ep. Us. p. 122, 20 sqq.) putet quispiam ea soli Metrodoro adiudicanda esse nisi Clementis Ciceronisque testimoniis. sed quamquam summa sententiae eadem est, tamen initium et finis illius dicti diverso referuntur a Clemente et Plutarcho neque est causa cur suspicemur ab altero verba mutata esse. accedit quod non solum Origenes contra Celsum III 80 p. 165 et Gellius noct. Att. IX, 5, 2 ea Epicuri verba esse testantur, sed etiam Cleomedes II, 1 p. 112 Bak. his ipsis utitur exemplo, quo inolegantem Epicuri sermonem illustret. est igitur veri simile Epicurum haec verba pepigisse, Metrodorum ea recepisse, quia placebant propter vim et acrimoniam. ut Epicurus ipse non dubitabat dicta, quae summa diligentia acuerat, iterum atque iterum proferre (v. Us. stud. Vindob. X p. 181), sic Metrodorum magistri dictis, quae penitus in mente haerebant, pro suis usum esse non est mirum.

6. Plutarchus contra Colot. 30 p. 1125 B καθάπερ οἴεται δεῖν ὁ σοφὸς Μητρόδωρος λέγων τὰ καλὰ πάντα καὶ σοφὰ καὶ περιττὰ τῆς ψυχῆς ἐξευρήματα τῆς κατὰ σάρκα ἡδονῆς ἕνεκα καὶ τῆς ἐλπίδος τῆς ὑπὲρ ταύτης συνεστάναι καὶ πᾶν εἶναι κενὸν ἔργον, ὃ μὴ εἰς τοῦτο κατατείνει.

7. Plutarchus contra Epic. beat. 3 p. 1087D οἶονται δὲ περὶ γαστέρα τάχαθὸν εἶναι καὶ τοὺς ἄλλους πόρους τῆς σαρκὸς ἅπαντας, δι' ὧν ἡδονὴ καὶ μὴ ἀλγηδὼν ἐπεισέρχεται· καὶ πάντα καλὰ καὶ σοφὰ ἐξευρήματα τῆς περὶ γαστέρα ἡδονῆς ἕνεκα γεγονέναι καὶ τῆς ὑπὲρ ταύτης ἐλπίδος ἀγαθῆς, ὥς ὁ σοφὸς εἶρηκε Μητροδώρος.

Plutarchus adversus Col. 30 p. 1125A οἱ γὰρ τούτων καταφρονούντες ὥς μύθων καὶ περὶ γαστέρα τάχαθὸν ἡγούμενοι καὶ τοὺς ἄλλους πόρους δι' ὧν ἡδονὴ παραγίνεται, νόμου δέονται καὶ φόβου κτε.

Hos Plutarchi locos inter se arctissime cohaerentes propter sententiae similitudinem huic libro ascripsi, alterum et tertium eodem inro epistolae ad Timocratem adiudicari posse non nego. ad totius libri finem cf. Philodem. de rhet. VH² VII f. 177, 5 τὸ δὲ μὴθὲν εἶναι παρὰ μέγα τῶν ἔξωθεν εἴπερ ὀρθῶς λέγεται καὶ τὸ μὴ μίσην μείζονα τὰ ψυχικὰ τῶν ἄλλων ὑπάρχειν, μόνην ἔστι¹⁾ τὴν φιλοσοφίαν εὐεργέτιν λέγειν τῶν²⁾ προσπελαζόντων τὰ πράγματα ἀγαθὰ παρασκευάζουσιν, et Philod. de ira col. XXXXVIII 16 sqq. p. 156 Gomp.

VII. Περί θεῶν.

cf. Cicero de nat. deor. I, 30, 85 sq. et Plut. adv. Epic. beat. 21 p. 1102C.

8. Philodemus de sanctitate VH² II f. 126 p. 140 G. καὶ³⁾ Μητροδώρος⁴⁾ δὲ νειδίζει [τοῖς]... ψυχ[ῆν?] τὴν ε... [καὶ φησὶ]... [θεοὺς?] (l. 7) ἄλλους εἶναι, οὐδὲ οὐς ὑπολαμβάνουσιν· τούτοις δὲ καὶ Πολύαινος ἐν τοῖς Πρὸς τὸν Ἀρίστων[α]⁵⁾ μάχεται.

Ex antecedentibus et sequentibus cognoscitur verba ἄλλους — ὑπολαμβάνουσιν spectare ad deos, quam ob rem fragmentum satis tenuis hic inserui, cf. Ep. ep. III 123 θεοὶ μὲν γὰρ εἰσὶν· ἐναργῆς γὰρ αὐτῶν ἔστιν ἡ γνῶσις. οἶον δ' αὐτοὺς <οἱ>⁶⁾ πολλοὶ νομίζουσιν, οὐκ εἰσὶν.

9. Philodemus de sanctitate VH² II f. 122 p. 137 G. καὶ Μητροδώρος [τυγχάνει [τῆς ζη]τήσεως(?) τῷ [φάναι?] ἐν] τῷ Περί θεῶν ἔτι⁷⁾ δ' ἐν τῷ(ν) Πε[ρὶ μετα]βολῆς τὸ μὴ [μετέχον] τοῦ κενοῦ [ἀφθαρτο]ν ἅπασι [δὲ κύ]νκριν φθαρ[τὴν]. Ἐπ[ικουρ]ῳ δ' ἐν [τῷ Περί θεῶν] κτέ. v. Ep. Us. fr. 32.

Gomperzius, ut Metrodori verba conciliet cum eis, quae in proxima columna ex eiusdem scriptoris eodem libro referuntur, negationes οὐκ et οὐδ' supplevit, quod ego probare non possum. nam primum summa fere est totius doctrinae physicae Epicureae omnes conerectiones perire, atomos solum manere (τὸ μὴ μετέχον τοῦ κενοῦ) cf.

1) ἐστὶ ἀπ. 2) τὸν ἀπ. 3) N ἀπ. 4) Μητροδώρον δνειδίζει Gomperzius 5) ψυχὴ G. 6) Ἀρίστον[α] ἀπ. 7) οἱ inser. Gassendus 8) οὐκ ἐν Gomp. 9) οὐδ' ἐν Gomp.

Ep. ep. I, 40 sq., 73, Ep. Us. fr. 282, Lucr. V, 351—379, quam sententiam a Metrodoro in libro Περί μεταβολῆς praetermissam vel reiectam esse vix credam. accedit quod in utroque loco, ubi negativa particula a Gomperzio suppletur, litterarum vestigia obstant: neque οὐκ ante ἐν τῷ Περί θεῶν habet speciem veri, quia articulus τῷ ante οὐκ non intellegitur, neque οὐδ' ἐν bene suppletur, quia lacuna maior est quam quattuor litterarum. denique omnino non video, unde verba τὸ μὴ μετέχον — φθαρτὴν pondeant, si Gomporzi lectionem accipimus, litterae -τησεως manifeste indicant genitivum pendens a τυγχάνει, verbum dicendi nusquam inseri potest nisi ubi ego supplevi τῷ φάναι. generaliter igitur, si fallor, statuit Metrodorus omnes conerectiones perire, nonnullas vero ab eo exemptas esse discimus ex proxima libri Philodemi pagina de qua infra (ad fr. 12) agam. cum inter illa duo fragmenta Metrodori Epicurus commemoretur (Ep. Us. fr. 32) et alteri Metrodori sententia inducatur verbis καὶ ὁ Μητροδώρος δὲ τὴν τοιαύτην ποιεῖται διαστολήν conicere licet in eis, quae intercederunt, eandem sententiam ex Epicuri scriptis referri.

10. Philodemus de deorum victu VH² VI p. 45 col. 6, Scott. Fr. H. p. 153 πᾶ[ν] (?) κύμπτωμα κατὰ¹⁾ τὸν Μητροδώρον [ἐμ]φανίζειν²⁾ ὃν τοσοῦτο³⁾ [καὶ μὴ]δέπορ⁴⁾ ἐγκυρῆσον αἰτίαις φθορᾶς τῆς ψυχῆς.

Quod mihi non contigit, ut hunc locum restituere, valde doleo. cave ne fidem habeas supplementis Neapolitanorum, qui levissimis iudiciis nisi de deorum sanguine et corpore hic agi contendunt. haud scio an de beatitudine potius agatur, quam (τὸ μακάριον) res exitiabiles animae humanae non peremturae sunt, id quod Metrodorus nescio qua re doceri putat. vide finem antecedentis columnae Fr. H. p. 150 οὐδ' οἱ μὲν ἐλ[λεί]που[σιν] οἱ δ' ὑπερέχου[σιν] ἀλλὰ πάντε[ς] καὶ πᾶ[ς] τὴν ἀνυπέρε[κ]τον ἀκρότη⁵⁾ ἔχουσιν· οὐ γὰρ ἐν μὲν σοφ[οῖς] οὐκ ἔστι κατὰ τὸ κρείττον ἐν τοῖς τῆς ψυχῆς ἀγαθοῖς δι[αφ]ορὰ τοῖς ὀλοῖς, ἐν δὲ ταῖς ἀφθάρτοις καὶ μα[κα]ρίαις φύσεσιν ἔστι.

VIII. Πρὸς τοὺς ἰατροὺς τρία.

Laertius Diogenes supra p. 537.

IX. Μαρτυρίαι.

Philodemus adversus? VH² I f. 152 col. VI ὑποψ[ία]ν τινὴ ἐμ[β]ά[λ]λ[ει]ν¹⁾ ὥς περὶ τινων ἐπιστολ[ῶν] καὶ τῆς [πρὸς Πυθ]οκλέα π[ε]ρὶ [με]τεώρων ἐπιτομῆς καὶ τοῦ περὶ ἀ[ρε]τῶν κα[ὶ] τῶν εἰς Μητροδώρον ἀναφερομένων Ὑποθηκῶν καὶ τῶν Μαρτυριῶν

1) κατ' O. καὶ N. 2) ... ἀνίζειν N. ... ἀνίζειν O. 3) τοιοῦτο N. sed τοσοῦτο sc in ipsa papyro legisse testatur Scottus 4) ἐμβαίνειν Dueningius, λαμβάνειν Us. sed vereor ut spatium sufficiat, . μβαίν. v. m.

καὶ μάλλον [ἔτι]¹⁾ τοῦ Πρὸς τὸν Πλάτωνα[ς]²⁾ Γοργίαν δευτέρου καὶ εἰ[ς] Πολύαι[ον] το[ῦ] Πρὸς τοὺς ῥήτορας καὶ τοῦ Περί σελήνης καὶ τῶν εἰς Ἑρμαρχον ἐξέλεξεν δέ

Conicere licet hunc librum, nonnullis suspectum, testimonia continuisse ex principum scholae epistulis fortasse etiam ex nonnullorum adversariorum scriptis collecta, quibus vita et mores principum defenderentur a calumniis adversariorum. haud scio an Metrodoro ascriptus sit, quia ille librum composuerat Περί Ἐπικούρου ἀρρωστίας ad eadem nimirum opprobria reicienda (v. p. 535). similem libri inscriptionem frustra quaesivi. ceterum noli putare Philodemum consentire cum arguto illo critico, cuius de epistula ad Pythoclem iudicium post duo milia annorum ab Usenero comprobatum est. Philodemus illum irridet, ut videtur, in sequente columna.

X. Περί μεγαλοψυχίας.

Laertius Diogenes X, 24 supra p. 537.

11. Philodemus de vitiis l. X VH¹ IIIb p. 13 col. 7 = Ox. I 8 (Sauppe p. 15) v. 2 ὑπερηφανεί[ν] δ' κοφός κα[ὶ] ὑπε[ρ]ήφανος [εἶ]ναι, καθ' ὃ δοξάζουσιν οἱ ὑπερήφανοι[?] . . . v. 11 οὐ[?] δ' Μητρόδωρο[ς] αὐτο[ῦ]ς εἶν[αι] φ[η]σιν.

In v. 5—11 pauca verba certa sunt 5 sqq. τῶν τὸ[ν] δῆμον, 6 sq. τῶν δὲ ἄλλην, 9 εὐκατα[φρ]ο[ν]ήτους εἶν[αι] . . . recte coniecit Useningsius verba Metrodori, quae refert Philodemus hausta esse ex libro Περί μεγαλοψυχίας. Metrodorum exposuisse puto, quomodo fieret, ut sapiens interdum superbi speciem praeberet, vide finem paginae antecedentis πλείστη[ν] δ' ὁ κοφός [ὑπερηφανίας] ἔμφατι παρέχει (ut iudam aliquid). nam sapientem re vera superbum esse vix concesserit Metrodorus: confunduntur a multis μεγαλοψυχία et ὑπερηφανία, magnanimus est sapiens, non superbus, cf. col. XV VH¹ IIIb p. 29, S. p. 22 καὶ διαίρειν[α] μεγαλοψυχίαν ὑπερηφανίαν ἀλλὰ μὴ συμφύρειν, ὡς ἐν καὶ ταύτῳ. διαφ[έ]ρει γὰρ ὅσον καὶ [ἐ]πὶ τοῦ σώματος οἰδῆσεως εὐεξία· καὶ ἔστι τοῦ μὲν μεγαλοψύχου τὸ καταφρονεῖν τῶν τυχε[ρ]ῶν, ὑπε[ρ]έχοντα τῇ τῆς ψυχῆς ὀργῇ, τοῦ δ' ὑπερηφάνου τὸ διὰ κουφότητα ταύτης ἐκπνευματοῦμενον ὑπ[ὸ] κτήσεως ὑπερορᾶν ἑτέρους.

XI. Περί μεταβολῆς.

Laertius Diogenes X, 24 supra p. 537.

12. Philodemus de sanctitate VH² II f. 123 p. 138 G. v. 7 Καὶ ὁ Μητρόδωρος δὲ τὴν τοιαύτην ποιεῖται διαστολήν [ἐν τῇ] Περί μεταβολῆς καὶ φησιν [θεῶν³⁾] σύν[κρισιν] τῶν [γε⁴⁾] κατ' ἀριθμὸν

1) καὶ εἰς Κωλυθην Us. Ep. p. 412b 2) Πλάτωνα ap. corr. Us. 3) εἶναι Gomp. 4) τῶν κατ' ἀριθμὸν Gomp.

οὐ μόνον ἀφ' ὅσων ἀλλὰ [αἰδίων(?)]¹⁾. ὁρθῶς [μὲν] [λέγων]²⁾ καὶ φιλαληθῶς

Gomperzi restitutio probabilis non est, vir doctissimus, qua est moderatione, ipse verba εἶναι et θεῶν dubitanter proposuit. nullo modo fieri potuit, ut Metrodorus affirmaret omnes concretiones rerum κατ' ἀριθμὸν indelebiles esse. nam si Epicurus hunc terminum ab Aristotele accepit, id quod certum videtur, omnes fero res singulas κατ' ἀριθμὸν subsistunt (cf. Hirzeli quaest. I p. 54 sq.), quas omnes perire Epicurei mordicus contendunt. Hirzelius, qui in prima parte quaestionum de Ciceronis scriptis philosophis p. 46—84 locum obscurum Ciceronis de nat. deor. I, 19, 49 sq. sagacissime explanavit, recte, ut puto, (p. 73 adn. 1) suspicatus est ad interpretandum nostrum locum scholion ad Epicuri primam κυρίαν δόξαν usui esse. quod scholion Usenerum secutus (Ep. p. 71, 8 sqq.) sic lego: ἐν ἄλλοις δὲ φησι τοὺς θεοὺς λόγῳ θεωρητοῦς, οὓς μὲν κατ' ἀριθμὸν ὑπερτώτας, οὓς δὲ κατὰ ὁμοειδεῖαν ἐκ τῆς συνεχοῦς ἐπιρρύσεως τῶν ὁμοίων εἰδώλων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀποτελεσμένους³⁾, ἀνθρωποειδεῖς⁴⁾. recte, ut mihi quidem videtur, contendit Hirzelius Epicurum duo genera a Cicerone quidem l. l. confusa statuuisse, quorum alterum ex Democriti de simulacris doctrina fluxit (v. Hirz. l. l. p. 73 sqq. cf. Ep. Us. fr. 352 p. 237, 28—238, 11). cuius partitionis deorum apud Aetium quoque vestigium extat Aet. I, 7, 34 p. 306 D. (Ep. Us. fr. 355 p. 239, 11) Ἐπικούρος ἀνθρωποειδεῖς μὲν τοὺς θεοὺς λόγῳ δὲ πάντας θεωρητοῦς διὰ τὴν λεπτομέρειαν τῆς τῶν εἰδώλων φύσεως, nam cur additum sit verbum πάντας, nisi Epicurus complura deorum genera distinxit, non video. in nostro Philodemi loco non generaliter de concretionibus agi certum est (v. supra p. 541 sq.), de deorum concretione agi ex ipso Philodemi libri titulo conicere licet. puto igitur recte me restituisse καὶ φησιν θεῶν σύνκρισιν τῶν γε κατ' ἀριθμὸν οὐ μόνον ἀφ' ὅσων ἀλλὰ αἰδίων. totum locum sic vertam: „Metrodorus quoque in libro, qui inscribitur de mutatione, talem statuit distinctionem et dicit deorum concretionem, qui quidem ad numerum subsistunt, non solum indelebilem sed sempiternam.” verbum θεῶν bene quadrat ad lacunam, primae litterae θ lunula extat in apographo, item γε et αἰδίων lacunas explent. lineolis indicavi, quas litteras singulis versibus tribuam, quia Gomperzius versuum fines non recte terminasse videtur. quanto latius pateat verbum αἰδίων quam ἀφ' ὅσων docet scriptor Platon. defin. 1 p. 411 A Ἄϊδιον τὸ κατὰ πάντα χρόνον καὶ πρότερον ὄν καὶ νῦν μὴ ἐφ' ὅσων.

Conicere licet vocabuli συγκρίσεως notionem apud Metrodorum fluctuasse, vide Philod. de sanct. VH² II f. 118 p. 134 G. l. 8 καὶ ἐξ ὑπερβάσεως τῶν μεταξὺ . . . [τῇ] κατ' ἀριθμὸν [σύν]κρισιν οἱ

1) ἀλλὰ καὶ θεῶν Gomp. 2) μὲν οὖν εἰσο μέντοι Gomp. 3) ἀποτελεσμένων Hirzelius cum codicibus 4) ἀνθρωποειδῶς Hirzelius, ἀνθρωποειδῶς c. cod. Par.

πέν [τὴν ἐκ τῶν] αὐτῶν καλεῖν [ὅτε δ'] ἐκ τῶν [ὁμοίων(?)¹⁾], unde cognoscitur Epicureis ab adversariis inconstantiam in usu terminum σύγκρισις κατ' ἀριθμὸν obiectam esse. haud scio an recte vituperati sint Epicurei, nam cum et contenderent deos ex actomis constare (vide Ep. Us. fr. 352 p. 238, 3 sqq., fr. 354 p. 238, 18 cum eis locis, qui in adnotatione ad p. 238, 21 referuntur) et omnes confectiones dissolvi censerent (v. Ep. ep. I, 40, fr. 282 p. 202, 8, Lucr. I, 518 sq.), facere non potuerunt quin ad tuendam deorum aeternitatem alteramutram sententiam artificiose interpretarentur. de deorum aeternitate enim Epicurum vel discipulos clam adversariis quidquam detraxisse vix credam (cf. Ep. ep. III, 123, sent. sol. I cum vis locis, quos Usenerus in subsidio interpretationis ad l. l. adnotat). Philodemus de sanctitate VII² II f. 122 p. 137 G vide supra fr. 9 p. 541.

XII. Περὶ οἰκονομίας.

Philodemus de vitiis et oppositis virtutibus VII¹ IIIa p. 53 = Ox. I p. 104 Goettl. p. 64 εἰ δὲ καταμέμψεται²⁾ τις ἡμῶν περὶ οἰκονομίας ἀναγρ[α]φ[όν]των, ἡμῶν μὲν ἰκανὸς μετ' Ἐπικούρου Μητροδῶρος ἐπιστέλλων καὶ παραινῶν καὶ διοικῶν ἐπιμελέστερον καὶ μέχρι μικροτέρων κα[ὶ] π[ο]ιῶν αὐτός, εἰ καὶ μὴ τὰ³⁾ πρᾶγ[μα]τ[α]⁴⁾ φησιν⁵⁾, ὡς [φ]αίνεται.

Dueningius ex hoc loco collegit proprium librum Περὶ οἰκονομίας a Metrodoro scriptum esse, recte ut puto (p. 31). enuntiatum huius adhuc male habitus est ab editoribus, apographi Oxoniensis auxilio facile sanatur. discimus igitur ex hoc loco Metrodorum rei familiari ipsam bone consuluisse, quamquam res eum non cogebant ad parsimoniam, ut videtur Philodemo. constat sane ex Epicuri epistulis (fr. 122, 138, 177 U.) et testamento, Metrodori liberos summa inopia pressos esse, sed cur Philodemi hominis peritissimi rerum scholasticarum testimonium reiciamus, causa non est. licet conicere liberos civis Lampsaceni ex muliere Attica natos nec iure Lampsaceno, nec Attico heredes legitimos fuisse, ita ut Metrodori res fratri Timocrati obtingerent, quem inimici liberis nimis convaluisset non est mirum.⁶⁾

13. Philodemus de vitiis et oppositis virtutibus VII¹ IIIa p. 39 sqq. = Ox. I, 97 sq., Goettl. p. 57 sq. οἱ δὲ φιλοσοφεῖν φάσκειντες ἔξόν λέγειν ἡμῶν, παρ' ὧς αἰτίας ὁ σοφὸς ἐπ' ὠφελείᾳ πόλιστα κ[α]ὶ κτήσεται καὶ κυριεύσει χρημάτων καὶ ὅλως ἐμφαίνων, ἢ ποῖα βελτίστη διοίκησις, τοῦτο μὲν οὐ ποιοῦσιν, μόνον δὲ φαρμόσαι ζητοῦσιν ἐπὶ τὸν σοφὸν τὴν τοιαύτην κατηγορίαν καὶ

1) ἄλλων Gomp. 2) καταμέμψεται N. 3) τοῖραι ap. 4) ηπ..... N., πρόγμα δήποτε ἄλλως edit. Neap., τὸ πρᾶγμα δήπου λυσιτελεῖ γίνεσθαι Goettl. 5) Neapolitani, quos sequitur Dueningius (p. 10), ex loco male edito Philod. de morte VII¹ IX p. 1 sq. non recte collegerunt inopes esse Polyaeum et Metrodorum. in illo loco, de quo infra (p. 560) sum, omnino neque res familiaris neque Polyaeus respicitur.

τοῦτ' οὐκ ἐπὶ πρόληψιν ἀνάγοντες, ἦν ἔχομεν ὑπὲρ ἀγαθοῦ χρηματιστοῦ ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς τῶν λέξεων ὁμιλίαν ἀποβιαζόμενοι. τὸ παράπαν γὰρ οὐτ' ἐν τοῖς ἄλλοις εἰκόσιν ἐθέλειν [κα]τὰ τὴν προειρημένον αἰ τοὺς λόγους ὑπὲρ τῶν ἀγνοουμένων ποιῆσθαι οὐτ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ν[ῦ]ν ἐνεστῶ[τ]ος, ἀλλὰ δεινο[ί] εἰσιν ὑπὸ τῶν κατὰ τὰς λέξεις συ[ν]θε[σ]ῶν [ἐ]λκεσθῆναι πρὸς [τὰς] περὶ τῶν πραγμάτων ἀποφάσεις καίτοι δ' [ἡ]δον[ῆ]ς(?) ἔχειν ὡς τοὺς τε πολλοὺς ἐξελέγχο[ν]τε¹⁾ ἐνθ' ἂν ἐναντίως [τι αὐτοῖς]²⁾ κατηγορῶν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀγνοουμένων τι διδά[σ]κοντες, ὅ[π]ωρ Ἀριστοτέλη[ς] ἐπαθεν [κατὰ] τὸν ἐν τῷ Πε[ρ]ὶ π[λ]ούτου³⁾ λόγον ὑπὲρ τοῦ τὸν [μ]ὲν [ἀ]γαθὸν ἄνδρα καὶ χρημα[τι]στὴν ἄγαθόν εἶναι τὸν δ[ὲ] φ[α]ύλον καὶ χρηματιστὴν φ[α]ύλον, ὡς ὁ Μητροδῶρος [ἀ]πέ[δ]ειξεν.⁴⁾

Totum locum exscripsi, quia inde a. τὸ παράπαν Metrodori verba respiciuntur. ut hoc quoddam fragmentum libro Περὶ οἰκονομίας ascribam, Philodemi οἰκονομίας definitio me commovet VII¹ IIIa p. 23 Goettl. p. 49: διαλεξόμεθα τ[οῖς] οὖν οὐχ ὡς ἐν οἴκῳ καλῶς ἔστιν βιοῦν ἀλλ' ὡς ἵστασθαι δεῖ περὶ χρημάτων κτήσεως τε καὶ φυλακῆς, περὶ [αὐ]τὴν οἰκονομίαν ἰδίως νοεῖσθαι συμβέβηκεν.

XIII. Πρὸς τὸν Πλάτωνος Γοργίαν δύο.

B.

Philodemus adversus? VII² I p. 152 vido supra p. 542 ad Μαρτυρίαν.

Erat hic liber nonnullis valde suspectus. sed ex eo ipso quod solum alter liber inter scripta dubiae fidei refertur, cognoscitur priorem librum vel ab illo critico genuinum indicatum esse. nam Colotem solum adversus Platonem scripsisse sed etiam Hermarchum testatur Laertius Diogenes X, 25. cf. Cic. de nat. deor. I 33, 93 „istius fidentes somniis non modo Epicurus et Metrodorus et Hermarchus contra Pythagoram, Platonem Empedoclemque dixerunt, sed meretricula etiam Leontium contra Theophrastum scribere ausa est?“

XIV. Πρὸς τὸν Εὐθύφρονα Πλάτωνος.

14. Scriptor incertus Epicureus VII² X f. 201 (Ep. Us. fr. 41 usque ad nomen Τιμοκράτους) καὶ ἄλ[λ]η κὰν [τῷ Περὶ δ]ιαιότητος κὰν τῷ δωδεκάτῳ καὶ τῷ⁵⁾ τρεῖςκα[ιδεκάτῳ] Περὶ φύσεως κὰν τῷ πρώτῳ [τῶν Περὶ] Τιμοκράτους... των⁶⁾, Μητροδῶρος δ'⁷⁾ ἐν [τῷ Πρὸς τὸν] Εὐθύφρονα κὰν τῷ Πρὸς Ἀρ[ί]στωνα⁸⁾ καὶ μάλιστα...

In hac columna, ex qua Usenerus l. l. complures Epicuri libro

1) ἐλεγχόμενος ed. Neap., corr. Goettl. 2) τοῖς ed. Neap., τῷ Goettl. 3) ἐν τῷ περιπάτῳ διάλογον ed. Neap., ἐν τῷ Περὶ πολιτείας Goettl., Περὶ πλούτου Spengelius Comm. acad. Mon. III p. 449 add. 4) περιδείξεν ed. N., corr. Goettl. 5) τῷ ego adieci ut lacuna expleretur 6) περὶ συν... ap. 7) fortasse λόγων 8) οὐκ ap.

rum titulos enucleavit, Metrodori quoque scripta commemorari manifestum est, primo loco nominatur liber adversus Euthyphronem Platonis (v. fr. 15), alterius libri inscriptio incerta est, potuit esse Πρὸς Ἀρίστιππον vel Πρὸς Ἀρίστωνα, cum hoc Polyaeus quoque de eorum natura controversias habuit (cf. fr. 8).

15. Philodemus de sanctitate VH² II, 77 p. 107 G. οὕτω δὲ μακρὰν ἀφαστήκασι τοῦ [μ]ὴ τὸν ἀ[γνέυ]οντα λόγον ἐν τοῖς Περὶ θεῶν λέγειν ὥστε καὶ Σωκράτην Μητροδώροσ ἐν τῷ¹⁾ Πρὸς Εὐθύφρονα τὸν Πλάτωνος, εἶπερ ἐπόμε[ι] τοῦτο, καταμέμ[φε]ται.

Verba a Gomperzio edita intellegi nequeunt. quae Dueningius ad ea interpretanda profert (p. 28), ab omni arte grammatica aliena sunt. sanatur locus mutata voce αὐτῷ in ἐν τῷ. ex verbis εἶπερ ἐπόμε τοῦτο apparet hunc quoque Metrodori librum nonnullis suspectum fuisse, ut librum alterum adversus Gorgiam Platonis (supra p. 546).

XV. Περὶ πλούτου.

Laertius Diogenes X, 24 supra p. 537.

16. Philodemus de vitiis et oppositis virtutibus VH¹ IIIa p. 23 = Ox. I p. 89, Goettl. p. 49 φι[λοσό]φω δ' ἔστι πλούτου μ[έ]τρ[ον]²⁾, ὃ παρεδώκαμεν [ἀκολούθ]ως³⁾ τοῖς καθηγε[μόσιν] ἐν τοῖς Περὶ π[λού]του [λόγ]οις, ὥστε τὴν οἰκο[νομί]αν τῆς τε τοῦτο κ[τή]σε[ως] καὶ τῆς τοῦτο φυλ[ακ]ῆς [ἐπι]μέ[λει]σθαι(?)⁴⁾ κείται τοῖν[υν] ἐν τῷ Περὶ π[λού]του Μ[η]τρ[ω]δώρου τοιαύ[τ]α πρὸς τὸν τρό[πον] ἐν τῷ λόγῳ τῷ πρὸς τ[οὺς] ἐρῶντας ἴσως, ὅτι πολὺ κουφοτάτην καὶ ῥά[χι]στην οἱ Κυνικοὶ διαγωγὴν [προ]σὺν[ται]⁵⁾ πᾶν αὐτῶν περι[αιροῦν]τες⁶⁾ εἰς τὸ δυνατόν δ μ[ὲ]ν εὐ[τ]ελῆ(?)⁷⁾ παρέχει βίον εἰρην[αῖόν] τ[ε]⁸⁾ καὶ μάλιστ' ἀθόρυ[βον] φροντίδα δ' ὡς [λαχίστην] μόνον⁹⁾ . . [καὶ] πραγματε[ί]αν.

Neapolitani et Goettlingius legunt μικρὸν, sed neque grammaticam structuram φιλοσόφω ἔστι πλούτου μικρὸν intellego, neque sententia congruit cum sequentibus. quod ego proposui μέτρον, optime illustratur alio loco eiusdem libri VH¹ IIIa p. 37 Goettl. p. 56 l. 10 sqq., nimiae divitiae perturbant philosophum, modicae inveniunt. primum enuntiatum sic vertam: „philosopho modus est divitiarum (quem transire eum non decet) — id quod tradidimus secundum principes scholae in libris de divitiis. oeconomia igitur et ad parandum et ad servandum hunc divitiarum modum spectat.“ τοῦς περὶ πλούτου λόγους non principum scholae sed Philodemi ipsius libros esse docet tempus praeteritum. nam cum in hoc de vitiis et oppositis

1) αὐτὸν Gomperzianus ex apographo inedito, ἐν τῷ ego conieci.
2) μικρὸν ed. Neap., Goettl. 3) εὐκαίρως Neap., πάντα καθὼς τοῖς καθηγεμόσιν δοκεῖ Goettl., συμφώνως Us. 4) ἰδ. coai ap., μεταβιβάσθαι ed. Neap., παραβιβάσθαι Goettl. 5) βιοῦνται ed. Neap., corr. Goettl. 6) περιφέροντες Goettl. 7) ἀμελῆ Goettl. 8) εἰρηγικόν ed. Neap. et Goettl., δὲ Neap. 9) μελέτην ed. Neap.

virtutibus libro nondum eum de hac re egisse certum sit, tempore praeterito ad alia Philodemi scripta reicimur.

17. Philodemus de divitiis VH² III f. 88 col. 6, 10 καὶ¹⁾ τὰ παρὰ Μ[η]τρ[ω]δώρῳ δὲ κείμεν[α]²⁾ ἐν τῷ [Π]ερὶ πλούτου καὶ παρὰ τὸ ὁμοειδὲς ἀκ[ολο]ύ[θ]ως δεξόμεθα τὸ προσdie[ιλημ]μένον . . .

18. Philodemus de divitiis VH² III f. 92 col. 10, 7 αὐτῷ πρὸς ἣν εἵπαμεν πενίαν. καὶ παν[θ'] ὅ[σα]³⁾ κατ[η]γο[ρεῖται] πενίας ὡς ἐλλειπο[ύ]σης πλούτου, ταῖς ἀληθείαις⁴⁾, ὡς δὲ Μ[η]τρ[ω]δώρος ἔφη, καταφεύσματ' ἔστί, κ[αὶ] μ[ὰ] τὸν Δία⁵⁾ οὐ μόνον ἐπ[ὶ] τῇ νύσιν ἀναφερόμενα . . . (v. 18) ἀλλὰ καὶ . . .

Initio paginae (v. 5) Μ[η]τρ[ω]δώρου nomen extare videtur, a verbis καὶ πανθ' ὅσα novum enuntiatum incipere spatium ante ea docet. Dueningius p. 80 locum mirum in modum corrumpit.

19. Philodemus de divitiis VH² III f. 98 col. 16 πενίαν οὐ μάζο[ν]τες [ο]ὕκ ἐκωλύοντο λέγειν κακὸν ὁ[ν]ο[μ]α[σ]ταί⁶⁾ οὐδὲ παραμυθεῖσθαι τοῖς ἐπὶ ταύτῃ⁷⁾ λυπούμενοις ἐδύ[να]το Μ[η]τρ[ω]δώρος, [δς?] δὴ τοὺς ἐπὶ κακῷ μό[ν]ον⁸⁾ λυπούμενους ἄλλα τετ[ε]ρ[ε] καὶ τοῦθ' ὡς ἐπὶ καὶ τῷ . . .

Praeter hos locos Metrodori nomen in Philodemi libro de divitiis VH² III occurrit f. 75 tr. 3 Μ[η]τρ[ω]δώροσ et fortasse f. 7 tr. 7 Μ[η]τρ[ω]δώροσ.

XVI. Περὶ ποιημάτων.

A.

20. Philodemus de rhetor. VH² IV, 99 sq. = Ox. II, 107 sq. = VH² V, 38 (restituit Gomperzianus Ztschr. 1865 p. 824) καὶ Μ[η]τρ[ω]δώρος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ποιημάτων ἱκανῶς ἔοικε παρεμφαίνειν τὸ τὴν σοφιστικὴν ῥητορικὴν τέχνην ὑπάρχειν, διαλεγόμενος τῷ πρὸς τινα τῶν περὶ ποιήματος συγγραφε[ῶ]ν⁹⁾ . . .

Verba Metrodori quae attulit Philodemus magna ex parte perierunt, sed cum orationis obliquae nonnulla vestigia in media columna proxima (VH² IV, 100) extant et v. 28 verbum φησὶν indicat alius scriptoris verba a Philodemo laudari, tota columna Metrodori sententiam referri veri simillimum est. itaque ea, quae tribus apographis collatis enucleare potui, exscripsi. exemplar libri Philodemi quod VH² V editum est, interdum longius recedere videtur a VH² IV = Ox. II. num continetur Metrodori sententia in sequento pagina dubito, post verba καλλίστη ῥητορικῇ (VH² V, 39) nota in margine enuntiatum finem indicat.

1) hasta in margine novi enuntiatum initium indicat 2) δοκεῖν. εν ap. 3) παρούσης πενίας κατηγορεῖται πλοῦτος τῆς ἀληθείας Dueningius dubitanter 4) τῆς ἀληθείας Duen. 5) μὰ τὸν Δία restituit Gomperzianus Ztschr. 1866 p. 693 6) ε. ο. α. δι ap., δι' οὐ Duen. 7) ταῦτα 8) με. ον αυτοῦμενους ap., λυπούμενους restituit Gomperzianus l. l. 9) οὕτως κατὰ N. V, εἰρα O.

21. VII² IV f. 100 = Ox. II 108 (VH² V 38 sq.) v. 12 εἰπεῖν μὲν [οὖν τὰ] ληθεὺς περ[ι τῶν] πλήθ[ει] χρησίμ[ων] ἱκανόν, τὴν δὲ Θρακυμάχου [τέχνην]. . . (v. 22) τὸν Θρακύμαχον καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους τῶν δοκούντων τὰς τοιοῦτας ἔχειν λόγων πολιτικῶν ἢ ῥητορικῶν τέχνας, ὧν, φησίν, οὐθεὶς¹⁾ ἔχει τὰς τέχνας οὐδὲ . . . τὰς τούτων . . . (v. 32) ἀλλ' οὐ μέν- [τοι λ]όγον ἔχει καὶ δ[ι]ὰ [τίν]ων ἂν καὶ ἐκ τίνων [γ]έ- νοιτο καλλίστη ῥητορικῇ.

22. Philodemus commentarii de rhetorica I. I col. VII VH² V, 35 τοῖς δ' ἡμε[τέ]ροις μεμπτέον [δ]ὲν εἴη καὶ περιττότε[ρον αὐ]τοῖς γε τοῖς τοιοῦ[το]ις, ὅσοι καὶ τὴν σοφισ[τ]ικὴν ῥητορικὴν οὐ[κ] εἶναι τέχνην διειλή[φ]ρασι καὶ τούτου ευστατικοὺς λόγους πεποιήκασι. εἰ γὰρ Ἐπ[ί]κουρος καὶ Μητροδώρος ἔτι δ' Ἐρμαρχος ἀποφαίνονται τέχνην ὑπάρχειν τῇ [οἰ]αύτῃ[ν], ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ὑπομνήσωμεν, οἱ τούτοις ἀντιγράφοντες οὐ πάντι μακράν τῆς τῶν πατρ[α]- λειῶν καταδίκη ἀφεστήκασι.

23. Philodemus de rhetor. VH² III f. 57 col. 44 (restituit Gomperzias Ztschr. 1865 p. 824 nusus apographo inedito Oxoniensi) Ἐπ[ί]κουρος φησὶν ἐν [τῷ] Περὶ ῥη[τ]ορικῆς καὶ Μ[ητροδ]ώρου [ἐ]ν [τῷ] [π]ρώτῳ [Περ]ὶ ποιημάτων καὶ Ἐρμαρχος [ἐ]π[ὶ] Μενεκλέους [ἐ]ν τῇ πρὸς [Θε]οφείδην [ἐ]π[ὶ] [στολή].

Quamquam certe dici non potest, quid Epicurus, Metrodorus, Hermarchus contenderint, cum in Neapolitano apographo magnae lacunae hient, tamen colligere licet ex verbis οὐχί γε πολι[τ]ικῇ ἐν- πειρίαν ἔχει [ἢ(?) δ]ύναμιν et paulo infra . . . πο[λ]ι[τ]ικῇ καθ' [δ] ῥητορικῇ ἐς[τ]ιν, οὐδὲ τῷ γ[ε] (?) ῥήτορι τῷ [πολιτ]ικῷ κ[αθ'] δ ῥή- τωρ ἐστ[ί]ν τοῦτ[ο] προσήκει²⁾ principes scholae negasse rhetori politico ex ipsa arto rhetorica scientiam rei publicae administran- dae affluere.

Incertorum librorum Περὶ ποιημάτων.

24. Plutarchus contra beat. 12 p. 1094D περὶ δὲ τῆς ἱστορίας, ἵνα τὴν ἄλλην ἀνηκοῖαν ἔαω, παραθήσομαι μόνα τὰ Μητροδώρου γράφοντος ἐν τοῖς Περὶ ποιημάτων³⁾. ὁθεν μὴδὲ εἰδέναι φά- σκων μετὰ ποτέρων ἦν ὁ Ἐκτωρ, ἢ τοὺς πρῶτους στίχους τῆς Ὀμήρου ποιήσεως, ἢ πάλιν τὰ ἐν μέσῳ μὴ ταρβήσης.

Of. Plutarchus contra beat. 2 p. 1086I ὑπολαβὼν οὖν ὁ Ἀρι- στοτέλης, Ἡρακλείδης⁴⁾ οὖν, ἔφη, γραμματικὸς ὢν ἀντὶ τῆς ποιη- τικῆς τύρβης⁵⁾, ὡς ἐκεῖνοι λέγουσι καὶ τῶν Ὀμήρου μωρολογημάτων ἀποτίνει ταύτας Ἐπικούρῳ χάριτας, ἢ ὅτι Μητροδώρος ἐν γράμ- μασι τοσοῦτοις ποιητῇ λελοιδόρηκεν. et Cic. de fin. I, 7, 25.

1) ουθεὶς φησὶν ἔχειν N IV, O. 2) κω ap. 3) ποιητῶν libri, corr. Gomp. 4) μὲν inserit Duebnerus 5) lacunae signum ante ὡς testatur Dueb.

XVII. Πρὸς τοὺς ἀπὸ φυσιολογίας λέγοντας ἀγαθοὺς εἶναι ῥήτορας.

25. Philodemus de rhetor. VII² IV, 77 = Ox. II, 86 (restituit Usenerus Ep. fr. 10) [πῶς οὖν --] τέχνην ἔστιν εἰπεῖν τὴν πολι- τικὴν ῥητορικὴν; ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἔχε[ι] τὴν μεθοδικὴν παράδοσιν καὶ τὴν τὸ ἐσθηκὸς προσφερομένην, ὁμολογοῦσιν· ὅτι [δὲ] οὐδὲ τὴν παρατήρησιν τῇ[ν τοῦ] ὡς ἐπὶ τὸ πο[λ]λὸν κα[ὶ] κατὰ τὸ εὐ- λογον στοχαζομένην Ἐπικούρου ἐν [τῷ] πρώτῳ Περὶ βίῃων [κα]ὶ ἐν τῷ Περὶ [πλ]ούτου [ῥη]τῶς¹⁾ γέγραφε[ν] καὶ [Μη]τρο- δώρου ἐν τῷ Πρὸς τοὺς ἀπὸ φυσ[ι]ολογίας λέγο[ν]τας ἀγα[θ]οὺς εἶναι ῥήτορας.

26. Philodemus de rhetor. VII² IX f. 114 fr. 3, 4 ὁ [δὲ οὖν] Μητροδώρος [πολλὰ] μὲν ἐξεργάε[ται] περὶ τῆς ῥητορικῆς, τῶν ἄλλων κυ[ριω]τέ[ροις²⁾] διδάσκω[ν] ὅτι οὐ[κ] ἀπὸ φυσιολογ[ίας³⁾] ἢ ῥη[το]ρικῇ περι[γί]νεται δύναμις, ὡς ψευδῶς ἐδόξαζόν [τινες, γρά]- φων δὲ καί . . .

27. Philodemus de rhetor. VH² V, 58 [τὴν πολιτικὴν] ἐμπε- ρίαν ἀπ[ὸ] τινος τριβῆς καὶ τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἱστορίας⁴⁾ περιγί- νεσθαι πολλῶν ἐν τῇ πραγματείᾳ δι[ι]ακαπούν[των] ἀρκέσει τὰ παρὰ Μητροδώρῳ σαφῶς διδάσκοντα. πότερον οὖν τὴν [ῥη]τορι- κὴν δύναμιν λέγει [ἐμ]βλέπων ἐπὶ τὴν διάγνωσιν τοῦ⁵⁾ ὁ πρακτέον ἔστιν τῷ μέλλοντι εὐδαίμονι εἶναι τοῦ τε⁶⁾ ὁ[υ]κ ἔστιν πρακτέον αὐτῷ(?) καὶ ταύτην⁷⁾ φησὶν ἀ[π]ὸ φυσ[ι]ολογίας παραγείνεσθαι; [ἢ] καὶ τὴν πολιτι- κὴν ἐμπειρίαν, καθ' ἣν ἐκ τριβῆς καὶ ἱστορίας τῶν πό- λεως πραγμάτων συνωρῶν⁸⁾ ἂν τις οὐ κακῶς τὰ πλήθει συμφέροντα;

Huius libri titulum restituit Usenerus (Ep. fr. 10 p. 95), idem coniecit librum contra sodales sectae scriptum esse (Ep. p. 412b). utraque coniectura confirmatur fr. 26, qui locus virorum doctorum oculos adhuc fugisse videtur. nam paene ad verbum Philodemus libri inscriptionem transcribit, et verbis τῶν ἄλλων (emendatio ἄλ- λων in ἄλλων articulo τῶν commendatur) principes sectae respici pro certo habeo. videntur nova doctrina, quae physiologiae sum- mam curam egit, iuvenes nonnulli ardentioris ingenii eo producti esse, ut a physiologia artes quoque pendere putarent, quorum im- petum refrenavit Metrodorus. fortasse Epicuri ipsius dictum ali- quod ambiguum talibus discipulorum opinionibus favit, id quod duo- bus ex locis colligam: in fr. 27 Philodemus ad Epicuri sententiam interpretandam Metrodori testimonio utitur, quem eisdem Epicuri verbis explanandis operam dedisse hinc cognoscitur. quam recte

1) ῥη... τοιῶντα O., τοι... φ N., ῥητῶς γέγραφε[ν] dubitante Us. 2) ἀλλοιούκω... τως ap. 3) φυσιολογ... ap. 4) ἱστορίας ap. 5) διαγνωσιν^{ται} ap. 6) τς.ι.οc ap. 7) ταύτην ap. 8) συνωρῶν ap.

enim Usenerus (Ep. p. 110 adn. ad 2) subiectum verbi λέγει Epicurum esse contenderit, discimus ex alio Philodemi loco de rhetor. VH² V f. 96 φα[νερὸν, [ὅτι τὴν ῥη]τορικ[ή]ν δύνα[μιν] εἴρη[κεν] βλέπων ἐπὶ τ[ῇ]ν σοφιστικ[ή]ν ἢ ἐπὶ τὴν πολιτικ[ή]ν ἢ ἐπὶ τὴν διά[γνωσιν]¹⁾ τ[ῶ]ν, [π]ρακτ[έ]ον δ' [ἐ]στιν καὶ οὐ πρακ[τέ]ον τ[ῶ]ν μέλλοντι [μακαρίω] γενέσθαι. eandem Epicuri sententiam eisdem fere verbis, quibus Metrodorus usus est, Philodemus hic explicare studet. Metrodorus et Philodemus Epicuri verbis interpretandis non eam operam impenderent, nisi alii sodales sectae ea secus intellexissent. accedit quod in fr. 26 Metrodorum κυριωτέρως quam ceteros de hac re egisse Philodemus testatur.

Puto his perspectis fr. 27 intelligi posse, quem locum Dueningius propter obscuritatem non inter fragmenta recepit (p. 36). haec est sententia: Metrodorus ostendit, utrum Epicurus, cum artem rhetoricam δύναμιν dicat, respiciat facultatem dignoscendi, quid sit faciendum quidque fugiendum ei qui beatus esse velit, et hanc facultatem per physiologiam percipi dicat, an contendat a physiologia rerum quoque publicarum peritiam affluere, secundum quam ex usu et scientia urbis rerum haud male quis intelligat, quid plebi prosit.

Ad Metrodori sententiam cf. Philod. de rhetor. VH² V f. 132 col. 39 δῆλον το[ῖ]νυν ἤδη καὶ διδο[ν]αι μω[ρία] πολλή τίς ἐστιν τὸ φάσκε[ν] [ε]ὐθὺς εἶναι [τί]ν' ἐ[γγε]ίνεσθαι πολιτικ[ῶ]ν λόγων ἀπὸ φυσιολ[ογίας].

Duo frustula his adiciam item hausta ex rhetoricis Philodemi, in quibus nihil fere intelligitur nisi nomen Metrodori: VH² III f. 45 ἔφη καὶ τὸ [τοῦ] Ἐπικούρου τὸν Μητροδώρον τ. . . . [ῥ]ήτο[ρα] (?). . . . εἶνα[ι]. . . .

Et VH² V f. 56 Περικλῆν, καὶ ταῦτά προσ[τάτ]τε[ται] κατὰ τὸ[v] παρὰ Μητροδώρῳ [λόγον(?)]

XVIII. Περὶ τῆς ἐπὶ σοφίαν πορείας.

Laertius Diogenes X, 24 v. p. 537.

XIX. Πρὸς τοὺς σοφιστὰς ἐννέα.

Laertius Diogenes X, 24 supra p. 537.

Galenus de libris suis 17 (t. XIX p. 48 K.) Περὶ τῶν Πρὸς τοὺς σοφιστὰς ἐννέα Μητροδώρου.²⁾

28. Plutarchus adversus Ep. beat. 7 p. 1091 A οὐ μόνον τοίνυν ἄπιστον καὶ ἀβέβαιον ἀρχὴν λαμβάνουσι τοῦ ἡδέως ζῆν ἀλλὰ καὶ παντάσῃς εὐκαταφρόνητον καὶ μικράν· εἴπερ αὐτοῖς κακῶν ἀποφυγὴ τὸ χαρτόν ἐστι καὶ τὸ ἀγαθόν, ἄλλο δὲ οὐδὲν διανοεῖσθαι

1) διανα. . . . ap. 2) Πρὸς τοὺς σοφιστὰς ἐν. Μητροδώρου ἐπιτολὴ πρὸς Κέλσον Ἐπικούρειον libri, corr. Jonsius.

φασιν, οὐδὲ ὅλως τὴν φύσιν ἔχειν ὅποι τεθήσεται τὸ ἀγαθόν, εἰ μὴ μόνον ὅθεν ἐξελαύνεται τὸ κακόν αὐτῆς¹⁾, ὥς φησι Μητροδώρος ἐν τοῖς Πρὸς τοὺς σοφιστὰς ὥστε τοῦτο αὐτὸ τὰγαθόν²⁾ ἐστὶ τὸ φυγεῖν τὸ κακόν· ἐνθα γὰρ τεθήσεται τὰγαθόν οὐκ ἔστιν, ὅταν μὴθὲν ἔτι ὑπεξίῃ μήτε ἀλγεινὸν μήτε λυπηρόν.

Cf. Plutarchus contra beat. 8 p. 1091 E ὥσπερ Ἐπίκουρος ἡγεῖται καὶ Μητροδώρος, οὐσίαν τὰγαθοῦ καὶ ἀκρότητα τὴν τοῦ κακοῦ φυγὴν τιθέμενοι καὶ χαίροντες ἀνδραπόδων τινὰ χαράν.

Cf. Ep. Us. fr. 423 et sent. sel. 3.

Facere non possum quin occasione oblata opinionem redarguam, quam Dueningius in adnotatione ad hunc librum protulit, sunt enim ex illa Dueningii opinione alii errores nati. dicit ille (p. 36 et p. 20) philosophum Gadaronensem dissensisse a scholae principibus de arte rhetorica sophistica, id quod colligit ex his verbis Philod. de rhetor. VII² IV f. 93 = Ox. II f. 101 (Gomp. Ztschr. 1865 p. 825) νῦν ἐπ' [ἐ]κείνο βαδίζωμεν, ὅτι τέχνην οὐκ ἡμεῖς³⁾ λέγομεν [τῇ]ν σοφιστικὴν οἱ δὲ τὴν αἴ[ρ]εσιν κτίσαντες ἡμῶν ἀντιφωνοῦσιν κτέ. at Dueningius hunc locum non recte interpretatus est. saepius enim Philodemus affirmat se de hac quoque re cum principibus consentire (cf. fr. 26 et Ep. Us. fr. 11 ὅπου φασὲν κα[ὶ] δι' ὧν φασὲν δηλοῦσθαι τὸ τὴν σοφιστικὴν ῥητορικὴν τέχνην ὑπάρχειν παρατεθείκαμεν), quid quod non longo a patricidii crimine eos Epicureos abesse dicit (supra fr. 22), qui de hac re ab Epicuro Metrodoro Hermarcho discrepent. in loco a Dueningio relato manifeste hoc dicitur: iam id tractabo (sc. refellam), quod adversarii nonnulli contenderant a nobis (sc. Philodemi amicis) rhetoricam sophisticam non artem dici, principes scholae contra dicere.

Sed non tam id egi in hoc errore notando ut Dueningium refellerem, quam ut Hirzeli sententiae cuidam adminiculum subtraherem. contendit ille (quaest. I p. 171—185) Apollodorum, Zenonem, Demetrium, Philodemum omnes fere, quos novimus recentiores Epicureos aliquantum recessisse a mera Epicuri doctrina et a genuinis horti sodalibus sophistas appellatos esse. ut recte iudicaret vir doctissimus veretur Usenerus (Ep. p. 417), liceat mihi paulo copiosius de hac re disputare.

Philodemum inter illos sophistas numerandum esse Hirzelius duobus argumentis demonstrare studet. primum Philodemus a Laertio non nominatur inter illustres Epicureos, commemoratur autem bis in vita Epicuri (Laert. X, 3 et 24), ergo, si credimus Hirzelio, τοῖς ἄλλοις adnumeratur, „ὅς οἱ γνήσιοι Ἐπικούρειοι σοφιστὰς ἀποκαλοῦσιν“ (Laert. Diog. X, 26). at omnino nemo Epicureus Philodemo recentior a Laertio commemoratur, ita ut veri simillimum sit, ipsius Philodemi σύνταξιν φιλοσόφων (cf. Laert. X, 3) fontem esse,

1) αὐτοῖς Us. 2) ἀγαθὸν I., corr. Us. 3) μὲν inseruit Us.

undo hic Epicureorum illustrium index fluxerit. hoc sane argumento nihil evincit Hirzelius, inspiciamus alterum.

Dicit Philodemum de compluribus rebus aliter sensisse ac principes scholae (l. l. p. 171). unde hoc collegit Hirzelius?

Primum Philodemo humaniorem illum de amicitia sententiam ascribit (p. 171) quam refert Cicero de fin. I, 20, 69 „sunt autem quidam Epicurei timidiore paullo contra vestra convicia, sed tamen satis acuti; qui verentur, ne, si amicitiam propter nostram voluptatem expetendam putemus, tota amicitia quasi claudicare videatur. itaque primos congressus copulationesque et consuetudinum instituendarum voluntates fieri propter voluptatem: cum autem usus progrediens familiaritatem effecerit, tum amorem efflorescere tantum, ut etiam si nulla sit utilitas ex amicitia, tamen ipsi amici propter se ipsos amentur.“ sed erravit Hirzelius, nam ex gnomologio Vaticano discimus illam sententiam iam ab Epicuro ipso vel ab uno ex illis quattuorviris pronuntiatam esse gnom. Vat. Ep. 21 (stud. Vindob. X p. 193): Πάσα φιλία δι' ἐαυτὴν αἰρετή· ἀρχὴν δ' εἴληφεν ἀπὸ τῆς ὠφελίας. hanc discrepantiam Hirzelius ipse investigavit, hand feliciter, plures si quaerimus, ad Dueningium nos rogit (p. 99), quem primum docuisse putat, quantae differentiae inter Philodemi opiniones et Epicuri doctrinam intercedant. Dueningius p. 20 *ne longior evaderet expositio eos duntaxat locos, quibus distincte notatur differentia, attulit, alias e re ipsa consequentes praetermittens*. duos omnino locos Dueningius refert, quibus demonstrare studet, et de rhetorica sophistica et de arte poetica Philodemum ab Epicuro dissentire. in priore loco interpretando eum manifeste errasse supra ostendi, turpius erravit in altero: in adnotatione ad fr. 31 p. 64 sq. ex verbis Laerti X 121 (Ep. Us. p. XXX et fr. 568) ποιήματα δὲ ἐνεργεία¹⁾ οὐκ ἂν ποιῆσαι (τὸν σοφόν) male lectis secus intellectis multa onueat Dueningius, quae de arte poetica, sensisse Epicurum contendit. ipsius verba afferam: *Contemnit igitur Epicurus poetarum in meris fictionibus, ut ipse putat, inanibus vanisque versantem, etiamsi ingenio praeclarissimo et imaginatione splendidissima praeditus sit*. haecine insunt in verbis Laerti? — sed plus invenit egregius interpres: Epicurus *postponit artem poeticam, anteponit poesi inveniendae utilitatis effectricem*, nam — ipse μυριάδας versuum in laudem Metrodori composuit, id quod testatur Plutarchus de occ. viv. 3 p. 1129 A (v. p. 569). egregius sane est poeta Epicurus, qui ad amicos celebrandos carmina pepigit Iliadi cum Odyssea prope paria amplitudine (τοσαύτας μυριάδας τριχών)! quis credat virum Graecae linguae non imperitum nescire τριχών non solum carminis sed cuiuslibet libri versus dici. ut brevis sim, pro Epicuri sententiis Dueningius meras fictiones protulit, a quibus Philodemum discrepare non est mirum.

1) ἐνεργεῖν libri, corr. Us.

Nullas differentias Dueningius indagavit, ergo nulla est causa cur Philodemum inter sophistas numeremus. nam ex eo quod Philodemus doctior et eruditior erat, quam Epicuro esse debebant, non licet concludere eum a doctrina recessisse (l. l. p. 172). oblitus esse videtur Hirzelius inter primos dilectissimosque Epicuri discipulos Idomeneum fuisse, rerum scriptorem satis eruditum (cf. Muell. FHG. II p. 489 sqq.).

Ultra progredi licet: Philodemi temporibus in horto dissensiones fuisse ex ipsius scriptis cognoscitur cf. fr. 22, sed Philodemus cum eis stabat, qui severius tenebant Epicuri doctrinam. quales enim fingat Hirzelius ὀρθόδοξους Epicureos, si is est ἑτεροδόξος, qui paricidii fere criminis obnoxius esse eos Epicureos dicit, qui de re non ita gravi a magistro discrepant, equidem non video. inmo Philodemus, si non Athonis ut Romae, princeps scholae fuisse videtur hortoque conciliavit viros praeclarissimos (v. Mus. Rhén. t. XLV p. 172 sqq.).

Iam tota sophistarum series, quam Hirzelius conexit, dissoluta est. nam si Philodemus genuinus Epicureus est, id quod certe demonstrasse mihi videor, ne Zeno quidem magister eius dilectissimus est sophistes, hoc vero remoto ex sophistarum numero apparet locum Laerti Diogenis eos recte interpretatos esse, qui verba καὶ ἄλλοι, οὐς οἱ γνήσιοι Ἐπικούρειοι σοφιστὰς ἀποκαλοῦσιν non ad philosophos nominatos sed ad alios ignotos referunt.

Qui fuerint, quid docuerint, illi sophistae Laerti equidem nescio, fortasse hanc quoque rem aliquando carbonem Herculanensem illustrabunt.

XX. Τιμοκράτης.

29. Laertius Diogenes X 136 Ὁμοίως δὲ καὶ Διογένης ἐν τῇ ἰζ' τῶν ἐπιλέκτων καὶ Μητρόδωρος ἐν τῇ Τιμοκράτει λέγουσιν οὕτω· Νοουμένης δὲ¹⁾ ἡδονῆς τῆς τε κατὰ κίνησιν καὶ τῆς καταστηματικῆς.

Dueningius dubitat, utri verba νοουμένης — καταστηματικῆς tribuat (p. 37), id quod mihi quidem sic explanandum videtur: Laertius, vel eius auctor, apud Diogenem Metrodori verba relata reperit et, ut mos est compilatorum, cum scriptore testem tanquam duo auctores commemoravit.

XXI. Πρὸς Τιμοκράτην.

Laertius Diogenes X, 24 supra p. 537.

Plutarchi fr. 7 (ed. Dueb.) apud Proclum ad Hesiodi opera 284 Τιμοκράτην δὲ καὶ Μητρόδωρον τοὺς Ἐπικούρειους ἀδελφοὺς ὄντας καὶ προσκρούσαντας ἀλλήλοισι ἐκδοῦναι κατ' ἀλλήλων συγγράμματα.

Plutarchus contra beat. 16 p. 1098 B τὴν μὲν γὰρ Μητρόδωρου

1) δὲ libri, fortasse διχῶς Us.

μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν, ὡς ὑπερέχαιρον ἐπὶ τοῖς γάμοις αὐτοῦ καὶ ταῖς πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀντιγραφαῖς, ἐκ τῶν βιβλίων δῆπου δῆλόν ἐστιν.

Plutarchus adversus Colotem 32 p. 1126 C Ἐπίκουρος μὲν γὰρ εἰς Ἀσίαν ἐξέπεμπε τοὺς Τιμοκράτει λοιδωρομένους καὶ¹⁾ τῆς βασιλικῆς ἐξελῶντας²⁾ αὐλῆς τὸν ἀνθρωπον, ὅτι Μητροδώρῳ προσέκρουεν ἀδελφὸς ὢν· καὶ ταῦτα ἐν τοῖς³⁾ βιβλίοις γέγραπται τοῖς ἐκείνων.

30. Philodemus de ira col. XII p. 48 Gomp. οὐ μὴν [ἀλ]λ' ἐ[ν]ί[ο]τε καὶ παρὰ πολ[ύ] συμ[β]άλλουσιν ἰχυρ[ο]τέ[ρο]ις, οὐ γὰρ ἐξ διακ[ρί]νειν ὁ θυμὸς· ὡς καὶ Τ[ι]μοκράτην φησὶν ὁ Μ[η]τρόδω[ρος] τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν ἀδελφῶν Ἀ[κ]τορίδῃ· κάπειτα τῆς προπετείας πικρὰ κ[ο]ιμίζονται τάπιχαιρα.

Metrodorum harum puerilium rixarum mentionem fecisse in libro Πρὸς Τιμοκράτην verū simillimum est.

XXII. Ὑποθήκαι.

Philodemus adversus? I VH² f. 152 vide supra p. 542 ad Μαρτυρίας. Liber suspectus, qui fortasse sententias Metrodori continebat collectas ex epistulis, quales ad Menestratum et Timarchum scripsit Metrodorus.

XXIII. Περὶ φιλοσοφίας.

31. Plutarchus adv. Col. 33 p. 1127 B & δὲ Μητροδώρος ἐν τῷ Περὶ φιλοσοφίας ἐξορχούμενος πολιτείαν γέγραφεν οὐκ ὥμην δεῖν παρῆναι· λέγει δὲ ὅτι τῶν σοφῶν τινες ὑπὸ δασιλείας τύφου, οὕτως καλῶς ἐνεῖδον τὸ ἔργον αὐτῆς ὥστε οἵχονται φερόμενοι πρὸς τὰς αὐτὰς Λυκούργῳ καὶ Σόλῳ ἐπιθυμίας κατὰ τοὺς περὶ βίων λόγους καὶ ἀρετῆς.

32. Plutarchus adv. Col. 33 p. 1127 C καὶ λοιδωρῶν ὁ Μητροδώρος ἐπιλέγει τοῖς εἰρημένοις διὸ καὶ καλῶς ἔχει τὸν ἐλεύθερον ὡς ἀληθῶς γέλῳτα γελάσαι⁴⁾ ἐπὶ τε δὴ πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ ἐπὶ τοῖς Λυκούργοις τούτοις καὶ Σόλῳ.

Duenengi opinionem hoc fragmentum apud Metrodorum nullis verbis interiectis antecedens exceperisse probare non possum. nam particula διὸ docet rationes, quibus Metrodorus sententiam confirmavit, a Plutarcho praetermissas esse.

Cf. Plutarchus adv. Col. 34 p. 1127 D εἴπερ οὖν οἱ νόμους καὶ πολιτείας ἀναιροῦντες τὸν βίον ἀναιροῦσι τὸν ἀνθρώπινον, Ἐπίκουρος δὲ καὶ Μητροδώρος τοῦτο ποιοῦσι τοὺς μὲν συνήθει ἀποτρέποντες τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν, τοῖς δὲ πράττουσιν ἀπεχθανόμενοι, τοὺς δὲ πρῶτους καὶ σοφωτάτους τῶν νομοθετῶν κακῶς

1) καὶ εἰς τὴν Ὑ.

2) ἐξελῶν libri, Ὑ.; ἐξελῶντας Madvigius

3) τῆς Ὑ. 4) γελάσαι B.

λέγοντες, τῶν δὲ νόμων παρακλυόμενοι περιφρονεῖν ἐὰν μὴ προσῇ φόβος πληγῆς καὶ κολάσεως κτέ.

33. Plutarchus adv. Col. 3 p. 1108 B ὁ δὲ Μητροδώρος ἀντικρυς <ἐν τῷ>¹⁾ Περὶ φιλοσοφίας εἴρηκεν ὡς εἰ μὴ προκαυήγησεν Δημόκριτος, οὐκ ἂν προήλθεν Ἐπίκουρος.

XXIV. Ἐπιστολαί.²⁾

Philodemus de lib. dic. secund. Zen. VH¹ Vb, 15 τί δ' ἔχει [κοι]νοῦ[ν], τί δ' εἰπεῖν εἰ μὴ παρρησία σοφὸς ἀνὴρ πρὸς τοὺς φίλους ὡς Ἐπ[ί]κουρος καὶ Μητρ[ό]δω[ρος]³⁾ [π]ρὸς . . .

Epitoma opistularum.

Scriptor incertus voluminum Ilorculanensium ined. 1044 f. 4 (ed. Gomperzius Herma t. V p. 386) καὶ τὰς ἐπιτομὰς [τῶν] ἐπιστολῶν τῶν Ἐπικούρου | Μητροδώρου Πολυαίνου Ἐρ[μ]άρχου καὶ τῶν [γνωρί]μων.

Tacitus dial. 31 no Epicuri quidem et Metrodori honestas quasdam exclamaciones adsumero eisque prout res poscit uti aliquid erit oratori. cf. Ep. Us. praef. p. I.VI.

Epistulae ad certos datas.

1. Πρὸς Βατίδα.

34. Seneca epist. mor. 99, 25 illud nullo modo probo, quod ait Metrodorus: esse aliquam cognatam tristitiae voluptatem, hanc esse captandam in eius modi tempore. ipsa Metrodori verba subscripsi Μητροδώρῳ Ἐπιστολῶν πρὸς τὴν ἀδελφὴν. Ἔστιν γὰρ τις ἡδονὴ λύπη συγγενῆς, ἣν χρὴ θηρεύειν κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν.

Quae Rossbachius (comment. philol. Wratislaw II p. 157) ex codice Bambergensi edidit, paullo differunt ab eis, quae Buechelerus in Argoratensi se legisse testatur ΜΗΤΡΟΛΟΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΩΝ⁴⁾ ΤΡΟΣΤΗΝΑΔΕΑΦΗΝ ΕΣΤΙΝ ΕΑΡΤΙΟC ΗΛΟΝΗΛΙ (sive N) || ΚΥΤΤΗCΟΥΤ (sive C Bue.) TEINK (rasura unius litterae Bue.) ΑΤΑΤΟΥΤΟΝΤΟΝΚΑΤΡΟΝ.

Wilamowitzi restitutionem (ind. lect. Gott. aest. 1889) ἔστιν γὰρ π(ρ)ὸς ἡδονὴν λύπης συγγενεία κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν, quae proxime abest a codicum litteris, ob eam causam, probare non possum, quia longissime recedit a verbis Senecae. verbum θηρεύειν vel simile aliquid meo quidem iudicio inerat in Metrodori dicto, nam

1) ἐν τῷ inseruit Menagius 2) Useneri iudicium secutus (Epic. p. LXIV, stud. Vindob. X p. 188) epistulis omnes sententias ascripsi, quae apud Senecam, Iohannem Stobacum, Maximum Confessorem, in gnomologio Vaticano servatae sunt 3) εἰώθεσαν dub. Usenerus 4) ΕΠΙCΤΟΛΑΩΝ Rossb., sed Buechelerus in Bamb. quoque legit ΕΠΙCΤΟΛΑΩΝ, fortasse scribendum ἐπιστολῶν α'

in eo verbo potissimum Seneca offendit v. § 28 „admittitur dico? captatur et quidem ex ipso.“ nonne est veri similis Graecus literas in codice Latino corruptas ac mutilatas esse quam a Seneca consulto Metrodori verbis sententiam inculcatam esse, quae ab eis aliena est? in Useneri restitutione¹⁾ desidero vocem συγγενής, in quam item recurrit Seneca § 28 „est aliqua, inquit, voluptas cognata tristitia“. quae ego scripsi, Buechelerus quondam proposuit in exercitationibus seminarii Bonnensis.

35. Seneca epist. mor. 98, 9 egregie itaque videtur mihi Metrodorus dixisse in ea epistula, qua sororem amissae optimaie indolis filio adloquitur: „mortale est omne mortalium bonum.“

36. Plutarchus praec. coniug. 28 p. 142A οἶμαι δὴ καὶ τῇ ψώφρονι μάλιστα δεῖν πρὸς τὸν ἄνδρα χαρίτων, ἴν', ὥς λέγετε Μητροδώρος, ἡδέως συνοικῇ καὶ μὴ ὀργιζομένη ὅτι ψώφρονεῖ.

Plutarchus amator. 753C αἱ δὲ ψώφρονες οὐδὲ αὐστηρὸν καὶ κατεγρυπνόμενον ἐπαχθέες **²⁾ καὶ δυσκαρτέρητον ἔχουσι καὶ ποιῶν³⁾ καλοῦσιν αὐτὰς καὶ τοῖς ἀνδράσιν ὀργιζόμενας ὅτι ψώφρονουσιν.

Hoc dictum ex epistula Metrodori ad sororem sumptum esse veri simillimum est. nam cui Metrodorus praecepta coniugalia dederit nisi sorori, quam Idomeneus in matrimonium duxit (Laert. X, 23), non video. ceterum Idomeneo Niciidii meretricis gratiam magis placuisse quam Batidis uxoris temperantiam discimus ex Philod. adversus? VH² I f. 149 Ep. Us. p. 402a.

2. Πρὸς Μενέστρατον.

37. Gnomologium Epicur. Vatic. 10 Μέμνησο ὅτι θνητὸς ὢν τῇ φύσει καὶ λαβὼν χρόνον ὠρισμένον ἀνέβης τοῖς περὶ φύσεως διαλογισμοῖς ἐπὶ τὴν ἀπειρίαν καὶ τὸν αἰῶνα καὶ κατείδες⁴⁾ „τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα⁵⁾ πρὸ τ' ἐόντα“. (Hom. A, 70.)

Clemens Alexandrinus Strom. V, 138 p. 732P. ἀφικόμενος οὖν ἐπὶ τὴν ἀληθῆ μάθησιν ὁ βουλούμενος ἀκουέτω μὲν Παρμενίδου τοῦ Ἑλεάτου Μητροδώρου τε καὶ τοῦ Ἐπικούρειου γενομένου ἰσθῆως ταῦτά γε εἰρηκότος Μέμνησο, Μενέστρατε, διότι θνητὸς φύς καὶ λαβὼν βίον ὠρισμένον⁶⁾ ἀναβάς⁷⁾ τῇ ψυχῇ ἕως ἐπὶ τὸν αἰῶνα καὶ τὴν ἀπειρίαν τῶν πραγμάτων κατείδες καὶ „τά τ' ἐσσόμενα πρὸ τ' ἐόντα“.

Librum scripsisse Metrodorum Πρὸς Μενέστρατον non recte collegit Dueningius ex hoc fragmento, sententia ex epistula hausta est.

1) Ep. ad p. 164, 6 ἔστιν γὰρ τις ἡδονὴ διὰ λύτης θηρευτέα κατὰ τοῦτον καιρὸν 2) Ineuua E 13 mm, B 17 mm 3) πείνας libri 4) κατ' ἰδέε V. 5) ἐσόμενα V. 6) Metrodorum scripsisse ὅτι φύς θνητὸς καὶ χρόνον λαβὼν ὠρισμένον placet Gomperzio 7) I. corrigendum ἀνέβης

3. Πρὸς Τίμαρχον.

38. Plutarchus adversus Col. 17 p. 1117A εἰ τοίνυν ὁ περὶ Σωκράτους ἀνδρὸς εἰς ἀρετὴν θεολήπτου γενομένου χρησμὸς ἀνεχθεὶς ὡς σοφοῦ φορτικός ἦν καὶ σοφιστικός, τίμη προσείπωμεν ἀξίως ὀνόματι τοὺς ὑμετέρους βρόμους καὶ ὀλολυγμοὺς καὶ κροτοθορύβους καὶ σεβάσεις¹⁾ καὶ ἐπιθειάσεις, αἷς προτρέπεσθε καὶ καυομνεῖτε τὸν ἐπὶ ἡδονὰς παρακαλοῦντα συνεχεῖς καὶ πυκνάς; ἄλλ' ὅμως ὁ μὲν Μητροδώρος τὸν Τίμαρχον παρακαλῶν φησὶ Ποιήσωμεν τι καλὸν ἐπὶ καλοῖς, μόνον οὐ καταδύντες ταῖς ὁμοιοπαθείαις καὶ ἀπαλλαγέντες ἐκ τοῦ χαμαὶ βίου εἰς τὰ Ἐπικούρου ὡς ἀληθῶς θεόφαντα ὄργια.

Adiciam ad hanc epistolam nonnullos locos Plutarchi, non quo eos ex ipsa epistula fluxisse putam, sed quod ad Metrodori dicta huic (fr. 38) similia referendos esse conseo v. p. 532.

Plutarchus contra beat. 23, 1103E τῆς δὲ τούτων φιλοσοφίας „ἐκβάσις οὐ πῇ φαίνεται ἄλλος πόλιος θύραζε“ τῇ ψυχῇ, ἀλλ' εὐθὺς ἡράνισται καὶ διέσπαρται καὶ προαπύλωλε τοῦ σώματος ὥστε υπερχαίρειν τὸ πάνσοφον τοῦτο δόγμα καὶ θεῖον παραλαβοῦσαν, ὅτι τοῦ κακῶς πράττειν πέρας ἔστιν αὐτῇ τὸ ἀπολέσθαι καὶ φθορῆναι καὶ μηδὲν εἶναι.

Plutarchus contra beat. 29 p. 1106D οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ λέγουσιν αὐτοῖς κακῶν ἀπαύστων καὶ ἀορίστων λυθείσαν ὑποψίαν ἀγαθὸν βεβαιότατον καὶ ἡδιστὸν ἀπολιπεῖν τὴν διάνοιαν τοῦ λελύσεσθαι²⁾ καὶ τοῦτο ποιεῖν τὸν Ἐπικούρου λόγον ἱστάντα τοῦ θανάτου τὸ δέος ἐν τῇ διαλύσει τῆς ψυχῆς.

Plutarchus contra beat. 7 p. 1091B ὅρα οὐκ ἄξιόν ἐστιν ἐπὶ τούτοις μέγα³⁾ φρονεῖν καὶ λέγειν, ἃ λέγουσιν ἀφθάρτους καὶ ἰσοθέους ἀποκαλοῦντες αὐτοὺς καὶ δι' ὑπερβολὰς καὶ ἀκρότητας ἀμυθῶν εἰς βρόμους καὶ ὀλολυγμοὺς ἐκβακχεύοντες ὑφ' ἡδονῆς; ὅτι τῶν ἄλλων περιφρονοῦντες ἐξηυρήκασι μόνον θεῖον ἀγαθὸν καὶ μέγα τὸ μηδὲν ἔχειν κακόν. ad verba ἀφθάρτους καὶ ἰσοθέους cf. Ep. ep. III, 135, fr. 141, fr. 602.

Vide quae de Timarcho narrat Aleiphro ep. II, 2, 4 (Λεόντιον Λαμῖα) Τίμαρχον τὸν καλὸν οἶθα τὸν Κηφισιάθεν. οὐκ ἄρνοῦμαι πρὸς τὸν νεανίσκον οἰκείως ἔχειν ἐκ πολλοῦ et infra 7 ἀλλὰ καὶ δι' ἐμὲ πάντα ἡνάγκασται ὁ νεανίσκος καταλιπὼν τὸ Λυκεῖον καὶ τὴν ἑαυτοῦ νεότητα καὶ τοὺς συνεφήβους καὶ τὴν ἐταιρείαν μετ' αὐτοῦ (Ἐπικούρου) ζῆν καὶ κολακεύειν αὐτὸν καὶ καθυμνεῖν τὰς ὑπηνέμους αὐτοῦ δόξας.

4. Πρὸς Τιμοκράτην.

39. Athenaeus deipn. VII, 280 αὐτὸς δὲ που ὁ Μητροδώρος οὐκ ἀποκρυπτόμενος τὰς καλὰς ταύτας θέσεις φησὶ περὶ γα-

1) σεβάσεις B. E. 2) λελύεσθαι libri, λελύεσθαι Us. 3) καὶ libri, μέγα Us.

στέρα γάρ, ὡς φυσιολόγῃ Τιμόκρατες, περὶ γαστέρα ὁ κατὰ φύσιν βαδίζων λόγος τὴν ἅπασαν ἔχει σπουδὴν.

Idem XII 546 F καὶ Μητρόδωρος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς φησὶ περὶ γαστέρα, ὡς φυσιολόγῃ Τιμόκρατες, περὶ γαστέρα ὁ κατὰ φύσιν βαδίζων λόγος τὴν ἅπασαν ἔχει σπουδὴν.

40. Plutarchus contra beat. 16 p. 1098D περὶ γαστέρα γάρ, ὡς φυσιολόγῃ Τιμόκρατες, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ καλόν.¹⁾

Plutarchus adversus Col. 2 p. 1108C ὡς οὐθὲν ἀπολείπουσιν οἱ περὶ γαστέρα τάχαθόν εἶναι βοῶντες οὐκ ἂν δὲ τὰς ἀρετὰς ὁμοῦ πάσας τετρημένου χαλκοῦ πριάμενοι, δίχα τῆς ἡδονῆς πάσας πανταχόθεν ἐξελαθείας.²⁾

Cicero de nat. deor. I, 40, 113 accusat enim Timocraten fratrem suum Metrodorus, quod dubitet omnia, quae ad beatam vitam pertineant, ventre motiri, neque id semel dicit, sed saepius.

41. Plutarchus contra beat. 16 p. 1098C Ἡ γὰρ οὐ τοῦτοίς ζοικε τὰ Μητροδώρου πρὸς τὸν ἀδελφὸν γράφοντος; οὐδὲν δεῖ σῶζειν τοὺς Ἕλληνας οὐδ' ἐπὶ σοφίᾳ στεφάνων παρ' αὐτῶν τυγχάνειν, ἀλλ' ἐσθίειν καὶ πίνειν οἶνον, Τιμόκρατες, ἀβλαβῶς τῇ γαστρὶ καὶ κεχαρισμένως.

Plutarchus contra beat. 19, 1100D ἀνάγκη τοὺς λέγοντας ὡς οὐ δεῖ σῶζειν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' ἐσθίειν καὶ πίνειν ἀβλαβῶς τῇ γαστρὶ καὶ κεχαρισμένως ἀδοξεῖν καὶ κακοὺς νομίζεσθαι.

Plutarchus adv. Col. 31 p. 1125C καὶ ἔτι ταῦτα πρὸς ἐκείνοις (γράφοντες) οὐδὲν οὖν ἔτι δεῖ τοὺς Ἕλληνας σῶζειν οὐδὲ ἐπὶ σοφίᾳ στεφάνου παρ' αὐτῶν τυγχάνειν, ἀλλ' ἐσθίειν καὶ πίνειν, ὡς Τιμόκρατες, ἀβλαβῶς τῇ σαρκὶ καὶ κεχαρισμένως.

Quae apud Plutarchum Metrodori verba antecedunt, Dusingius (fr. 20 p. 54) Metrodoro, Usenerus Epicuro ascripserunt, huic ego adstipuler (cf. supra p. 532 et Ep. Us. fr. 554 cum annotatione).

42. Plutarchus contra beat. 16 p. 1098C καὶ πάλιν πού φησιν ἐν τοῖς αὐτοῖς γράμμασιν ὡς καὶ ἐχάρην καὶ ἐθραυσνάμην ὅτι ἔμαθον παρὰ Ἐπικούρου ὁρθῶς γαστρὶ χαρίζεσθαι.

Incertarum epistularum fragmenta.

Metrodori de se et Epicuro dicta.

43. Seneca ep. mor. 79, 16 hoc Metrodorus quoque in quadam epistula constitetur se et Epicurum non satis enituisse: sed post se et Epicurum magnum paratumque nomen habituros³⁾, qui voluissent per eadem ire vestigia.

1) τὸ ἀγαθόν. καὶ ζῶλον κτε. libri, καὶ τὸ καλόν Us. 2) πάσης - ἐξελαθείας libri, corr. Us. 3) sic optimi libri, Madvigius Adv. II p. 489 sq., ex deterioribus Fickertus addidit „apud eos“.

44. Philodemus de morte VH¹ IX col. I p. 1, Scott. Fr. II. app. XX (Mek. XIX, 11 sqq. p. 326) Καὶ Μητ[ρό]δωρ[ος] Ἐπικού[ρου] ἔδωκε(?) τοσαῦθ', ὅ[ς] [κα π]ροεῖχε[ν], ἔτη [καὶ πολὺ π]λείον' α[ὐτῷ] ἐπιβῶσαι.

Quae antecedunt hunc locum restituit Moklerus, a verbis καὶ Μητρόδωρος novum enuntiatum incipere spatium ante καὶ (in U.) docet. errant igitur Neapolitani, qui ex hoc loco pravo intellectu colligunt Metrodori et Polyaeni rem familiarem valde tenuem fuisse (v. p. 545), eorum nugae copiosius tractare taedet.

de Polyaeno.

45. Philodemus de lib. dic. VII¹ Va p. 11 col. 6 καὶ νεανί-
κων¹⁾ γέροντες ἀ[ῖ] διό[ι]κουσιν²⁾ (sc. κατὰ τὴν παρρησίαν)· καν
ἢ δ' ὁ μ[ὲν] ἀ[ποφθε]γ[μ]ατίας μ[α]λλον, ὡς Πολύ[αι]νόν φη[σι] Μη-
[τ]ρόδωρος, πολλάκι δὲ καὶ παρποδύνων δ[μ]ιλία μ[α]λλον καὶ
ποτιμώτερος ἔτι δ' ἀξιοτιμώτερος³⁾.

de morbo suo.

46. Plutarchus contra beat. 16 p. 1097E τί δὲ περὶ τοῦ⁴⁾
πρὸς εὐπαθείας ἐπαίρεσθαι ναυτῶν δίκην Ἀφροδίτια ἀγόντων καὶ
μέγα φρονεῖν, ὅτι νόσῳ νοσῶν ἀσκήτη τινὰς ἐστιάζει φίλων
συνήγε καὶ οὐκ ἐφθόνει τῆς παραγωγῆς τοῦ ὕγρου τῷ
ὕδρωπι; καὶ τῶν ἐσχάτων Νεοκλέους λόγων μεμνημένος ἐτήκετο
τῇ μετὰ δακρύων ἰδιοτρόπῳ ἡδονῇ· ταῦτα οὐδεὶς ἂν ὑγιαίνων εὐ-
φροσύνας ἀληθεῖς ἢ χαρὰς ὀνομάσειεν.

Cf. Celsus de med. III, 21 Metrodorum tamen Epicuri discipulum ferunt, cum hoc morbo tentaretur (sc. ὕδρωπι, cuius speciem esse ἀσκήτην Celsus initio capitis dicit), nec aequo animo necessariam sitim sustineret, ubi diu abstinerat, bibere solitum deinde evomere.

Hoc Celsi loco nisus priorem partem Plutarchei enuntii Metrodoro ascripsi. permirum esset, si et Epicurus et Metrodorus eodem morbo laborantes eodem modo valetudinem in periculum duxissent. alteram enuntii partem spectare ad dictum Epicuri nomine Neoclis confirmatur. ut solet Plutarchus (v. supra p. 532) ab utroque exemplum petivit.

de philosophia.

47. Gnomologium Epicureum Vaticanum 27 Ἐπὶ μὲν τῶν
ἄλλων ἐπιτηδευμάτων μόλις τελειωθείσιν ὁ καρπὸς ἔρχε-
ται, ἐπὶ δὲ φιλοσοφίας συντρέχει τῇ γνώσει τὸ τερπνόν.
οὐ γὰρ μετὰ μάθησιν⁴⁾ ἀπόλαυσις ἀλλὰ ἅμα μάθησις καὶ
ἀπόλαυσις.

1) νεανίδων Neap. 2) ἀκούουσιν Neap. 3) τὸ δὲ περὶ τοῦ
libri, τὸ δ' Ἐπικούρου Wyttenb., τὸ δ' Ἐπικούρου Us. 4) μάθησις V.,
corroxit Wotkeius

Adiudicavi Metrodoro hoc fragmentum, quia a nullo horti sodali voluptas illa, quae in ipsa cognitione inest, celebratur, nisi a Metrodoro (fr. 37). vide quae supra in praefatione exposui p. 531.

de physiologiae utilitate.

48. Gnomologium Epicureum Vaticanum 45 Οὐ κόμπου οὐδὲ φωνῆς¹⁾ ἐργαστικούς οὐδὲ τὴν περιμάχτην παρὰ τοῖς πολλοῖς παιδείαν ἐνδεικνυμένους φυσιολογία παρασκευάζει, ἀλλ' ἀθορύβους²⁾ καὶ αὐτάρκειαι καὶ ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς, οὐκ ἐπὶ τοῖς τῶν πραγμάτων μέγα φρονούντας.

Uti Metrodoro hanc sententiam ascriberem, duabus causis adductus sum: primum constat Metrodorum eis sodalibus obstitisse, qui non recte de utilitate ex physiologia affluente iudicarent (vide fr. 25 sqq. p. 550 sqq.) et ad eam ipsam rem, quam libro Πρὸς τοὺς ὑπὸ φυσιολογίας λέγοντας ἀγαθοὺς εἶναι ῥήτορας tractavit, hoc dictum spectare videtur. nam verba οὐ κόμπου οὐδὲ φωνῆς ἐργαστικούς optime intelleguntur, si rhetores coniciamus vanae grandiloquentiae artifices dici. Epicurum ipsum non tam distincte utilitatis ex physiologia perceptae fines circumscripsisse ex eo concludere licet, quod Metrodorus et Philodemus in eius sententia explicanda enuntiant, vide p. 550 sq. accedit quod sententiae finis inscriptioni Metrodorei libri Περὶ τοῦ μέζονα εἶναι τὴν παρ' ἡμᾶς αἰτίαν πρὸς εὐδαιμονίαν τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων (v. p. 540) similis est.

de fortuna.

49. Gnomologium Epicureum Vat. 47 Προκατείλημαί σε ὦ τύχη καὶ πάσαν <τὴν>³⁾ σὴν παρείδουσιν ἐνέφραξα. καὶ οὔτε σοὶ οὔτε ἄλλῃ οὐδεμίᾳ περιτάσει δώσομεν ἑαυτοὺς ἐκδότους· ἀλλ' ὅταν ἡμᾶς τὸ χρέων ἐξάγῃ, μέγα προσπύσαντες τῷ Ζῆν καὶ τοῖς αὐτῷ κενῶς περιπλαττομένοισι⁴⁾ ἀπιμεν ἐκ τοῦ Ζῆν μετὰ καλοῦ παιῶνος⁵⁾ ἐπιφωγόντες ὡς εὖ ἡμῖν βεβίωται.

Plutarchus de tranquill. an. 18 p. 476 C ὁ γοῦν εἰπὼν· Προκατείλημαί σε ὦ τύχη καὶ πάσαν τὴν σὴν ἀφήρημαι παρείδουσιν οὐ μοχλοῖς οὐδὲ κλεισίν οὐδὲ τείχεσιν ἐθάρρυνεν ἑαυτὸν ἀλλὰ δόγμασι καὶ λόγοις κτέ.

Cicero Tuscul. V, 9, 27 quod idem melioribus etiam verbis Metrodorus: Occupavi te, inquit, fortuna atque cepi; omnesque aditus tuos interclusi, ut ad me aspirare non posses.

Ad finem sententiae cf. Plut. contra beat. 16 p. 1098 B ἀλλ' ἡδέως τε βεβιωκέναι καὶ βρυάζειν καὶ καθυμνεῖν τὸν αὐτῶν βίον ἐκκραυγάζοντες λέγουσι.

1) <κενῆς> φωνῆς Us. 2) ἀλλὰ σοβαροὺς V., ἀλλ' ἀφόβους Us., ἀλλ' ἀθορύβους Gomp. 3) τὴν inser. Us. 4) περιπλεκομένοις Us. 5) πλείονος V., corr. Us.

50. Maximus Confessor p. 638 ed. Combef. = Antonius Monachus II, 89 p. 153 Μητροδώρου· Μὴ ζῆται γίνεσθαι τὰ γινόμενα ὡς θέλεις, ἀλλὰ θέλε ὡς ἂν τὰ γινόμενα γίνοιτο.¹⁾

de morte.

51. Gnomologium Epicureum Vat. 31 Πρὸς μὲν τὰλλα δυνατόν ἀσφάλειαν πορίσασθαι, χάριν δὲ θανάτου πάντες ἀνθρώποι πόλιν ἀτείχιστον οἰκοῦμεν.

Stobaeus flor. CXVIII, 33 Μητροδώρου· Πρὸς — οἰκοῦμεν.

Codex gnomolog. Palatinus 129 (ex quo nuper Maximilianus Treu sex sententias Epicureas cum Hermanno Usener communicavit, quarum duas Metrodori hic mihi exscribendas benigne permisit) fol. 23 l. 10 sq. 'Επικούρου· Πρὸς μὲν τὰλλα δυνατόν ἀσφάλειαν πορίσασθαι χάριν δὲ θανάτου πόλιν ἀτείχιστον οἰκοῦμεν.

Maximus Confessor II p. 627 Comb. 'Επικούρου Gnomologium cod. Par. gr. 1168 f. 115^r Γινώμαι 'Επικούρου.

Philodemus de morte XXXVII, p. 350 Mek. [πά]ντες γὰ[ρ] ἀτίχ[ι]τον [πόλιν] πρὸς θάνατον οἰκοῦμεν.

52. Iohannes Stobaeus flor. CXVI, 42 Μητροδώρου· Οὐ μακαριεῖς τὸν γέροντα, καθ' ὅσον γηράσκων τελευτᾷ, ἀλλ' αἱ τοῖς ἀγαθοῖς συμπληρῶνται· ἐνεκα γὰρ χρόνου πάντες ἐς μὲν ἄωροι.²⁾

53. Iohannes Stobaeus flor. XVI, 20 Μητροδώρος· 'Ετοιμάζονται τινες διὰ βίου τὰ πρὸς τὸν βίον ὡς βιωσόμενοι μετὰ τὸ λεγόμενον Ζῆν οὐ συνορῶντες ὡς πᾶσιν ἡμῖν θανάσιμον ἐγκέχυται τὸ τῆς γενέσεως φάρμακον.

Gnomologium Epic. Vat. 30 'Ετοιμάζονται τινες διὰ βίου τὰ πρὸς τὸν βίον οὐ συνορῶντες ὡς πᾶσιν ἡμῖν θανάσιμον ἐγκέχυται τὸ τῆς γενέσεως φάρμακον.

Codex gnomol. Palat. 129 fol. 23 l. 10 ('Επικούρου)· Πᾶσι θανάσιμον ἐγκέχυται τὸ τῆς γενέσεως φάρμακον.

Apud Stobaeum XVI, 19 legitur sub lemmate Antiphonti· Εἰσὶ τινες, οἳ τὸν παρόντα μὲν βίον οὐ ζῶσιν, ἀλλὰ παρασκευάζονται πολλῇ σπουδῇ ὡς ἑτέρον τινα βίον βιωσόμενοι οὐ τὸν παρόντα καὶ ἐν τούτῳ παραλειπόμενος ὁ χρόνος οἴχεται. hac sententia, quam Demonacti tribuit Maximus Confessor (p. 572 Combef.), usum esse Metrodorum manifestum est. ex verbis ὡς ἑτέρον τινα βίον βιωσόμενοι οὐ τὸν παρόντα apparet rectius Usenerum Comperatio de eis verbis dicti Metrodorei iudicasse, quae in gnomologio Vaticano desunt (stud. Vindob. X p. 186 et 205).

Metrodorum non tam rudem fuisse liberarum artium quam adversarii fingunt, vel ex eo cognoscitur, quod Antiphontis dictum novit et variavit, ita ut vim eius et altitudinem valde augetet. non est mirum quod scriptor gnomologii Palatini ea verba solum recepit,

1) γένηται libri, γίνοιτο Us. 2) ἄωροι libri, corr. Wyttienbachius

quae Metrodorus Antiphontis sententiae adiecit. Metrodorum in epistulis interdum aliorum scriptorum dictis usum esse hoc exemplo demonstratur, id quod multi interest ad iudicandum de duobus versibus Metrodoro a Stobaeo ascriptis (fr. 56 et 57). inter tot Metrodoros, quos veteres referunt, poeta non occurrit, dubito vero duorum versiculorum gratia novum Metrodorum eumque poetam statuere. accessit quod prioris potissimum versus sententia optime quadrat ad Metrodori nostri mores cf. fr. 55. puto igitur Metrodorum poetae alienius versus metro servato verbis fortasse leniter mutatis epistulae inseruisse, unde excerpti sunt pro Metrodori dictis. qua de causa non dubitavi eos inter Lamprosceni fragmenta recipere.

de sapiente.

54. Seneca epist. mor. 81, 11 ne nobis fiat invidia, scito idem dicere Epicurum: Metrodorus certe ait solum sapientem referre gratiam scire.

de adolescente.

55. Iohannes Stobaeus ecl. eth. 31, 67 p. 213 Wachsm. Μητροδώρου¹⁾· Νέος²⁾ ἐν πολυτελείᾳ βρώμασι καὶ ποτοῖς ἐστὶ δὲ ἀφροδισίοις ἀναστρέφόμενος³⁾ λήληθεν⁴⁾ ἑαυτὸν ἐν τῷ θέρει τὴν χλαῖναν κατατρίβων.

Appendix ex cod. Laur. I, 6 (Mein. IV p. 150) Μητροδώρου⁵⁾· Νέος — κατατρίβων.

Sententiae altera pars fluxit ex proverbio Zenob. III, 72, Diogen. IV, 51 ἐν θέρει τὴν χλαῖναν κατατρίβεις· ἐπὶ τῶν μὴ καθ' ὥραν τοῖς ἀναγκαίοις χρωμένων. nam in proverbium abiisse Metrodori dictum veri simile non est.

56. Iohannes Stobaeus flor. LII, 7 Μητροδώρου· Νέος φιλοδοξῶν πρῶτος πονηρία.

Arsenius XI 98e Νέος — πονηρία· ἡ Μητροδώρου γνώμη.

Arsenius ex Stobaeo hausit sententiam, vide Arsen. XI, 98c et d = Stob. LII, 4 et 6.

57. Iohannes Stobaeus flor. LII, 8 Τοῦ αὐτοῦ· Τὸ νέον ἅπαν ὑψηλόν ἐστι καὶ θαλάσσιον.

de servis.

58. Iohannes Stobaeus flor. LXII, 44 Μητροδώρου· Δούλος ἀναγκαῖον μὲν κτῆμα οὐχ ἡδὺ δέ.

de re familiari.

59. Gnomologium Epic. Vat. 41 "Αμα⁶⁾ δεῖν καὶ φιλοσο-

1) Μητροδώρου L., nomen Μητροδώρου latere Cobetus animadvertit
2) νέος ὡν Gaisfordius 3) ἀναστρέφόμενος libri append. 4) λήληται libri append., λέληται Nauckius 5) Ἰσώδωρου libri 6) Gomperzius ultimum verbum antecedentis sententiae γελῶν ab Usenero in γέλων mutatum ad nostram trahit, non recte ut puto

φεῖν καὶ οἰκονομεῖν καὶ τοῖς λοιποῖς οἰκειώμασι χρῆσθαι καὶ μηδαμῇ λήγειν¹⁾ τὰς ἐκ τῆς ὀρθῆς φιλοσοφίας φωνὰς ἀφιέντας.

Metrodoro ascripsi sententiam, quia illum studiosissime sodales admonuisse constat, ut rei familiari administrandae operam darent, vide p. 544. quamquam hoc quidem dictum certe ei adiudicari nequit.

de securitate in re publica.

60. Stobaeus flor. XLV, 26 Μητροδώρου· Ἐν πόλει μήτε ὡς λέων ἀναστρέφου μήτε ὡς κύων. τὸ μὲν γὰρ ἐκπατεῖται, τὸ δὲ καιροφυλακεῖται.

Inscortio sedis fragmenta.

61. Sextus Empiricus adv. gramm. 60 Ἐγκαλεῖ δὲ αὐτῷ (Διονυσίῳ Θρακί) Πτολεμαῖος ὁ περιπατητικός, ὅτι οὐκ ἔχρην ἐμπειρίαν εἰρηκέναι τὴν γραμματικὴν — αὐτὴ μὲν γὰρ ἡ ἐμπειρία τριβὴ τίς ἐστι καὶ ἐργάτις ἀτεχνός τε καὶ ἄλογος, ἐν ψυχῇ παρατηρεῖται καὶ συγγυμνασία κειμένη, ἡ δὲ γραμματικὴ τέχνη καθέστηκεν — οὐ συνορῶν ὅτι τάττεται μὲν καὶ ἐπὶ τέχνης τοῦ νομα, καθὼς ἐν τοῖς ἐμπειρικοῖς ὑπομνήμασιν ἐδιδάξαμεν, ἀδιαφόρως τοῦ βίου τοῦ αὐτοῦ ἐμπείρους τε καὶ τεχνίτας καλοῦντας, ἀπ' ἧς ἐπεὶ ἐννοίας καὶ ὁ Μητροδώρος ἔφη μηδεμίαν ἄλλην πραγμάτων ἐμπειρίαν τὸ ἑαυτοῦ τέλος συνορᾶν ἢ φιλοσοφίαν, τοῦτ' ἐστὶ μηδεμίαν τέχνην.

Totum locum exscripsi, ut refellerem Dueningi errorem, qui verba ἀπ' ἧς ἐπεὶ ἐννοίας — τέχνην coniunxit cum parenthesis αὐτῇ μὲν γὰρ — καθέστηκεν, ita ut sententiarum conexum plano inverteret: illa parenthesis Ptolemaei sententiam continet, Sextus contra affirmat vocabula τέχνην et ἐμπειρίαν in sermone cotidiano non distingui, quod Metrodori loco illustrat. miror Dueningium, qui Bekkeri argutam observationem de scholiastae Dionysi errore laudat, non rectius illo scholiasta iudicasse. nam nemo, qui fragmentum nostrum apud Dueningium (fr. 2 p. 42 sq.) legit, non putabit verba τοῦτ' ἐστὶ μηδεμίαν τέχνην Metrodori esse. nihil dicit Metrodorus de artis et experientiae differentia, id quod Dueningius putat.

Anecdota Graeca Bekkeri (schol. ad Dionys. Thr.) II p. 731 ἕτεροι δὲ οὕτω φασίν, ὅτι τὸ τῆς ἐμπειρίας ὄνομα τέτακται καὶ ἐπὶ τῆς τέχνης ἀδιαφόρως (ὑπό) τοῦ βίου, τῶν αὐτῶν ἐμπειρῶν τε καὶ τεχνικῶν ὀνομαζομένων, ὥς φησὶ πού καὶ Μητροδώρος μηδεμίαν ἄλλην πραγμάτων ἐμπειρίαν τὸ ἑαυτοῦ τέλος συνορᾶν ἢ φιλοσοφίαν, τοῦτ' ἐστὶ μηδεμίαν τέχνην.

62. Pylarchus contra beat. 3 p. 1088 B τὸ δὲ ἡδέως ζῆν... ἂν ἅπτωνται πλείονα περὶ τούτου λέγειν οὐκ ἔωσιν ἡμᾶς, ὁμολο-

1) λέγειν V., corr. Us.

τοῦντες αὐτοὶ μικρὸν εἶναι τὸ τῆς σαρκὸς ἡδὺ μᾶλλον δὲ ἀκαρές, εἴ γε δὴ μὴ κενολογοῦσι μηδὲ ἀλαζονεύονται, Μητροδῶρος μὲν λέγων ὅτι πολλάκις προσεπτύσαμεν ταῖς τοῦ σώματος ἡδοναῖς.

63. Philodemus de morte XII, 30 Mek. (v. de Arnim Rh. Mus. 1888 p. 369) ποῦ γὰρ ἐλεῖσθαι νέον ἔστιν [ὅστις ἂν ἔλοι]το(?) ἀναλογιζόμενον [ὄρ]ῶν Πυθοκλ[έα καθ'] ἃ κελεύει Μητροδῶ[ρος, ἃ] περιπε[ποι]ῇται, γε[γο]νῶς οὐ π[λέο]ν δ[κ]τωκα[ίδε]κα¹⁾ [ἐτῶν], ἀλλ' οὐχὶ τὸ[ν θανάσιμον] βίον Ζήσας ἀνυπονόητος.

De Arnim, qui hunc locum l. l. tractavit, dicit se verba καθ' ἃ κελεύει Μητροδῶρος non de epistula ad Pythoclem data intelligere (id enim praesenti tempore κελεύει refutari), sed de praecepto Metrodori, a quo Epicurum secuto Pythoclem exemplar adolescentiae perfectae propositum esse. sed licet minus artificiose tempus praesens interpretari: non modo Pythoclem sed omnes homines Metrodorus in libris vel epistulis, studiosius fortasse quam Epicurus, ut vitae calculos ponerent, admonuit. Arnimio, amicissimo meo, iam hanc interpretationem placere, id quod per epistolam mecum communicavit, gaudeo.

64. Philodemus de ira col. 45 p. 149 G. ἀ[ρ]έ[σ]κει δὲ καὶ τοῖς καθηγεμόσιν οὐ τὸ²⁾ [κ]ατ[ά] τὴν πρόληψιν [τα]ύτην θυμωθήσεται τὸν σο[φ]όν, ἀλλὰ τὸ³⁾ κατὰ τὴν κοι[νο]τέραν, καὶ γὰρ ὁ Ἐπίκου[ρος] ἐν ταῖς Ἀναφωνήσεσιν [δι]αφαί[ν]ει [τό]⁴⁾ τε θυμωθήσεται καὶ τὸ μετρίω[ς] κα[ὶ] ὁ Μητροδῶ[ρος], εἰ κυρ[ί]ως λέγει, Ζ[έ]σει⁵⁾ σο[φ]οῦ θυμός, συνεμφα[ίνει]⁶⁾ τὸ λίαν βραχέως.

Adiciam locum desperatum fortasse Metrodori dictum continentem scriptoris incerti pap. Herc. 862 col. 3 (Scott. Fr. H. p. 314) αἰνῶν. . . . προ[σ]αγορεύειν ἰ. τ. τὸν Μητροδῶρον, sequitur spatium in enuntiati fine solitum.

Metrodori nomen non recte restitutum esse puto his locis:

1) VH¹ Va p. 9 col. 5, 16. 2) Philod. de sanct. pap. 1428 D, b p. 69 G.

Appendix.

Testimonia de Metrodori vita et ingenio.

1) Laertius Diogenes X, 22 sqq.⁷⁾ Μαθητὰς δὲ ἔσχε πολλοὺς μὲν, σφόδρα δὲ ἑλλογίμους Μητροδῶρον Ἀθηναίου ἢ Τιμοκράτους καὶ Κάνδης Λαμψακηνόν· ὅς ἀφ' οὗ τὸν ἄνδρα ἔγνω, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ πλην ἑξ μηνῶν εἰς τὴν οἰκίαν, ἔπειτα ἐπανήλθε. γέγονε δὲ ἀγαθὸς πάντα, καθὰ καὶ Ἐπίκουρος ἐν προηγουμέναις γραφαῖς

1) incipit col. XIII 2) οὕτω Gomp. 3) ἀλλὰ οὐ Gomp. 4) τό τε restit. Spengelius 5) τ. . . . ap. πνεῦμα coniecit Dueningius 6) συνεμφαίνεται Gomp., συνεμφαίνει τό Buech. 7) Cum omnino non ab Useneri textu (Ep. 367, 18—69, 3) recesserim, apparatus criticum non transcripsi, in matris nomine enucleando frustra enisus sum.

μαρτυρεῖ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ Τιμοκράτους. τοιοῦτος δ' ὢν καὶ τὴν ἀδελφὴν Βατίδα ἐξέδοτο Ἰδομενεὶ καὶ Λεόντιον τὴν Ἀττικὴν ἐταῖραν ἀναλαβὼν εἶχε παλλακὴν. ἦν δὲ καὶ ἀκατάπληκτος πρὸς τὰς ὀχλήσεις καὶ τὸν θάνατον, ὡς Ἐπίκουρος ἐν τῇ πρώτῃ Μητροδῶρου φησί. φασι δὲ καὶ πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν αὐτοῦ τελευτῆσαι πεντηκοστὸν τρίτον ἔτος ἄγοντα, καὶ αὐτὸς Ἐπίκουρος ἐν ταῖς προειρημέναις διαθήκαις, ὡς προαπεληλυθὸς αὐτοῦ δηλονότι, ἐπισκήπτει περὶ τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ τῶν παίδων. ἔσχε δὲ καὶ τὸν προειρημένον εἰκαῖόν τινα ἀδελφὸν τοῦ Μητροδῶρου Τιμοκράτην. βιβλία δὲ ἔστι τοῦ Μητροδῶρου τάδε· — Περὶ εὐγενείας. νῖδο supra p. 537.

de patria.

2) Strabo XIII p. 549 Ἐκ Λαμψάκου δὲ . . . Μητροδῶρος ὁ τοῦ Ἐπικούρου ἐταῖρος· καὶ αὐτὸς δ' Ἐπίκουρος τρόπον τινὰ Λαμψακηνὸς ὑπῆρξε διατρίψας ἐν Λαμψάκῃ.

3) Cicero Tusc. V, 37, 109 qui enim beatior Epicurus, quod in patria vivebat, quam quod Athenis Metrodorus?

de aetate.

4) Plutarchus de defect. or. 20 p. 420 D οὕτω γὰρ Ἐπικούρος τε χείρων Γοργίου φανεῖται τοῦ σοφιστοῦ καὶ Μητροδῶρος Ἀλέξιδος τοῦ κωμωδοποιοῦ· διπλάσιον γὰρ οὗτος ἔζησε τοῦ Μητροδῶρου.

5) Scriptor incertus vol. Herc. 1044 col. 23 (edidit Gomperzius Hermiae tom. V p. 387) Μητροδῶρου ἐπ[ὶ] Δη[μ]οκλέους [τελευτῆσαν]τος.¹⁾ i. e. a. 277 a. Chr. n.)

V. fr. 44.

de concubinato cum Leontio inito.

6) Seneca (fr. 45 Haasi) ap. Hieronymum adv. Iovin. I, 44 p. 317 Vall. Epicurus voluptatis assertor, quamquam Metrodorus discipulus eius Leontium habuerit uxorem, raro dicit sapienti inunda coniugia.

Iure Attico Metrodorus Lampsacenus Leontium Atheniensem legitimo matrimonio sibi coniungere non potuit, sed videtur illa non tam meretricis quam uxoris locum obtinuisse.

7) Plutarchus contra beat. 16 p. 1098B τὴν μὲν γὰρ Μητροδῶρου μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν ὡς ὑπερέχαιρον ἐπὶ τοῖς γάμοις αὐτοῦ . . . ἐκ τῶν βιβλίων δήπου δῆλόν ἐστιν.

8) Laertius Diogenes X, 6 καὶ ἄλλαις δὲ πολλαῖς ἐταῖραις γράφειν, καὶ μάλιστα Λεοντίῳ, ἥς καὶ Μητροδῶρον ἐρασεῖσθαι.

de aliarum meretricum usu.

9) Laertius Diog. X, 7 συνεῖναι τε αὐτῷ καὶ Μητροδῶρῳ ἐταῖ-

1) . . . wrei. . . . in apogr. legi testatur Gomperzius

ρας καὶ ἄλλας, Μαρμάριον¹⁾ καὶ Ἡδεΐαν καὶ Ἐρώτιον καὶ Νικίδιον (Τιμοκράτης φησὶν).

de liberis.

10) Ep. ep. ad Idom. (Us. fr. 138) apud Laert. X, 22 cū δὲ ἀείως τῆς ἐκ μεираκίου παραστάσεως πρὸς ἐμὲ καὶ φιλοσοφίαν ἐπιμελοῦ τῶν παιδῶν Μητροδώρου. vertit Cic. de fin. II, 30, 96 Us. fr. 122 ex Epicuri epistula ad Hermarchum cf. adn. Us. ad p. 139, 5.

11) Ep. ep. apud Philodemum πραγματ. VH² I, 128 (Us. fr. 177) εὐ οὖν, ἂν τι γένηται, τὰ παῖδια τὰ Μητροδώρου διοίχον τέταρα ἢ πέντ' ἔτη μὴθὲν πλείον δαπανῶν ἢ περ νῦν εἴς ἐμὲ δαπανᾷς κατ' ἐνιαυτόν.

12) Epicuri testamentum apud Laertium Diog. X, 19 (Us. fr. 217) ἐπιμελείσθωσαν δὲ καὶ Ἀμυνόμαχος καὶ Τιμοκράτης τοῦ υἱοῦ τοῦ Μητροδώρου Ἐπικούρου καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολυαίνου φιλοσοφούντων αὐτῶν καὶ συζώντων μεθ' Ἑρμάρχου. ὡσαύτως δὲ τῆς θυγατρὸς τῆς Μητροδώρου τὴν ἐπιμέλειαν ποιείσθωσαν καὶ εἰς ἡλικίαν ἰλθοῦσαν ἐκδότωσαν, ἢ ἂν Ἑρμάρχος ἔλθῃ τῶν φιλοσοφούντων μετ' αὐτοῦ οὐκ αὐτῆς εὐτάκτου καὶ πειθαρχούσης Ἑρμάρχου.

Et infra X, 21 εἰ ἂν δέ τι τῶν ἀνθρωπίνων περὶ Ἑρμάρχον γένηται πρὸ τοῦ τὰ Μητροδώρου παῖδια εἰς ἡλικίαν ἔλθειν, δοῦναι Ἀμυνόμαχον καὶ Τιμοκράτη, ὅπως ἂν εὐτακτούντων αὐτῶν ἕκαστα γίνηται τῶν ἀναγκαίων.

de fratre Actorida v. fr. 30.

de fratre Timocrate v. p. 554 sq., fr. 30, fr. 39 sqq.

Timocratis iudicium de Metrodoro.

13) Philodemus de lib. dic. sec. Zen. VH¹ Va p. 39 col. 20 ὡς Τιμοκράτης καὶ φιλεῖν ἔφη τ[ὸν ἀδ]ελφόν ὡς οὐδεὶς καὶ μισεῖν ὡ[ς] οὐδεὶς.

Metrodorus Mithrae auxilium fert.

14) Plutarchus adv. Col. 33 p. 1126 E καίτοι ὅτι Μητροδώρος εἰς Πειραιᾶ κατέβη σταδίου τεσσαράκοντα Μιθρῇ τινι Σύρῳ τῶν βασιλικῶν συνελημμένῳ βοηθήσων, πρὸς πάντας ἐγράφετο²⁾ καὶ (πάσας³⁾), πάσαις ἐπιστολαῖς μεγαληγοροῦντος Ἐπικούρου καὶ αἰνύνοντος ἐκείνην τὴν ὁδόν.

15) Plutarchus contra beat. 15, 1097 B οἷας φωνὰς ἀφῆκεν Ἐπικούρος, οἷα δὲ γράμματα τοῖς φίλοις ἔπεμψε ὕμνων καὶ μεγαλύνων Μητροδώρον, ὡς εὐ τε καὶ νεανικῶς ἐξ ἄστεως ἄλαδε⁴⁾ κατέβη⁵⁾ Μιθρῇ⁶⁾ τῷ Σύρῳ βοηθήσων, καὶ ταῦτα πράξαντος οὐθὲν τότε τοῦ Μητροδώρου.

1) Μαρμάριον libri, emendavit Spengelius ex Philod. VH² I f. 149
2) ἐγραφέ τε libri, corr. Reiskius 3) πάσας inser. Us. 4) ἀλλὰ libri, em. Wyttenbachius 5) συνέβη libri, em. Xylander 6) Μιθρῳ libri

de re familiari v. p. 545.

de morbo v. fr. 46.

de morte.

16) Aelianus de providentia apud Suidam v. Ἐπικούρος· Μητροδώρος δὲ καὶ Πολυαῖνος ἄμφω τῷ ἐταίρῳ αὐτοῦ κάκιστα ἀνθρώπων ἀπέθανον· καὶ μέντοι τῆς ἀθείας ἐνέγκαντο μισθόν οὐδαμὰ οὐδαμῇ μεμπτόν.

de cultu post mortem.

17) Epicuri testamentum (Laert. Diog. X, 18 Us. fr. 217) ἐκ δὲ τῶν γινομένων προσόδων τῶν δεδομένων ἀφ' ἡμῶν Ἀμυνόμαχῳ καὶ Τιμοκράτῃ κατὰ τὸ δυνατόν μεριζέσθωσαν μεθ' Ἑρμάρχου σκοπούμενοι εἰς τὴν γινομένην σύνοδον ἐκάστου μηνὸς ταῖς εἰκάδι τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν εἰς τὴν ἡμῶν τε καὶ Μητροδώρου μνήμην¹⁾ κατὰ τὰ τεταγμένα.²⁾

18) Cic. de fin. II, 31, 101 quaero autem quid sit quod . . . tam accurate tamque diligenter caveat et sanciat, ut Amynomachus et Timocrates heredes sui de Hermarchi sententia dent quod satis sit ad diem agendum natalem suum quotannis mense Gamelione itemque omnibus mensibus vicensimo die lunae dent ad eorum epulas qui una seculum philosophati sint, ut et sui et Metrodori memoria colatur.

19) Aelianus apud Suidam v. Ἐπικούρος· οὕτω δὲ ἄρα ἦν ἡδονῆς ἡττων ὁ Ἐπικούρος ὥστε διὰ τῶν ἐσχάτων ἐν ταῖς διαθήκαις αὐτοῦ ἔγραψε τῷ μὲν πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐναγίζειν ἅπασι τοῦ ἔτους καὶ Μητροδώρῳ δὲ καὶ Πολυαίνῳ τοῖς προειρημένοις, ἑαυτῷ δὲ δις ὥς.

20) Philodemus de morte XXIII p. 331 Mek. τίς ἔτυχεν [κη]δεμόνων οἷων Πολύ[α]ῖνος καὶ Μη[τρό]δωρος κα[ὶ] Λεοντε[ύ]ς καὶ Ἐπικούρος αὐ[τ]οῖς ἀπὸ τῆς τελευτῆς ἄχρι καὶ νῦν.

de amicitia Epicuri.

21) Seneca epist. mor. 6, 6 Metrodorum et Hermarchum et Polyaenum magnos viros non schola Epicuri sed contubernium fecit.

22) Seneca epist. mor. 33, 4 apud istos quicquid dicit Hermarchus, quicquid Metrodorus ad unum refertur.

23) Seneca epist. mor. 79, 15 (Epicurus) multis itaque iam annis Metrodoro suo superstes in quadam epistula cum amicitiam suam et Metrodori grata commemoratione cecinisset hoc novissime adiecit: nihil sibi et Metrodoro inter bona tanta nocuisse, quod ipsos illa nobilis Graecia non ignotos solum habuisset, sed pacne inauditos.

24) Áthen. deipn. VII, 279 f. περὶ δὲ τοῦ Ἐπικούρου Τίμων

1) μνήμην Aldobrandinus supplevit ex Cicerone 2) κατατεταγμένην libri, corr. Us.

ἐν τρίτῃ εἰλλων φησί· „γαστρί χαριζόμενος τῆς οὐ λαμπρώτερον οὐδέν“. ταύτης γὰρ ἔνεκεν ὁ ἀνὴρ καὶ τῆς ἄλλης τῆς κατὰ σάρκα ἡδονῆς ἐκολάκευε καὶ Ἰδομενέα καὶ Μητροδώρον.

25) Philodemus de morte XXVII p. 336 Mek. διότι δὲ λαμπρότερο[ν] εἰς δόξαν εἶχεν ὡς κα[ι] τούτοις καὶ Λεοντεί καὶ Μητροδώρῳ θε[ρ]απειουμένοις ὑπ' ἀλλήλων καὶ θεραπεύουσι πᾶσιν Ἐπικούρου . . . πᾶς ἂν τις εὖ φρονῶν ὁμολογήσειεν.

26) Plutarchus contra beat. 22 p. 1103 A τῷ μὲν Ἐπικούρῳ καὶ Μητροδώρῳ καὶ Πολύαινος καὶ Ἀριστόβουλος ἐκθάρημα καὶ γῆθος ἦσαν, ὧν τοὺς πλείστους θεραπεύων νοσοῦντας ἢ καταθρηγῶν ἀποθνήσκοντας διέτελεσε.

cf. fr. 43 sq.

de libris Epicuri ei sacratis.

27) Plutarchus de occ. viv. 3 p. 1129 A. τί δὲ αἱ τοσαῦται μυριάδες στίχων ἐπὶ Μητροδώρῳ, ἐπὶ Ἀριστόβουλῳ, ἐπὶ Χαιρέδημον γραφόμεναι καὶ συνταττόμεναι φιλοπόνως;

28) Laertius Diogenes X, 28 (in indice scriptorum Epicuri) Εὐρύλοχος πρὸς Μητροδώρον et Μητροδώρος α β γ δ ε.

29) Epicurus Περὶ φύσεως κῆ VH² VI f. 54 (in ultima libri pagina) ἰκα[ν]ῶ[ς] οὖν ἡμῖν [ἡ]δολεσχῆσθαι ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ ὑμεῖς¹⁾ (desunt fere duae lineae). . . Μάγ[νητ]ι[ς] (?) καὶ Μητρ[οδώ]ρῳ τῷ²⁾ [ἐμῷ εἰρη]μένῳ.

Alloquitur Metrodorum in illo libro VH² VI f. 40 λέγει[ς] Μητροδώρῳ et f. 45—46 (Gomperzius rel. ac. Vindob. tom. 83 p. 92) ἀλλὰ γὰρ πῶς οὐκ εὐκαιρόν ἐστι [ταῦτ]α προσφέροντα μ[η]κύνειν καὶ μάλ[λ]ον ὡς³⁾ [πρὸς σέ] Μητροδώρῳ; πάντῳ γὰρ οἶμαι σὲ πολλὰ ἂν ἔχειμι πρ[ο]σενέγκασθαι κτέ.

Epicuri de Metrodoro iudicia.

30) Seneca epist. mor. 52, 3 Quosdam ait Epicurus ad veritatem sine ullius adiutorio exisse, fecisse sibi ipsos viam, hos maxime laudat, quibus ex se impetus fuit, qui se ipsi protulerunt. quosdam indigere ope aliena, non ituros, si nemo praeceperit sed bene secuturos, ex his Metrodorum ait esse egregium hoc quoque sed secundae sortis ingenium.

31) Seneca epist. mor. 18, 9 certos habebat dies ille magister voluptatis Epicurus, quibus maligne famem exstingueret, visurus an aliquid deesset ex plena et consummata voluptate, vel quantum deesset, et an dignum quod magno labore pensaret. hoc certe in his epistulis ait, quas scripsit Charino magistratu ad Polyaeum. et quidem gloriatur non toto asse pasci, Metrodorum, qui nondum tantum profecerit, toto.

1) ὑμεῖς [δὲ μὴ κ]ακ[ί]ζητε τὰ ἐν τοῦ[τ]ω τῷ λόγῳ ἐμοί[ς] τ[ε] καὶ Μητρ[οδώ]ρῳ τῷ [ἐμῷ Gomperzius Ztschr. 1867 p. 210 2) τῷ [Λαμψακηνῷ γραφόμενῳ(?) Us. 3) ὡς Gomperzius, ὡς Us.

32) Cicero de finibus II, 3, 7 nec est quod te pudeat sapienti assentiri, qui so unus, quod sciam, sapientem profiteri sit ausus, nam Metrodorum non puto ipsum professum sed eum appellaretur ab Epicuro repudiare tantum beneficium noluisse.

aliorum iudicia de moribus et ingenio.

33) Philodemus de morte XXIX p. 339 Mek. θαυμαστὸν δ' εἰ καὶ τ[ο]ὺς ἐν παρατάξει μόνον ἀποθνήσκοντας ὑπολαμβάνουσιν οἱ μεταγενέστεροι λαμπρόν τι πεπραχέναι Θεμιστοκλέα δὲ . . . οὐ νομίζουσιν καὶ φυσικωτέρως ἐζηκότας Ἐπικούρ[ου] καὶ Μητροδώρον.

34) Lucianus Alex. 17 ὥστε πάντῳ τὸ μηχανήμα ἐδεῖτο Δημοκρίτου τινὸς ἢ καὶ αὐτοῦ Ἐπικούρου ἢ Μητροδώρου ἢ τινος ἄλλου ἀδαμαντίνην πρὸς τὰ τοιαῦτα τὴν γνώμην ἔχοντος, ὥς ἀπιστῆσαι καὶ ὅπερ ἦν εἰκάσαι, καὶ εἰ μὴ εὐρεῖν τὸν τρόπον ἐδόνατο ἐκεῖνο γοῦν προπεπεισμένου, ὅτι λέληθε μὲν αὐτὸν ὁ τρόπος τῆς μαγείας, τὸ δ' οὖν πᾶν ψεύδος ἐστι καὶ γενέσθαι ἀδύνατον.

de sermone.

35) Cicero Tusc. II, 3, 8 Platonem reliquosque Socraticos, et deinceps eos, qui ab his profecti sunt, legunt omnes, etiam qui illa aut non approbant aut non studiosissime consequuntur; Epicurum autem et Metrodorum non fere praeter suos quisquam in manus sumit.

36) Plutarchus contra beat. 2 p. 1086 E ἀπίαι δ' ἡμῖν ἐγκαλοῦντες οἱ περὶ Ἡρακλείδην τοῦ Ἐπικούρου καὶ Μητροδώρου (ἡμῶν)¹⁾ μὴδὲν αἰτίων ὄντων θρασύτερον καταψαμένοις. καὶ ὁ Θέων· εἶτα οὐκ ἔλεγε, εἶπεν, ὅτι τοῖς ἐκείνων ὁ Κωλύτης παραβαλλόμενος εὐφημότατος ἀνδρῶν φαίνεται; τὰ γὰρ ἐν ἀνθρώποις αἰσχρὰ ῥήματα βωμολοχίας ληκυθισμοὺς ἀλαζονείας ἐταιρήσει ἀνδροφονίας βαρυτόνους πολυφθόρους βαρυεγκεφάλους ευναγόντες Ἀριστοτέλους καὶ Σωκράτους καὶ Πυθαγόρου καὶ Πρωταγόρου καὶ Θεοφράστου καὶ Ἡρακλείδου καὶ Ἰππάρχου καὶ τινος γὰρ οὐχὶ τῶν ἐπιφανῶν κατεσκεδάσαν;

Tacitus dial. 31 v. p. 556.

In exemplo logico eius nomen adhibet

Philodemus de signis p. 18 sq. G. ὥπερ οὐ δύν[α]ται [ν]οεῖσθαι Ἐπικούρος μὲν ἀνθρώπος, Μητροδώρος δ' οὐκ ἀνθρώπος.

1) ἡμῶν uncis inclusit Duebnerus

Pars altera.

Scriptoris incerti Epicurei tractatus moralis VII² X, 71—80.

Prusquam exponam, cur Metrodori esse hunc libellum suspicer, Gomperzi opinio mihi refellenda est, quam vir optime de voluminibus meritis protulit in studiis Vindobonensibus (II p. 139): hanc chartam 831 et p. 1012 (VH² VII, 1—29) unius eiusdemque operis partes esse coniecit, esse enim non modo litterarum ductus columnarumque formas plane pares sed etiam argumenti similitudinem quandam occurrere.

De litterarum ductu nihil audeo affirmare, quia papyros ipsas non inspexi, in apographis Neapolitanis certe utraque manus simillima est, nisi quod scriba papyri 831 saepius κ- pro καί scribit, cuius notae in 1012 exemplum non extat. sed haec una, ut mihi quidem videtur, similitudo inter illas papyros intercedit, cetera discrepant. primum singulorum versuum ambitus in p. 831 85—90 mm. est, in p. 1012 65—75 mm., deinde singuli versus papyri 831 20—25, p. 1012 18—22 litteras continent, deinde denorum versuum spatium in 831 60—62 mm. est, 53—55 in 1012. vel his differentiis, quarum primam Scottus quoque (Fr. H. p. 26 adn.) testatur, prohibeor, quominus eidem operi utramque papyrum adiudicem, graviora argumenta ab indole libellorum petantur.

Scriptor papyri 1012 grammatici munere fungitur, ut ipse adnotat Gomperzius l. l., κυρία δόξα aliaque dicta Epicuri recenset (col. 16 sqq., 19) et interpretatur (col. 22 sq.), sermonem Epicuri defendit, complures versus Empedoclis tractat, recentiores Epicureos, Zenonem dico et Irenaeum, commemorat. nulla, quantum video, toto in libro sententia tritas Epicureorum vias excedit, doctrina non ingenio excellit scriptor.

Is vero, qui papyrum 831 composuit, philosophus est, non grammaticus, non recenset aliorum dicta, docet ipse. toto libro non id agere videtur, ut Epicuri doctrinam ab adversariorum impetu defendat, sed ut iuvenem quendam horto conciliet vel potius conciliatum confirmet. certum hominem respici ex his locis cognoscitur: col. XI, 4 οὐ μὴν ἀλλὰ βλέπεις γε, πῶς ἂν περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ τοιαῦτα θεωρήματα γυμναζομένη διάνοια οὐκ ἂν ἔξω γείνοιτο παντὸς ἀδιαλήπτου λόγου καὶ συχαίρεις σεαυτῷ κτέ. col. XV, 2 ἤχθεις τε καλῶς ὑπὸ γονέων προσέθηκάς τε τῇ ἀγωγῇ ταύτῃ καὶ τὸ ἐξ

ἑαυτοῦ σωφρονικὸν ἀναλόγως ἔρρωκαί τε τῷ σώματι, ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται τὸν θνητὸν, μεθέμενός τε τῶν περὶ τὰ τυχόντα σπουδαμάτων λόγων ἐπιμελής εἶ κτέ. cf. col. V, 8, VIII, 7. sunt sane in locis allatis nonnulli a me restituti, sed si quis de ceteris dubitet, verba ἔρρωκαί τε τῷ σώματι ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται τὸν θνητὸν, in quibus nihil fere suppletum est, ad sententiam meam comprobendam sufficiunt. haec non cuilibet lectori dici possunt, sed ad certum quendam deriguntur. adolescentem aliquem admoneri, colligo cum ex totius libri sermone, tum ex verbis παιδεύ- (col. XII, 12) et ἤχθεις τε καλῶς ὑπὸ γονέων προσέθηκάς τε τῇ ἀγωγῇ ταύτῃ καὶ τὸ ἐξ ἑαυτοῦ σωφρονικὸν, qui loci Scottum commovisse videntur, ut de educatione libellum agere coniceret l. l.

Iam demonstrasse mihi videor nullam cognationem esse inter hanc papyrum et n. 1012, videamus quid de fine, aetate, scriptore statuendum sit.

Primum adnotatione dignum est, quod in nostro libello omnino nullus adversarius impugnatur, nisi ei, qui sensuum normam tollunt, i. e. ei, quos iam Epicurus ipse refutare studuit. at omnes fere, quos novimus, libri recentiorum Epicureorum, Philodemum dico, Demetrium, scriptorem de deis VH¹ VI, b, scriptorem papyri 1012, (quam Philodemo ascribere dubito), Ciceronis primi de deorum natura libri fontem, in eo potissimum versantur, ut hortum ab Academicorum, Peripateticorum, Stoicorum incursu teneantur.

Sed ne sodalis quidem scholae commemoratur, nisi semel Epicurus; vide autem quomodo huius dictum inducatur, col. VI τῶν ἀνθρώπων θνησκόντων οὐδεὶς ἔστιν, ὅς δύναται φυγεῖν θάνατον, καὶ μὴν ἑκάστου, καθὰ περ φησὶν Ἐπίκουρος, ἀπὸ τῆς πρώτης γενέσεως πρὸς τινα χρόνον συστάντος, ὥστε πλήρη μὲν μὴ δύνασθαι βιώσαι, ἐλάττωνα δὲ δύνασθαι κτέ. non tam ut scriptoris sententia Epicuri testimonio confirmetur, sed ut oratio flosculo adornetur dictum insertum videtur.

Deinde miramur in undeviginti paginis de tot tamque diversis rebus agi: ut ea solum enumerem, quae maioris ponderis sunt, sensuum auctoritas defenditur col. IV sq., cupiditatum licentia refrenatur col. VIII, physiologiae studium commendatur col. VIII eiusque altitudo celebratur col. VIII—XI, tamen ne rerum cognitioni nimiam operam impendat ille iuvenis admonetur col. XI, ad ratiocinandum, quanta bona perceperit, quanta mala vitaverit, impellitur col. XIV, utilitates ex philosophia affluentes enumerantur col. XVI, tota denique summa Epicureae doctrinae tractatur.

Si quaerimus, qua aetate talia doctrinae brevitaria composita sint, ad primordia scholae reicimur. postquam Epicuri disciplina per totam Graeciam vel per orbem terrarum propagata est, sodales horti non in brevius contrahere magistri doctrinam studuerunt, sed unamquamque partem quam subtilissime et copiosissime explanare, amplificare, confirmare; vide Philodemum de arte rhetorica, quae

ab Epicuro certe non inter capita doctrinae habebatur, tot tantaque volumina conscribentem. at cum primi sodales in hortum conveniebant, tum erat operae pretium singulis invenibus summam novae doctrinae nuntiare eosque studiose admonere, ne relaberentur in vulgi errores. ideo Epicurus ipse disciplinae capita summam tractavit ut in epistulis ad Herodotum et Menaeceum datis, quas Laertii in Epicuram studium nobis servavit; inter Herculanensia volumina nullum video, quod his Epicuri epistulis tam simile sit, quam noster libellus.

His argumentis evincitur, si quid video, libellum multo propius ab Epicuri quam a Philodemi aetate abesse, sed ultra progređi licet.

Primum sunt nonnulla in hac papyro, quae recedunt a vulgari Epicureorum usu verborum: persaepe legimus vocabula μετεωρισμός col. IV, 4 et 11, XII, 5, XIII, 6, XVIII, 10, μετεωρισμα V, 6, μετεωρίζεσθαι XIV, 1, XVIII, 5, XVIII, 8, ἀμετεωριστος(?) VII, 8 inusitata quadam notione. nam plerumque haec vocabula aut de homine ab humili loco ad excelsum evecto usurpantur cf. Philod. de vitiis X VH¹ III b col. 10 p. 19, Saupprii p. 18 εἴαν ποτε συναισθάνηται μετεωριζόμενος μεταρρίπτειν τὴν διάνοιαν ἐπὶ τὰς ἐμπροσθεν ταπεινώσεις ὑπὸ τῆς τύχης, εἴ ποτε γεγονάσιν, aut de animo vel gaudio vel superbia elato ita ut, si quid insit vituperationis, id ad nimiam elationem pertineat, at scriptor huius libelli voce μετεωρισμοῦ significat perturbationes animi quales ex vanis opinionibus nascuntur, et μετεωριζόμενον eum dicit, cuius animus vanis opinionibus abripitur.¹⁾ idem fere dicendum est de vocibus ἀναπλάσμος col. IV, 4, V, 5 et ἀναπλάσσειν col. XIV, 1, XVII, 5: ἀναπλάσσειν ab hoc auctore absolute dicitur pro ψευδοδοξεῖν vel κενοδοξεῖν, vide XIV, 1 μετεωρίζεται καὶ ἀναπλάσσει, quod, quantum video, nemo scriptor ausus est. usurpatur sane interdum de fictionibus sed non nisi addito obiecto vide Sext. Emp. adversus mathematicum IX, 42 τὸ δὲ εἶδωλα εἶναι ἐν τῷ περιέχοντι ὑπερφύῃ καὶ ἀνθρωποειδεῖς ἔχοντα μορφὰς καὶ καθόλου τοιαύτα ὅποια βούλεται αὐτῷ ἀναπλάττειν Δημόκριτος παντελῶς ἐστὶ δυσπαραδέκτον. ἀναπλάσμος autem eadem notione nusquam occurrit, nisi in Plutarchi consolatione ad Apollonium, quae scatet verbis et sententiis Epicureis 23 p. 113 D εἴ γε μὴν ὁ ἄωρος θάνατος κακὸν ἐστὶν ἀωρότατος ἂν εἴη ὁ τῶν νηπίων καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ τῶν ἄρτι γεγονότων. ἀλλὰ τοὺς τούτων θανάτους ῥαδίως φέρομεν καὶ εὐθύμως, τοὺς δὲ τῶν ἤδη προβεβηκότων δυσχερῶς καὶ πενθικῶς διὰ τὸν ἐκ τῶν ματαίων ἐλπίδων ἀναπλάσμον ἥδη νομιζόντων ἡμῶν, βεβαίαν ἔχειν τὴν τῶν τηλικούτων διαμονήν (totum locum

1) cum haec iam sub prelo essent, Usenerus animum meum advertit haec verba eadem notione usurpari a Basilio or. ascet. I p. 319 E, 320 B, II, p. 325 E (ed. Maur.), quibus in orationibus Epicureae doctrinae vestigia occurrunt.

exscripsi ut appareret, quam similis esset Metrodori fragmento 52. accedit tertium verbum αἰώρα, quo satis audacter utitur scriptor noster VIII, 6. non saepe hoc vocabulum ad animi affectiones transfertur, Philo Iudaeus autem qui hanc vocem amat, αἰώρα, dicit animi elationem, non perturbationem, spectans, ni fallor, ad propriam notionem gestaminis, vide de somniis 7 p. 665 M. et 9 p. 667 M., 'Quod deus immutabilis sit' 36 p. 298 M. propius a nostri scriptoris usu abest locus Diodori Siculi II, 29, ubi αἰώρα fluctuationem significat (cf. Plat. Phaed. 111 E). licentius tamen dictum est a nostro scriptore τούτῳ πᾶσα αἰώρα ψυχῆς ἐκπέφουκται quam a Diodoro ψυχὴ πλανᾶται γινομένη ἐν αἰώρᾳ. verbum αἰωρεῖσθαι (col. VIII, 2), interdum occurrit in Epicureorum libris, iam Epicurus eo utitur in incerti libri Περὶ φύσεως fragmentis (Gomp. Stud. Vind. I 1. 23) τὸ μὴ αἰωρούμενον τῆς φύσεως. similime Epicureos secutus qui Cratetis epistolam 35 scripsit p. 216 Herchl. οὐ μὴ ποτε παύσεται αἰωρούμενος κεναῖς ἐλπίσι καὶ ἐπιθυμίαις συνεχόμενος. accedit vox διατροπὴ propria quadam notione usurpata VII, 2, XIX, 3. significat διατροπὴ apud Polybium alios perturbationem, in hoc libello pudorem. similime alitur verbo διατρέπεσθαι Epicurus (fr. 591 U.) καὶ διατραπήσεσθαι (τὸν σοφὸν Ἐπικούρῳ δοκεῖ). denique in col. XII occurrit vocabulum ἀνδρείωμα ab Usenero certe restitutum, quod nusquam legitur nisi hic. significat autem ἀνδρείωμα laborem virilem, ut νεανίευμα (cf. Plat. Rep. III 390 A) lusum juvenilem. vocabula in -μα exeuntia huic scriptori non minus in deliciis sunt quam Epicuro et Metrodoro: in huius reliquiis legimus ἑλπισμα, ἐξεύρημα, ἐπιτήδευμα, κατάρτημα, κατὰφρευμα, οἰκείωμα(?), in nostra papyro ἐνέργημα, ἐπιμέλημα(?), ζήτημα, θεώρημα, κίνημα, μετεωρισμα, παράλλαγμα, πλήρωμα, σπούδασμα.

Non habeo quomodo has proprietates in usu verborum intelligam, nisi libellus primis scholae temporibus scriptus est: cum in sermone scholastico singulorum vocabulorum notiones nondum longinquo usu stabilitae essent, fieri potuit, ut sodalis aliquis rei tritissimae, ut sunt pseudēis δόξαι, novum nomen imponeret, postea vix potuit fieri. licet hanc opinionem exemplo confirmare. habemus librum Polystrati de vana contemptione, non minus bene servatum fortunae benignitate quam editum a Gomperzio Hermiae tom. XI. Polystratus Hierarchi successor fortasse ipsum Epicurum audivit. hic liber si cum nostro comparatur, intercedere inter eos similitudinem aliquam facile cognoscitur: in utroque physiologia magis celebratur quam in recentiorum scriptis, vide Polystr. col. VI b, IX b, XX a, etsi Polystratus physiologiae utilitatem, noster scriptor altitudinem potius respicere videtur, in utroque fere desunt testimonia ex principum libris deprompta, in utroque juvenilis aliquid inest ardoris et alevitatis, id quod de Polystrati quidam libro rectissime praedicat Gomperzius (Ztschr. 1865 p. 724 adn. 5). sed desunt apud Polystratum verba μετεωρίζεσθαι et μετεωρισμός, ἀναπλάσσειν et ἀναπλάσμος.

ea vocabula accurate observat, quae in usum scholae recepta sunt. quamquam sententias profert, quas in nullo Epicureorum libro tam distincte expositas habemus, tamen ne unum quidem vocabulum usurpat, ni fallor, quod non eadem notione alibi occurrat. Polystrati igitur temporibus sermo Epicureus iam certis terminis circumscriptus esse videtur. ergo hac quoque observatione veri simile fit libellum nostrum ante Polystratum i. e. Epicuri aetate compositum esse.

Sed non verbis solum scriptor a grege Epicureorum recentiorum differt, sententias quoque profert paullo remotiores a vulgari studio. primum physiologiam multo ardentius amplectitur quam solent recentiores Epicurei. physiologia opus esse ad beate vivendum omnes Epicurei magistrum secuti saepissime clamant, in singulis tractandis rarissime versantur, colunt physiologiam propter utilitatem, non propter scientiam ipsam.

At scriptor huius libelli re vera scientiam ipsam adamare videtur. non solum altitudinem physiologiae admirandus praedicat eiusque studium commendat col. VIII, sed etiam in astrologiae partibus enumerandis et celebrandis per tres fere columnas IX—XI quasi exultat. Epicureum se esse confitetur sane, cum post hanc physiologiae laudem adnotat mentem, quae nimis versetur in tot tantisque quaestionibus, facile in vanas opiniones rursus incidere.

Deinde miramur quod homo Epicureus concedit nos cuiuslibet rei studio ab indiscretis vanisque opinionibus liberari c. XIII, 4 ἡ γὰρ περὶ ὅτι δὴ ποτὲ σπουδὴ ἀποστήσει τῶν ἀδιαιλήτων ἡμᾶς μετρωσικῶν.

Noli autem ex his colligere scriptorem nostrum non genuinum esse Epicureum, capita doctrinae mordicus tenet, quid quod praeceptum quoddam Epicuri a nullo horti sodali tam distincte editur quam ab eo. sed de hac quidem re infra.

Ut iam summam faciam eorum, quae de scriptore enucleavimus: scribit primis scholae temporibus ad certum aliquem adolescentem, utitur proprio sermone, profert nonnulla minus usitata Epicureis.

Quodsi quaerimus ad quemnam haec omnia quadrent, unus occurrit Metrodorus. primum scimus eum similes libellos vel epistulas ad propagandam doctrinam singulis iuvenibus dedisse. Timarchum, cuius memoriam praeter Metrodori epistolam Alciphronis nugae servarunt (v. p. 558), et Menestratum ceteroquin ignotum hoc modo ab eo admonitos et confirmatos esse constat (v. fr. 37, 38). etiam summa adhortationis simillima est in fr. 38 ποιήσωμέν τι καλὸν ἐπὶ αἰοῖς κτέ. et col. VIII, 7 συνεχίζωμέν τε ἐν τῇ κατὰ φιλοσοφίαν ἐνεργήματι κτέ.

Deinde sermonis quoque cognatio quaedam cum Metrodoro exare videtur. si de dictione Metrodori agimus id maxime cavendum est, ne sententiis nonnullis excerptis totam eius orationem parem

fuisse putemus. flosculos solum splendidissimos ex eius scriptis posteri expiscati sunt, quibus demonstratur potuisse eum summo vigore scribere, sed quam saepe ad tantam dictionis altitudinem evehctus sit, nescimus. vide quantum intersit inter dicta Epicuri, quibus Wotkei gnomologium Vaticanum perlustrantes delectamur, et primam ad Herodotum epistolam. ne singulae quidem Epicuri epistolae inter se aequales sunt, quanto elegantius et lepidius scribit ad Menocceum quam ad Herodotum. si totos libros Metrodori eadem dictione florida et elata qua illa fragmenta, conscriptos esse facimus, quomodo Ciceronis iudicium intelligemus, ne dicam excusabimus, Tusc. disp. II, 3, 8 (vide supra p. 570 test. 35)? quod non plano eodem colore nitet haec epistula, quo multae Lampsaceni sententiae, idonea causa non est, cum eum Metrodori esse negemus. sunt vero nonnulla in hoc quoque libello tam concinne et vivido dicta, ut nec quidem iudicio non indigna sint, quae sententiarum amicus excerpit, vide c. VIII, 3 φ δ' ἐν τῇ κατὰ φύσιν πέρατι κατακέκλειται τάχα θὸν καὶ τὸ κακόν, τοῦτω πάσα αἰώρα ψυχῆς ἐκπέφευκται, et XIX, 1 πολὺ γὰρ τὸ ἐν τοῖς πάσχουσιν ἐλεύθερον συναγωνίζεται τῇ διατροπῇ πρὸς τὸ καταγωνισαίθαι τὰ αἰσχρὰ τῶν παθῶν et mutilatio initio XII ἐπάγει ἐπὶ τὴν θέαν τῶν κορυφαίων οὐδ' ἀδαμαντίνους δεσμοῖς κατέχεσθαι δυναμένην ῥαθυμίαν. deinde Metrodorum audaciorum fuisse in usu verborum ex unoquoque foro fragmento cognoscitur, idem statuimus de nostro scriptore, quamquam ut singularia verba apud utrumque eadem indagarem, mihi non contigit (vide tamen quae p. 573 sq. de voce ἀναπλασμός et de vocabulis in -μα dixi). si Metrodorus tam radis litterarum fuisset quam volgo putatur, dubitemus ei libellum nostrum adiudicare, in quo sane modicae eruditionis documenta extant, sed qui Antiphontis dicto utitur (fr. 53), Homeri versum affert (fr. 37), ut omittam fr. 56 sq. quae ex comedia hausta esse veri simile est, cum Euripidis locum notissimum (col. III) duosque poetae incerti versiculos (col. XVIII) commemorare non mirabimur.

Iam sententiarum similitudines inspiciamus.

Ipsam cognitionem rerum hic celebrari supra exposui, una Metrodorus eandem sententiam pronuntiat in praeclaro fragmento 37 Μέμνησο ὅτι θνητὸς ὢν τῇ φύσει καὶ λαβὼν χρόνον ὠριζόμενον ἀνέβησεν τοῖς περὶ φύσεως διαλογισμοῖς ἐπὶ τὴν ἀπειρίαν καὶ τὸν αἰῶνα καὶ κατείδεκε „τὰ τ' ἐόντα τὰ τ' ἐκκόμενα πρὸ τ' ἐόντα“. iam oblitus est altitudine harum quaestionum elatus (cf. col. VIII τὸ . . ὑπὸς τούτων τῶν λόγων ἐπαῖπον τὴν διάνοιαν) propter utilitatem colendam esse physiologiam, iam bacchatur cognoscendi voluptate. aspice tot Epicureorum testimonia, quae in egregio Useneri opere collecta habemus, hae sententiae in eis non occurrunt, ut omit- tam Lucretium poetam I, 72. vel haec consensio sententiarum, quae a recentiorum Epicureorum studiis prorsus alienae sunt, commendat ut nostrum scriptorem cum Metrodoro conectamus. accedunt sim-

Epicurum quæri constat, quod adversus præterita simus ingrati quod quaecumque percepimus bona non reducimus nec inter voluptates numeremus cum certior nulla sit voluptas quam quæ iam eripi non possit (Seneca de ben. III, 4, 1 Ep. Us. fr. 435 cf. 436—38). sed Philodemus Pythoclem offerens (fr. 63), quod octodecim annos natus vitæ summam fecerit (ἀναλογιζόμενος δὲ περιπεποίηται), secundum Metrodori præscripta hoc factum esse dicit. cur non Epicurum auctorem inducit? eadem de causa ni fallor qua commotus in libris de divitiis et de re familiari administranda sæpius Metrodorum commemorat quam Epicurum: quæ Epicurus de his rebus summam posuerat, Metrodorus singillatim pertractavit. et vero in verbis ἀναλογιζόμενος δὲ περιπεποίηται imago a calculis petita multo magis premitur quam in ipsis Epicuri fragmentis. Metrodorus igitur studiose commendabat, ut bona in vita percepta ad calculos vocarentur, id quod omnino nusquam tam distincte præscribitur quam in nostri libelli col. XIV ἢ δ' ἂν τὸ πλήρωμα τῶν ἀγαθῶν τις ἐν ἡμῶν τιθῆται καὶ ἐπιλογίζεται τίνα τε ἔχει καὶ πόσα καὶ πηλίκα, τίνα μὲν ὅτι ἀγαθὰ, πόσα δὲ ὅτι πολλά, πηλίκα δὲ ὅτι μεγάλα· καὶ κατὰ ἀντιστροφὴν τίνα τε πέφeyγε καὶ πόσα καὶ πηλίκα tanquam in tabula argentarii singula bona computantur, quæ coacta vitæ summam efficiunt. iterum videmus nostrum scriptorem idem studiosissime agentem, quod Metrodorum ceteris studiosius egisse constat.

Non est mirum quod Metrodorus divitias mente perceptas accurate computari voluit quippe qui rei familiari quoque accuratissime consuluit (cf. p. 545 sq.), studiosius quam Epicurus oeconomiam commendabat et ipse curabat, quamquam satis locuples erat. iam inspicie fr. 59 ἅμα δεῖν καὶ φιλοσοφεῖν καὶ οἰκονομεῖν καὶ τοῖς λοιποῖς οἰκειῶμασι χρῆσθαι καὶ μηδαμῇ λήγειν τὰς ἐκ τῆς ὀρθῆς φιλοσοφίας φωνὰς ἀφιέντας. cum hoc loco mirum in modum consentit col. XII, 4 καὶ μὴν ἐκτός ποιήσει μετεωρισμῶν καὶ τὸ μεκολαβεῖν τὸ συνεχές τῶν κατὰ φιλοσοφίαν λόγων ἀνδρείωμα . . . ἐπιμελήμασι. acutissime hæc omnia inter se cohaerent: Metrodorus oeconomiam studiosius commendat, sententiae auctor oeconomiam aliasque occupationes cum philosophia coniungendas esse censet, noster scriptor adiungit, ut continui sermones philosophi agendo aliquid interrumpantur. tres auctores, quos unum esse puto, consentiunt in revocando a mera contemplatione ad vitæ cotidianæ rationes. iam intelligimus quomodo in horto sententia, quam supra notavi, nasci potuerit ἢ γὰρ περὶ ὅτι δὴ ποτε σπουδὴ ἀποστῆσει τῶν ἀδιαλήπτων ἡμᾶς μετεωρισμῶν.

Hæc sunt quæ me adduxerunt, ut Metrodoro hunc libellum adiudicarem, quam coniecturam certam non esse haud ignoro, probabilis esse confido. duas quidem res certe demonstrasse mihi videtur: primum fuisse scriptorem inter primos horti scolares, deinde quæ a primis sunt, a Metrodoro secundo præterita bona.

Fragm. I VII² X, 71.

χρόνος δ . . . ἀνοχ[η]ν . . . ν τῇ[ν]
ψυχῇ[ν] πρὸς [τ]ὸ ἀν[αλαβ]εῖν?
ἡδὰ . . . ω . πομε
τιστων . . . σι γαρτ
γὰτ . . . : λευα
..... τὸθ' [ἢ δι]άνοια . .
..... πλι πο

Fragm. II f. 71.

δυ[ε]θεράπ[ευτ]α ιτ . . . ἀπ ἑκα
τέρᾳ τε εω ω
γαράν[ε]ροι αχτες
κι πια

Col. I f. 71.

..... ἡμ . ονται μ[ε]γ γὰρ τὰ
παν . νπ παρεκπερό-
[με]να (?) . ον . . . λ . κωλυ[θῆ]-
ς [τα] [ι] . ον . . . [υ]πολαμβα
..... ατα ναιτα
..... εικ ποσε . . . ε
.....
..... ταιστ
..... ναι . δε . .
..... κα

Col. II N. f. 72 = Ox. IV.

καὶ διὰ τ[ο]ύτην γ[ε] τὴν αἰτίαν
καὶ ὁ ἱατρὸς Ἰπποκράτης τοῦς
ὀφ[θα]λμοῦς φησὶν ἀποκατι-
δεῖν δεῖν ἐπὶ τινων, ἢν,
φησὶν, αἱ [δ]ψεις πυκνὰ κεινέων-
ται, μ[αν]ῆναι τούτους ἐλπίς.
κατὰ [δὲ] τὰ πα[ρ]άκοπα κειν[ή]-
ματα [τῆς] δια[ν]οίας (?) [τ]ὰ ὑπὸ
μεν[α] φεντοτεχ . . .
αρλ ουσυν
με μοι

Fr. I in duobus fragmentis et in col. I fere nihil certum est.

- Col. I, 2) ΦΕΡΕ 3) . . . ΤΑ Col. II, 1) ΚΑΙΔΙ Ο., Α ΤΗΝ Ο.
3) ΟΦΥ. Λ Ο. 4) Δ. CK. ΔΕΙΝ Ν., Δ . . . ΔΕΙΝ Ο., ΓΙΝΩΝ ap. 5) ΦΑΝ.
ΨΕΙC Ν., φ, cum lineola aliqua pro φησὶν scriptum esse coniecit Us., ΨΕΙC Ο.
6) ΤΑΙΔ . . . Ν., ΤΙ . . . Ο., ΤΟΥΤΟΥC ap. 8) ΝΕΙΑC. ΑΥΤΟΥC Ο., ΝΕΙΑC.
ΑΥ . . . Ν., διανοίας conl. Us. 9) ΤΕΛΩΝ Ο. 10) ΑΡΝΕ Ο., ΟΥCΥΝ Ο.
11) ΜC Ο., ΕΙΟΝ Ο.

Locus Hippocratis, qui v. 2 sqq. refertur, legitur in prognosticis (II, 126 ed. Littreus) εἰ δὲ καὶ σφυγμὸς ἐνείη ἐν τῷ ὑποχονδρίῳ ὀρύβον σημαίνει ἢ παραφροσύνην· ἀλλὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπικατιδεῖν <δεῖν> (deest in libris, add. Us.) τῶν τοιούτων· ἦν γὰρ αἱ ὀφθαλμοὶ πυκνὰ κινεῶνται μανῆναι τούτους ἐλπίς. scriptor vel scriba Hippocratis dialectum non accurate observat, scribit ἦν, κινεῶνται sed ὀφθαλμοί. ceterum quam male aut ipsa papyrus aut apographa scripta sint, ex hac columna plane perspicitur.

7) verba τὰ παράκοπα κινήματα certa sunt, sententiam non intellexi.

Col. III N. f. 72 = Ox. I.

το.ον ου. ρρον.
τι. υπ. και η παρὰ
τοῖς τραγωδιοποιοῖς, ἢ καὶ
θνήσκουσα ὁμῶς πρόνοιαν
εἶχε μή ποτε ἀσχήμων
πεσεῖν. ἐμοὶ μέ[γ] γὰρ καὶ
τὸ γει[τ]ν[ι]ῶν τι κακῶ [φαί
νε]ται φευκτόν, [καὶ] τοῦτ[ὸν]
γε τὸν τρόπον] πάντες ἀν-
θρώποι φεύγομεν [τὸ] κακ[ὸν]
.... ν. γευσ[τοῖς].(?)

2) spectat scriptor ad praecellosos Euripidis versus Hec. 568 sqq.

Ἡ δὲ καὶ θνήσκουσα ὁμῶς
πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν εὐσχήμων πεσεῖν
κρύπτουσα ἢ κρύπτειν ὁμῶς ἀρσένων χρεῶν.

sed memoria eum defecit, ita ut omisso verbo πολλὴν pro εὐσχήμων scriberet μήποτ' ἀσχήμων. mutandam esse apud Euripidem lectionem edicium εὐσχήμων in εὐσχήμων non nostri solum scriptoris auctoritate confirmatur. ubicunque versus laudatur, optimi libri testantur εὐσχήμων vel εὐσχημόνως vide Luciani Demosth. enc. 47, Plin. ep. IV, 11, Hermog. de invent. IV, 12 p. 506 P. (rhet. att. ed. Waitz. III p. 181), Clem. Alex. Strom. II, 143 τοῖς τραγωδιοποιοῖς δὲ ἡ Πολυξένη καί ποτε ἀποσφαττομένη ἀναγράφεται, ἀλλὰ καὶ θνήσκουσα ὁμῶς πολλὴν πρόνοιαν πεποιθεῖσθαι τοῦ εὐσχημόνως πεσεῖν. accessit quod εὐσχημὸς infimae Graecitatis vox est.

6) verba τὸ γειννῶν — φευκτόν pro certis habeo, ad γειννῶν cf. Philod. de morte XVIII Mek. (de Arnim Rh. Mus. 1888 p. 373) πολ[ὺ] μὲν οὖν κρεῖττο[ν] ἦν προβάνα (προκό[ψ]αντα Ar.) σοφ[ῶς] νέ[ον] ἀξ[ί]ως τῆς φύ[σ]εως συναυξηθῆναι καὶ ἀπολαύσαι τῆς δυνα-

III, 1) TO deest in O., PPON deest in N. 2) T. Υ= O., καὶ
η π d. in N. 3) -ποιοῖς η κ d. in N. 4) CM. N N. 5) / v N.,
ἀσχημῶ O. 6) MEI. N., MEITA O. 7) KAK. O. 8) Φ. XT N.,
ΦC. KT O. 9) ...POPI N., ΠΑΝΤΕ... N. 10) ...ΦΕΝΕΧΗΣ N.,
...ΤΙΦΕ O. 11) ΓΕ. O., ἐν γευστοῖς coniecit Us.

τατάτω[ς].... εὐετηρ[ί]α[ς]· ἀλλὰ καὶ τὸ γει[τ]νῶν χάριτος ἀ]ξίον
πολλῆς.

Col. IV N. f. 73 = III Ox.

ὥς] περ [δὴ καὶ αἱ] τῶν μεμη-
νότων καὶ ἀρρώστων(?). τὸ
γὰρ] ἐλέγξον οὐ[κ] ἔστιν· ὁ δὲ
μετεωρισμὸς ἀναπλασμός
τ[ίς] ἐς] τι διαν[ο]ίας, ἥτοι τρα-
νή[ς] οὐχὲς μ]ηδενὸς π[ε]-
ρισπῶντ[ος αὐτῆν] ἀπὸ τῶν
.... ουν. με....
λνιχον. αἰσθή-
c]ε[ως] μὲν. [τ]ῷ κατὰ
φύσιν. μετεω[ρι]-
..... δεικακ....
..... α. παι....

Summam columnae misere laceratae certe enucleasse mihi videor: initio docet scriptor Epicurum secutus visa somniantium quaeque (hoc quidem verbum incertum) vera esse sicut etiam insanorum ac aegrotorum, non enim esse quod ea redarguat. cf. Ep. Us. fr. 36 πάσα γὰρ, φησὶν, αἰσθησις ἀλογός ἐστι καὶ μνήμη οὐδεμιᾶς δεκτικῆ...., οὐδὲ ἔστι τὸ δυνάμενον αὐτὰς διελέγεαι et infra τὰ τῶν μαινομένων φαντάσματα καὶ τὰ κατ' ὄναρ ἀληθῆ· κινεῖ γὰρ τὸ δὲ μὴ ὄν οὐ κινεῖ, et fr. 247 p. 349, 19 τὰς δὲ δὴ τῶν μεμνηότων παντάπασιν ἂν εἴη ἀποπνέειν ἀληθεῖς εἶναι καὶ τὰς τῶν παρορῶντων καὶ παρακουόντων (αἰσθησις) (adversarii verba sunt) sequitur illius vocabuli definitio, de quo in huius partis praefatione egi (p. 573): μετεωρισμός est mentis fictio, quae (sc. mens) quidem acuta est in cognoscendo si nihil eam distrahit a contemplandis rebus. animadvertendum est a nostro quoque scriptore διάνοιαν inter iudicii normas numerari sicut ab Epicuro seniore et a recentioribus scholasticis cf. Ep. ep. I, 51 sent. sel. 24, aliter in canone Ep. Us. fr. 35.

7) scriba cum corrigeret περὶ in ἀπὸ, superscriptis litteris a et o litteras pi expungere oblitus est.

Col. V N. f. 73 = II Ox.

π[ι]στεύ[ο]μεν τι. τῶν τε ἐλεγ-
χουσῶν αἰσθήσεων τὸν νοῦν

IV, 2) ΝΕ..... ρΟCΤΩΝ N., ΝΟΤΩΝΤΑΡΑ. ΡΟCΥ... I O., καὶ ἀρ-
ρώστων con. Us. 3) ΓΑ..... ΙΑCΤΙΝΟΔ. N., ΓΑ. -ΛΕΚΤ(κτ deleta
lineola transversa) ΟΝΟΥΛΕC O. 4) ΜΕΤC.... N., ΑΝΑΠΛΑCΚΑ... N.,
Α. ΛΑΓΜΟC O. 5) ΤΙΔΙΑΝ deest in N., ΜΤΟ: O., ἡ τοι τρανή ego.
ἥτοι τρανήc οὐχὲς rest. Us. 7) ΡΙCΤΩΝΤ N., ΧΡΙΤΩΝ N., ΠΕΡΙΤΩΝ O.
8) ΜΕ deest in O. 9) Λ... ΧΟΝ N., ΑΙ. ΘΗ N. 10) ΚΑΙΑ N., ΚΑΝ O.
11) ...CYN N., ΦΥCYN O. 12) ΔΕΙCΑΙ O. 13) Α' ΙΑΙ O.
V, 1) π deest in O., ΤΩΝ. Ε N. 2) ΑΙCΘΗ. ΕΩ O., ΤΟΝΝ... N.

5 παραπεποδισμένων εἰς τε-
 ρατ[ώ]δεις τε καὶ ταραχώδεις
 ὀλιςθάνου[ς]ιν ἀναπλασμούς.
 10 τ[ά] μὲν δὴ κακὰ τὰ μετεωρι-
 μ[ά]των τοσαῦτά τε καὶ τ[οι]α[ύ]τα
 κα[τι]δ[ύ]ων ἐφίεσθω μηδενός.
 ἄτοπον δὲ λοιδορεῖν τὸ πρ[ο]-
 15 ειρημέ]νον παράλλαγμα
 ἄλλ[α] δὲ θερ]απεύειν, εἰς γὰρ
 τὸ [τούτοις] ἐνδοῦναι π...λον
φιλο]σοφίαν
ατ.....

6) ad μετεώρισμα cf. Hesych. v. φρύαγμα· ἔπαρσις, μετεώρισμα, ὑπερηφάνεια.

9) monet scriptor, ni fallor, ne iuvenis alia ratione perturbationibus animi liberari conetur atque ea quae supra exposita est. quomodo homines doctrina non imbuti interdum μετεωρισμοὺς superent, scriptor infra col. VII ostendit, sed illi mox in perturbationes relabuntur.

Col. VI N. f. 74 = V Ox.

τῶν ἀνθρώπων θνησκόντων οὐδεὶς
 ἔστιν, ὅς [δ]ύναται[ι] φυγεῖν θάνα-
 5 τον καὶ μὴν ἐκάστου καθά περ
 φησιν Ἐπίκουρος ἀπὸ τῆς
 πρώτης γενέσεως πρό[ς] τι-
 να χρόνον κυστάντος ὥστε
 10 πλή[ς]ονα μ[ὲν] μὴ δύν[α]σθαι βιώ-
 και ἐλάττον[α] δὲ δύν[α]σθαι,
 τὴν <ἀν>άγκην τῇ[ν] κατὰ τὸν χρό-
 νον τοῦτον οὐκ ἔ[στιν] ἐποχῇ
 μεσολαβ[εῖν], [ἀλλ]᾽
 .. τουτου του...τ
ναγ.....κατη
τύχη(?)

3) T. CTEN. 4) AT. ΔΕΙΟ. PAX. ΕΙΟ N. 5) ΛΙΘΟ. ΙΝΑΑΑ Ο., ΟΥ...ΑΠΛΑ...ΟΥΣ N. 6) Κ...ΑΜΕΓ N., ΚΑΤΑ Ο. 7) Α...ΩΝ ap., ΤΕΣΑΥΤΑ ap., ΚΑΙΤ... N. 8) ΚΑ...Ν...Ι N., ΚΑ...ΙΟΙΕΣ Ο., ε in fine ap. 9) ...ΛΕ.ΟΙ N., ...ΚΑ.ΙΟΙ Ο., ΤΟΠ... N. 10) ...ΝΠΑΡ N. 11) ΑΠΕΥ. ap. 12) ΑΙ...ΥΛΟ Ο. 14) ΤΥΧΝ ap. VI, 1) ΠΩ...HC N., ΠΩΝΕΛ Ο., ἀποθνησκόντων Us. 2) ΕΣ...Υ N., ΕΣCIN Ο. 3) ΕΚΑΤΟΥ Ο. 4) ΦΗCΕΙΝ N., Φ. CIN Ο. 5) ΠΡΟΘΗ N. 6) ...ΝΙΤΑΝΤΟΣ...Ε N., CΥΝΙΤΑΝΤΟΣ Ο., ἐνιστάντος Us. 7) ΠΑΗΝΑΙ... N., ΠΑΗΝΑΜ Ο., ...ΑCΘΑΙCΙC N., ΑCΘΑ.ΟΙC Ο. 8) ΟΑΙ Ο., ΝΑCΘΑΡ... N. 9) ΤΗΝ.ΓΚΗ... N., ΤΗΝΑΓΚΗΝΤΗ Ο. 10) ΟΥΧΕ N., ΟΥCΕ Ο. 11) ΜΕCΟΝΑΕ...N N., ΜΕCΟΛΑC...Ι Ο. 12) ΤΟΥΤΟΥ deest in N., ΤΟΥ.Τ deest in O. 13) ΝΑΓ d. in N., ΚΑΘ Ο., ΚΑΤ N., ΤΥΧ. N., ΤΥΧΝ Ο.

1—7) Epicuri dictum Usenerus restituere conatus est Ep. fr. 492 Neapolitano solum nusus apographo, Oxoniensi adhibito certa, ut mihi quidem videtur, resitutio evadit. sententia alibi non occurrit in Epicuri reliquiis, bene autem ad doctrinam quadrat: unusquisque a primo orlu ad certum tempus nascitur, ita ut longius tempus vivere non possit, brevius possit, sc. si ipso manum sibi afferat (cf. Ep. fr. 499).

Emendationes κυστάντος et πλήονα certas esse puto, forma πλήων legitur bis apud scriptorem incertum de dis VII¹ VII² col. XVII ἢ πλήων τε καὶ ἐλάττων μέχρι τούτου παραλλάττει μέχρι τοῦ τὸ μὲν ἐκ πλήοντων συνεστάναι τὸ δ' ἐξ ἐλαττόνων. infinitivus βιώσαι minus usitatus est, vido tamen Metrod. fr. 44 et Carneise. Philist. VH² V f. 192, Ep. Us. p. 93 adn. τὸ βιώσαι μακαρίως et Arist. Eth. Nic. IX, 8 p. 1169 a 23.

Sententia similis est dicto Epicuri fr. 204 Us. γετόναμεν ἅπαξ δις δὲ οὐκ ἔστι γενέσθαι, διὰ δὲ τὸν αἰῶνα μηκέτ' εἶναι.

Col. VII N. f. 74.

καὶ δια<ς>τροφή, φόβῳ μὲν ἐπ[ι]
 δούλ[ω]ν διατροφή δὲ ἐπ' ἐ-
 5 λευθέρων, πρὸς δὲ τούτοις ἐπι-
 θυμία ποτὲ καὶ περιπα[σ]μῷ.
 ὁ μὲν γὰρ οὖν γενόμενος περὶ
 10 πλούτου [συλλ]ογὴν καὶ πᾶς
 εἰς τοῦ[το] πραγματούμενος
 ἀμε[τεώρις]τος(?) γέινεται ὀλβί-
 ω τι[νι] κατα]ληφθεὶς περιπα-
 15 μῷ. [καὶ τοῦτον] μὲν τοῦτο τὸ παράλ-
 λαγμα [τότ'] ἐπέσχευεν ἢ ἐ[κράτη-
 σεν(?), [ἔστι δ]ὲ φανερόν ἐ[κ] τῶν αὐ-
 τῶν [λόγων] διότι [τὰς] κε[ν]ὰς ἐπιθυμίας(?).

1—4) Usenerus restituit Ep. 335 adn. ad l. 8.

Explicat scriptor, ni fallor, quomodo ab hominibus philosophiae imperitis vanae illae imaginationes, quae mortis timorem procreant, interdum reprimantur: servi metu poenarum in pugnam compelluntur, liberi pudore civium, nonnulli mortem contemnunt cupiditate elati, alii negotiis intenti, et hoc quidem, cum per se minus dilucidum sit, paucis a scriptore illustratur.

8) ὀλβίῳ τινι καταληφθεὶς περιπασμῷ audacter dictum est, sed certum videtur. ad sententiam cf. Hor. carm. I, 1, 15 sqq.

10) sic fere sententiam continuatam esse statuerim: ea, quae

VII, 1) διατροφή Us. 2) ΔΟΥΔ. N ap. 3) τούτῳ Us. 4) ΘΥ-
 Π
 ΜΙΑΝΟΤΕ ap. 5) ΓΑΡCYN ap. 9) ΩΤΗ ap. 10) ΜΟΥ ap., pro
 καὶ κ- scriptum esse puto.

enumeravit scriptor, non omnes imaginationes neque in perpetuum expellunt, aliae alias opiniones vanae subsequuntur, o. g. mercator navigans mortem non timet, pecuniae damnum timet, omnibus vanis opinionibus nemo liberatur, quin veram philosophiam amplexus sit, v. col. VIII.

Col. VIII N f. 75.

ἀγαθῶν [καί] εἰς φυ[γὰς] ἀναλόγων
κακῶν [ἐκπί]πτει(?) τοῦ κατὰ φύσιν
ἀ]ιωρούμενος ἀδιαλείπτως

ᾧ δ' ἐν τῷ κατὰ φύσιν πέρατι
κατακέλειται τὰγαθὸν καὶ τὸ κα-
κὸν, τοῦτω πᾶ[ς] αἰῶρα ψυχῆς
ἐ]κπέφικται. συνεχίζωμέν
τε ἐν τῷ κατὰ φιλοσοφίαν ἐνεργή-
ματι καὶ μάλιστα τοῖς κατὰ φυ-
σιολογίαν θεωρήμασιν. τὸ
μέγ γὰρ ὕψος τοῦ[των] τῶν
λόγων ἐπαίρο[ν] τὴν διάνοι]αν
ἐάσει τὰ τ[απεινὰ] παρορᾶ]σθαι,
ὅ]δὲ πλ.....ρε

1) priorem enuntiat partem sic fere suppleas: ὁ μὲν γὰρ
τρεπόμενος εἰς διώξεις κενῶν ἀγαθῶν καὶ εἰς φυγὰς ἀναλόγων
κακῶν κτέ.

4—7) Usenerus restituit ad Ep. fr. 434, cf. Ep. sent. sel. 21.
de vocabulis αἰῶρα et αἰωρεῖν p. 573 sq. egi.

7) verbum συνεχίζειν plerumque συνεχῆς ποιεῖσθαι est, non
cυνεχῆς εἶναι, nostro loco licentius usurpatur, quia scriptor Epicuri
verba manifesto respicit Ep. ep. I 37 παρεγγυῶν τὸ συνεχῆς ἐνέργημα
ἐν φυσιολογίᾳ. eadem notione, qua hic, verbum apud Philodemum
legitur de mus. III fr. 8 p. 23 Kem. καὶ τοῖς λεγομένοις ὁ βίος μαρ-
τυρεῖ παριστὰς πολλοὺς ἐν οἷς ἐγκωμιάζουσι μέλεσι καὶ ῥυθμοῖς
cυνεχίζοντας ὑπεράθλους ὄντας.

Col. IX N. f. 75 = VI Ox.

τῆς προ]κειμένης πραγματείας τὸ
μὲν ἔστιν περὶ αὐτῶν ἄστρον,

τὸ δὲ περὶ τῶν ἀπὸ τούτων
τ[ὸ] δὲ περὶ τῶν διὰ ταῦτα ἢ πε-
ρὶ ταῦτα, τὸ δὲ περὶ τῶν ἐν ἄς-

VIII, 2) ...INEI 3) ΛΗΠΤΩC ap. 5) K- pap. 6) ΔΙΩΡΑ

ap., corr. Us. 7) .ΕΠΕΦ ap., EXI-ΩΜΕΝ ap. 8) -ΕΕΝ ap., ΕΡΓΗ ap.

11) ΥΨΟC-ΟΥ ap.

IX, 1) ΙΕΙ N., ΚΙ O., πραγμάτης ap. 2) ..V N., ΜΕΝ O.

3)ΕΡΙ N., ΤΟΔΕΓΕ O. 4)ΕΡΙ N., Τ.ΛΕΤΕΡΙ O. 5)Α
ΤΟ N., ΡΙΤΑΥΤΑ O.

τροις. περὶ μὲν αὐτῶν κα-
θόλου γ[ε] εἰπεῖν, γινώ-
μεθα περὶ μέγεθος ἄστρον
cχημά τε· τὸ δὲ περὶ τῶν <ἀπ> αὐ-
τῶν, οἷόν ἐστι τὸ περὶ αὐγῶν
τε καί] cκιῶν, αἱ δὲ ἀπὸ αὐτῶν],
τὸ δ[ὲ] περ]ι τῶν διὰ ταῦτα[α, ὧν ἐ]c-
τιν τὸ] περὶ ὠρῶν.....
.....cηλ.....

Ut altitudinem physiologiae luculenter demonstrat, scriptor per-
multas quaestiones enumerat, quas astronomia continet. sed noli
oblivisci physiologiam et astrologiam hic celebrari non tractari. pri-
mum oratio legitime procedit, tum cum ad partium partes scriptor
descendit col. X, argumenti abundantia eius animus effertur, ita ut
iam ordine soluto singulae partes pronuntientur, una (κίνησις) etiam
bis commemoretur, id quod consulo factum esse vix credam. num
certi libri de siderum natura dispositionem respiciat scriptor, dubito,
ex eis scriptis, quae hac de re nobis servata sunt, nullum, quantum
video, cum eo congruit. vide quomodo Aristoteles disciplinam dispo-
nat de coel. II 7, p. 289 a 11 περὶ δὲ τῶν καλουμένων ἄστρον ἐπό-
μενον ἂν εἴη λέγειν, ἐκ τίνων τε cυνεστᾶσι καὶ ἐν ποίοις cχημασι
καὶ τίνες αἱ κινήσεις αὐτῶν.

7 sqq.) cum verbum γινόμεθα ex collatis apographis satis certe
restituatur et γίνεσθαι περὶ τινος sermone Graeco alienum sit, puto
scribam permultis huius columnae genitivis deductum esse, ut μεγέ-
θους pro μέγεθος, cχηματός (si recte in O littera C servata est)
pro cχημά τε scriberet; particula τε deesse non potuit. tota co-
lumna satis neglegenter scripta est.

9) in sinistro margine apographi Neapolitani littera τ, qua tres
deinceps versus incipiunt, suo loco mota est, in hac quoque re ac-
curatius est ap. O., nam hasta marginalis, enuntiat finis nota, in Nea-
politano apographo falso v. 10, in Oxoniensi recte v. 11 ascripta est.

14) ὠρῶν pro certo habeo cf. Plat. de re publ. VII, 516 B καὶ
μετὰ ταῦτ' ἂν ἤδη συλλογίζοιτο περὶ αὐτοῦ (sc. τοῦ ἡλίου) ὅτι
αὐτὸς ὁ τὰς τε ὥρας παρέχων καὶ ἐνιαυτούς κτέ.

Col. X N. f. 76.

[ἐκαστον δὲ τούτων]

τῶν μερῶν [π]οικίλ[ην] ἔχει
καταμ[έρισιν]· αὐτὸ [γ]ὰρ τὸ

7)ON.EI N., ΘΟΛΛΟ...EI O., quattuor litterae in utroque apo-
grapho lineola transversa deletae: ΕΙΚΑ O., ΟΙΚΑ N., Π.Ο N., ΠΑ O.
8) μεθα deest in N., μεγέθους ap. 9) Τ...ΛΑΤΟ. ΤΟ N., CΧΗΜΑΓΟCΤΟ
O. 10) I...ION N., ΤΩΝΟΙΟΝ O. 11) ΤΕΚ...CΚΩΝ O., Τ...ΙΟΝ
N., ΔΗΛΑΠΟΛ O. 12) ΤΩΔ O.,ΔΙ N., ΤΑΥ.....C N.
X, 1) .ΟΙΚΙΑ... (ΕΧΕΙ ap. 2) ΑΥΤΟ.ΠΙΤΟ ap.

5 περὶ ἄστρον αὐτῶν μέ-
ρος εἰς πολλὰ νέμεται, περὶ
τε γὰρ γενέσεως [τῶν] [ἄσ]τρον
καὶ περὶ ἐπιτολῆς καὶ κρύψε-
ως ὑποστά[σε]ως κεινῆσεως
10 τε καὶ φύσεως [κ]αὶ ποιότητος
ἐστὶ δὲ θέ[σε]ς [ε]ως, κεινῆσεως τε
καὶ μονῆ[ς] καὶ μεταβολῆς καὶ
ἀποστ[άσεως] καὶ διαστά[σεως]
πλημε.... κατ' αὐτῶν
ἐπιν..... ω... αἰ. αμ.

2) καταμέρισιν si scribimus, quod littera μ commendatur, ante αὐτὸ parvum spatium existit, quale enuntiati finem significare solet. vocabulum καταμέρισιν quantum video nusquam legitur, nam unum exemplum, quod lexica praebeant, Ep. ep. II 106 ab Usenero in κατὰ μέρισιν correctum est, sed verbum καταμερίζειν saepius occurrit. si quis malet καταδιαίρεσιν supplere (cf. Sext. Emp. adv. astr. 27, Philod. de mus. IV col. 30 p. 100 Kem.), ego non refragabor.

γὰρ satis procul abest a litteris traditis, sed particula causalis deesse non potest.

11) διαστάσεως minus certum, recte si restitui, ἀπόστασις distantiam siderum a nobis (cf. Xen. mem. IV, 7, 5) διάστασις distantiam eorum inter se significat, similiter ἀπόστημα et διάστημα usurpantur a Sexto Empirico adv. log. I, 183.

Col. XI N. f. 76.

κύκλο[ν] ἢ κατὰ τ[ὸ] κέντρον
ἐπειτα πόσας [κει]νέται κεινῆ-
σεις τὰ ἄστρα· μεθ' ὧς τίς αἰτία ἢ
5 κεινοῦσα αὐτά. οὐ μὴν ἀλλὰ
βλέπεις γε πῶς ἂν [π]ερὶ τὰ
τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα θεωρή-
ματα γυμναζομ[έν]η διάνοια
οὐκ ἂν ἔξω γείνοιτ[ο] παντὸς
ἀδιαλήπτου λόγου καὶ συν-
10 χαίρει[ς] σεαυτῷ [ὅτ]ι δὴ π[α]ρ-
ε[ῖ]κάς τ' (?) [οὐ]δεπώ[ποθ'], ὅ[ς]τι πλη-
[γα]ς ὑποφῆνας τῶν κατὰ φιλο-

3) ante ἄστρον litterae lineola deletae ΤΕΚΛ 6) ΕΡ.....ΚΑΤΑΡΥΦΕ
ap., καὶ κρύψεως rest. Us. 7) ΥΠΟCT... ap. 9) ..(ΕΙΝΗ ap.

11) ΑΠΟCT.....ΥΔΙΑCTAP...OC ap.

XI, 1) ΚΥΚΛΟΙ.ΗΚΑΤΑΣ...ΕΝΙΤ ap. 2) CACI...NOI ap. 4) ΑΥΓΑ
ap. 5) ΠΕΙCTAP (ap del.) ΗΩC ap., .ΕΡΙΓΑ ap. 7) ΖΟΛ...Η ap.

8) ΕΖΟΙ ap. 9) ΑΔΙΑΛΥΠΤΕΥΑ... ap. 10) CΕΑΥΤΟ... ap.

11) C.ΚΕΔΕ...ΔΕ ap. 12) ΥΠΟΦΗΝΑΥΤΟ...ΑΤΑ ap.

co]φίαν λόγων, [οὐδέ ε] ἀπέστρε-
ψε]ν ἀπὸ φ[ρονήσεως(?)] τὰ πρό[ς]

1) κέντρον certum est, quid oppositum sit verbis κατὰ τὸ κέντρον dubitari potest. videtur scriptor ad terram spectare, quam nonnulli in centro mundi circum ipsius axem verti docebant v. Aet. plac. III, 13, D. p. 378 a 10 Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός καὶ Ἐκφραντος ὁ Πυθαγόρειος κινουσι μὲν τὴν γῆν οὐ μὴν γε μεταβατικῶς ἀλλὰ τρεπτικῶς, τῶν δὲ δίκην ἐνηξονικμένην ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς περὶ τὸ ἴδιον αὐτῆς κέντρον. sic fere enuntiati summi: ἐπειτα ποῦ(?) κινεῖται τὰ ἄστρα, πότερον κατὰ τινὰ κύκλον, ἢ κατὰ τὸ κέντρον (sc. τοῦ κόσμου) cf. Λοῖσι verba quae locum laudatum antecedunt III, 13 D. p. 378, a 6 sqq. Φιλόλαος δὲ ὁ Πυθαγόρειος κύκλῳ περιφέρεισθαι (τὴν γῆν) περὶ τὸ κέντρον κατὰ κύκλον λοξὸν ὁμοιοτρόπως ἡλίῳ καὶ σελήνῃ.

2) πόσας κινεῖται κεινῆσεις, sc. μεταβατικῶς εἰ τρεπτικῶς. 4 sqq.) scriptor, non ad minimum rerum caelestium studium adolescens stimuletur, cūvet cf. Ep. ep. I, 80, II, 85 sq., in ultimis versibus nonnulla incerta sunt.

Col. XII N. f. 77.

μό]νον οὐχὶ ἐπάγ[γι] (ἐπὶ τὴν θέ-
αν τῶν κυριωτά[των] οὐδ' ἀ-
δαμαντίνος[ς] δεσμῶς κατέχε-
5 θαι δυναμένην ῥαθυμίαν. καὶ μὴν
ἐκτὸς ποιῆσει μετ[ε]ωρισμῶν
καὶ τὸ μετ[ε]ωριζομένον τὸ [με]τεωριζο-
μένων κατὰ φιλοσοφίαν [λ]όγων
ἀν[δ]ρείωμα... εἰς τοῦ[ς] πρός ταύ-
την... c... μὲν... ἐπιμε-
10 λή[μα]σι τῶν μετ[ε]ωριζομένων πραγ-
ματικῶν αἱ τ... ε... v...
..... παιδεύ.....
..... κρατ.....
..... τοδημ.....

Quamnam rem dicat scriptor ad summam rerum contemplan-
dam cogere socordiam, quae ne adamantinis quidam vinclis coerceri
potest, non liquet, fortasse rursus physiologiam respicit.

1) ἐπάγει neque litterarum vestigiis neque sententiae plane
sufficit, fortius aliquid desideratur, quod non tetigi.

5 sq.) de his egi in huius partis praefatione p. 577.

13) ..ΔΙΑΝ ap., ΛΟΓΩΛ... ΔΙΑΠ ap. 14) ΑΤΑΠΡΟ... ap.

XII, 1) ΝΟΙΟΥ... CTAI... ΕΠΙ ap. 2) ΤΩΝ... ap. 3) ΤΙΝΟ... CΔΕ

CA OIC ap. 4) ΜΕΝΗΡΑ ap., Κ- ap. 5) ΜΕΤ... ap. 7) ΤΩΙ-
NATA ap. 8) ΑΛ...ΡΕΙΩΜΑ ap., ἀνδρείωμα Us., ΤΟΙ...ΠΡΟCTAI ap.
9) ΤΗΛ ap., ΕΓΙΜΕ ap. 10) ΑΠ... ap., ΤΩ...O ap.

Col. XIII N. f. 77.

προβαί]νούσης ἤδη τ[ῆ]ς ἀναχύσεως
εἰς ποιητικῶν ζητημάτων
λύ[σει]ς τὴν παιδείαν μερίζου-
σιν. ἡ γὰρ περὶ ὅτι δὴ ποτε
5 σπουδὴ ἀπο[ρ]τῆσει τῶν ἀδια-
λήπτων ἡμᾶς μετεωρι-
σμών. καθ' ὃ δὴ βλέπομεν καὶ
τοὺς ἐπὶ τῶν συνποσίω[ν] ἀλύ-
ο]ντα[ς] καὶ ἐρχομέ[νους μὲ]ν(ρ)
10 ἐ]πὶ τὰς συνδιαίτησε[ις]. ρα
ἐ]πειδὴ . . . β. ἐ-
πι]φύρου[σι].
. ελω.

1—C) Usenerus Ep. ad 331, 3 restituit. de sententia egi p. 575
et 577.

Col. XIV N. f. 78.

μετεωρίζεται καὶ ἀναπλάσ-
σει διώκουσα καθ' ὃν δὴ πο-
τε τρόπον τὸ χαίρειν. ἡ δ' [ἄ]ν
τὸ πλήρωμα τῶν ἀγαθῶν
5 τις ἐν ὁμμασιν τιθῆται καὶ
ἐπιλογίζη[τα]ι τίνα τε ἔχει
καὶ πόσα καὶ πηλίκα, τίνα [μὲ]ν
ὅτι ἀγαθὰ, πόσα δὲ ὅτι πολλὰ,
πηλίκα δὲ ὅτι μεγ[άλ]α, καὶ κατὰ
10 ἀν[τ]ι[σ]τροφὴν τίνα τε πέ-
φ]ευ[γεν] καὶ πόσα καὶ πηλίκα
. οἰε. ντη.

De hac columna optime servata egi p. 576 sq.

1) subiectum verborum μετεωρίζεται καὶ ἀναπλάσσει est διάνοια
vel ψυχὴ. ad sententiam cf. Ep. ep. III, 129 et sent. sel. VIII.

Col. XV f. 78.

[καὶ ἀφορμὴν εἰς]

τὸ πρ[ᾶ]ξι προ[ο]γονικῆ[ν] ἔχ]ει
καὶ ἤχθησε τε καλῶς [ὅ]π[ο] γο-
νέων προ[ο]σέθηκας [τε] τῇ ἀγω-

XIII, 1) διαχύσεως olim coni. Us. 3) ΑΥ. . . Ο'ΗΝΤΑΙΔΙΑΝ ap.,
παιδιάν Us. 5) ΑΠ.ΥΗΣΕΙ ap., ἀπολύσει Us. 6) ΑΗΠΤΩΝ ap.

7) ΔΗΠ (π exp.) Α ap., K- ap. 8) CYNΓ'ΙCΩ.ΑΑΣ ap. 10) ΤΑCΔΙΑΙ
ap. 11) c in fine ap.

XIV, 3) ΗΔ.Ν ap., ἡ δ' ἄν rest. Us. 6) ΤΙΝΑΓΕ ap. 9) K-
11) Ε. . . . K ap.

XV, 1) ΠΑ.ΓΟΛΙΚΗ ap. 2) ΟΙΩΗ ap. 3) ΚΑC. . ΙΗΑΓΩ ap.

γῆ ταύτῃ καὶ τὸ ἐξ ἑαυτοῦ σω-
φρονικὸν ἀναλόγως ἔρρω-
5 καὶ τε τῷ σώματι, ἐφ' ὅ[ς]ον ἐν[δέ]-
χετ[α]ι τὸν θνητὸν, μεθέμε-
νός τε τῶν περὶ τὰ τυχόν-
τα σπουδασμάτων λόγων
10 ἐπι[μ]ελῆς εἴ καὶ μ[α]λίστ[α] [δὲ
τὸ πάσης ἐπιθυμίας [ταραχῶ-
δες [τοῦ] φυχ[ι]κοῦ χωρίσας
ὡς(?) ο. cov.

Huius quoque columnae initium in praefatione tractavi p. 571 sq.
iam enumerantur illa bona quae adhuc adolescens illo in vita per-
cepit, vide col. XIV.

1) adolescens nobili genere fuisse videtur; Lampsaci potissimum
viros nobilissimos Epicurus sibi conciliavit v. Strab. XIII, 589.

2) discimus ex hoc loco parentes quoque adolescentis, pro-
pitios fuisse Epicuri doctrinae, idem de Pythoclis parentibus con-
stat, qui Polyaeum custodem ei praeponebant VII² I f. 149 Ep. Us.
p. 402 b.

Ex verbis ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται τὸν θνητὸν colligam non optima
valetudine usum esse illum adolescentem.

Col. XVI N. fol. 79.

θαί λ. . . ο. ρων [κα
τά γε ἀφαίρε[ς]ιν κενῶν [ὁ]ρέ-
ξεων καὶ τὸ ἀσφαλῶς ζῆν,
οἷον πα[ρ]α[ρ]κευάζουσα δικ[αι]-
5 ὄν τε καὶ παντὸς ἀπεχόμενον
αἰσχροῦ ἔργου καὶ τοῦ φύσει καὶ
τοῦ νόμῳ, καὶ τὸ μὴ δε[δοι]-
κέναι δὲ τὸν θάνατον [ποι-
εῖ οὐκ [ἀ]θανασίας παρασκε[υ]ή,
10 ἀλλὰ [τ]οῦ φ[ό]βου [τοῦ] περὶ θά-
νάτου ἀρ[ρ]χει, οὐ λέγω νῦν
. γο. π.
. τ[οῦ]ς γὰρ π[λείστους]
. απ.

Iam bona, quae ex philosophia percipiuntur, generaliter enume-
rantur, cum in antecedente columna unum iuvenem respexit scriptor.

11) verbis οὐ λέγω νῦν scriptor aut ad dolores cum morte
coniunctos, quos minimos esse Epicuroi contenderunt Ep. Us. fr. 503,
aut ad fabulas de vita et poenis inferorum spectat.

6) ΤΩC C. Α ap. 8) ΤΑ (A del.) ΤΥΧΟΥΝ ap. 10) ΕΙCΙ.ΕΛΗΘ
ap., K- ap. 12) ΛΕΟ. ΦΥ ap.

XVI, 1) ΙΩΛ ap. 3) ὁρέξεων rest. Us. 6) K- in fine
7) ΤΟ(Υ del.) ΜΗΔ' ap. 8) ΤΟΝ. ap.

Col. XVII N. f. 79.

αἶρ]η[μέ]ναις καὶ τ[αῖς] ὁμογενέσι[ν] τοῦ-
 τοῖς εἰς τὸ φυσικὸν καταγαγόν-
 τες [μ]έγεθος· καὶ γὰρ τῷ τοῦ
 φθονεῖν τινε[ς] . γωιτ. λα. δ[ε]-
 6 ξάμενοι(?) ἀναπλάσσουσιν [κ]αὶ
 κατὰ τούτω[ν] ἵνα χαρῶσιν...
 τῷ, καὶ κατὰ λύπην [π]εν-
 θοῦντές τι[νε]ς πρᾶτ[τουσι]ν(?) ε
 . ν αὖ ἰάλεμον φυγ[ῆ]ς τ[ῶν]
 10 λύπην ποιοῦντων· I. . ε.
 καθ[α]ι]ροῦνται μά[λ]ις τ[α] τ[ῶν]
 . . ν . . . τ ορ . . ὁμε-
 ν]α λ

Omnem operam, quam huic columnae restituendae impendi, frustratus sum; quamquam non ita multa desunt, sententiam non perspexi.

Priores sane versus facile restituuntur, nisi quod de primo verbo dubitare licet: a litteris traditis proxime abest ἢ λύπαις quod arteficiose eget interpretatione e. g. τὸ περιττὸν ἐν ταῖς ἀλγηδόνις ἢ λύπαις κτέ., magis placet π. mutare in ν ita ut haec fere evadat sententia τοὺς φόβους vel τὰς ἐπιθυμίας ταῖς ἐπιλογίσεσι ταῖς προειρημέναις καὶ ταῖς ὁμογενέσιν τούτοις κτέ. desideramus ταύταις, sed in loco obscuro manifesta apographi vestigia mutare nolui.

3) enuntiatum a verbis καὶ γὰρ incipere, usque ad poιοῦντων pertinere (v. 10) duo spatia ostendunt. multa verba certa sunt, de sententia enucleanda despero.

Col. XVIII N. f. 80.

„εἰ τοῖς θεοῖς μέλει τι τῶν [ἐ]μῶν
 κακῶ[ν] αὐτοῖς τέ(?) μοι [ε]ώσο[υ]-
 5 ci τὴν ἐρωμένην.“ πρόδηλον
 δ' ὡς καὶ ἐργῶν τινῶν ἀπέ-
 χεσθαι δεῖ τὸν μὴ μετεωρι-
 θησὶ[μ]ενο[ν], ὧν ἐστὶ καὶ μέ-
 θη· [δι' ἀ]λλήλων γὰρ δὴ ταύ-
 τα αὐξεται μετεωριζό-
 μ[ενο]ί τε γὰρ τινε[ς] καὶ τὸν

XVII, 1) Η. ΠΑΙC ap., CI. - C. ap. 4) ΤΗ. Ε. ΓΩI ap. 6) ΤΟΥ-
 ΤΩ. ΙΝΑ ap. 7) . ΕΝ. ΙΘΟΥΝΤΕC ap. 8) ΤΡΑΤ. . . . Ν ap., πρᾶττουσιν
 Us. 9) ΑΥΤΑΔCΜΟΝ ap., ἰάλεμον Us., ΦΥΓC. ap., φυγῆ Us.
 XVIII, 1) ΤΟΙCΘCΤΙCΑ :: Ε ap. 2) ΚΑΚΩI. . . ap., . ΩCΟI ap.
 4) ΔΩΕ ap. 6) ΘΗCΩ. ΕΝ ap. 8) ΤΑΛΥΞΕ ap. 9) I' . . . I ap.,
 ΠΙΝΕ. ap.

10 μ[ε]τεωρισμὸν μὴ [αἰ]ρον-
 τ[ε]ς ἐκ διανοίας εἰς [μ]έθ[η]ν
 πίπτουσιν, [καὶ] τὰ διὰ τῆ[ς]
 μέθης]

1—3) duo senarii poetae incerti referuntur, quorum alterum restituit de Arnim. scriptor hos versus inseruit ut exemplo illustraret, ni fallor, quam humiles essent volgi de doctum numine opiniones. ut illi puellam aegrotam sanent, flagitat noscitur quis, quos omnino nihil curare homo Epicureus scit.

12) a particula καὶ alteram enuntiatam partem incipere veri simile est, qua responsio illa inter obrietas et imaginationes efficiatur. et ei, qui vanis opinionibus perturbantur, saepe ad ebrietatem se convertunt, et imaginationes ex ebrietate ortae animum magis magisque perturbant. sic fore enuntiatum suppleam καὶ τὰ διὰ τῆς μέθης ἀναπλάσματα ἑτι μᾶλλον τὴν διάνοιαν μετεωρίζει.

Col. XIX N. f. 80.

ἰς]χὺς ἐνμένει [ν]οη[μ]άτ]ων· πολὺ
 γὰρ τὸ ἐν τοῖς πάσχοις ἐλε[ύ]θε-
 5 ρον συναγωνίζεται τῇ διατροπῇ
 π]ρὸς τὸ καταγωνίσασθαι τὰ αἰ-
 χρά τῶν παθῶν· ὅπερ ἂν γένοι-
 το, [εἰ(?) ἐπὶ τῶν προκειμένων
 π[ι]θάνως [εἰ]ποιμεν ὥς δ' ἐμ[ε]
 . . τ δῶρ[ον] ἔχει
 . . α . . δ . . δια . . πη
 10 μ υλ . . νδ
 α τα
 ρ . . μ . . α πολλὰ

1—5) a verbo πολὺ usque ad παθῶν Usenerus restituit Ep. ad p. 335, 8, ad sententiam cf. Ep. fr. 591 cum illis locis, quos Usenerus l. l. adnotat.

6) εἰ incertum est. sed si verba ἐπὶ τῶν προκειμένων particula τε cum ὅπερ ἂν γένοιτο coniungimus, non habeo quod sequentibus faciam: nam lacuna initio v. 7 non sufficit verbis εἰ πιθανῶς ut εἰ ἱκανῶς non placet, si vero sublata particula condicionali scribimus κ- πιθανῶς εἰποιμεν offendo in omissa particula ἂν. quod ego proposui sic vertam: id quod (sc. τὸ καταγωνίσασθαι τὰ αἰσχροῦ τῶν παθῶν) evenierit, si ob ea quae protulimus probabiliter diximus eum summum donum accepisse e. c.

Quamquam libelli finis deest, tamen suspicor hanc columnam

11) Τ. . . Ι. ΔΙΑ ap., φέροντες τῆς διανοίας κοί. Us., ΕΠ. ΕΘ ap.
 XIX, 1) ΑΕΝCΙI. ΙΘ ap., νοημάτων rest. Us. 2) ΠΑCΧΕΥ ap.
 4) ΚΑΤΑΤΩ ap. 6) ΤCΤ. ΕΠI ap. 7) CΙ. . Α ap.

ultimam fuisse. nam primum verba ὅπερ ἂν γένοιτο κτέ. libelli conclusionem indicare videntur, deinde intimas quaeque voluminum columnae plerumque optime servatae sunt, ita ut unam vel plures columnas intercidisse veri simile non sit. dimidiam columnae partem deesse eo gravius fero, quod nomen iuvenis, ad quem liber datur, commemoratum esse in fine conicere licet.

Indices.

I. Index fontium partis prioris.

- Aelianus de prov. apud Suidam v. Ἐπικούροσ p. 568
 Alciphro epist. II, 2, 1 et 7: p. 558
 Anecdota Graeca Bekkeri p. 731: fr. 61 p. 561
 Antonius Monachus II, 89: fr. 59 p. 562
 Arsenius XI, 98c: fr. 56 p. 563
 Athenaeus deipnosoph. VII, 279f: p. 568
 VII, 280: fr. 39 p. 558
 XII, 546f: fr. 39 p. 559
 Celsus de medicina III, 21: ad fr. 46 p. 560
 Cicero de finibus I, 7, 25: p. 549
 II, 3, 7: p. 569
 II, 28, 92: fr. 5 p. 540
 II, 31, 101: p. 568
 de natura deor. I, 30, 85sq.: p. 541
 I, 33, 93: p. 546
 I, 40, 113: fr. 40 p. 559
 de officiis III, 33, 117: fr. 5 p. 540
 Tusculan. disp. II, 3, 8: p. 570
 II, 6, 17: fr. 5 p. 540
 V, 9, 27: fr. 49 p. 561
 V, 9, 27: fr. 5 p. 540
 Clemens Alexandrinus stromat. II, 131: fr. 5 p. 540
 V, 138: fr. 37 p. 557
 Epicurus Περὶ φύσεως κῆ VII² VI f. 40: p. 569
 f. 45sq.: p. 569
 f. 54: p. 569
 Galenus de libris suis 17: p. 551
 Gnomologium Palatinum 129 f. 23: fr. 51 p. 562
 f. 23: fr. 52 p. 562
 Parisinum 1168 f. 115: fr. 51 p. 562
 Vaticanum Wotkei 10: fr. 37 p. 557
 27: fr. 47 p. 560
 30: fr. 53 p. 562
 31: fr. 51 p. 562
 41: fr. 59 p. 563
 Gnomologium Vaticanum Wotkei 45: fr. 48 p. 561
 47: fr. 49 p. 561
 Hieronymus adv. Iovin. v. Seneca
 Laertius Diogenes X, 1: fr. 4 p. 539
 Laertius Diogenes X, 6: p. 566
 7: p. 566
 18: p. 568
 19: p. 567
 21: p. 567
 22: p. 567
 22-24: p. 565
 23sq.: p. 537
 136: fr. 29 p. 554
 Lucianus Alex. 17: p. 570
 Maximus Confessor p. 627 Comb.: fr. 51 p. 562
 p. 638: fr. 50 p. 562
 Philodemus de deorum victu VH¹ VIa col. 6: fr. 10 p. 542
 de divitiis VH² III f. 88: fr. 17 p. 548
 f. 92: fr. 18 p. 548
 f. 98: fr. 19 p. 548
 de ira col. 12 p. 48 G.: fr. 30 p. 555
 col. 45 p. 149 G.: fr. 64 p. 565
 de libertate dicendi VH¹ Va p. 11: fr. 45 p. 560
 p. 39: p. 567
 Vb p. 15: p. 558
 de morte XII, 30 Mek: fr. 63 p. 566
 XIX, 11: fr. 44 p. 560
 XXIII: p. 568
 XXVII: p. 569
 XXIX: p. 570
 XXXVII: fr. 51 p. 562
 de rhetorica VH² III f. 45: p. 551
 f. 57: fr. 23 p. 549
 VH² IV, 77 = Ox. II, 85: fr. 25 p. 550
 93 = Ox. II, 101: p. 552
 99 = Ox. II, 107: fr. 20 p. 548

Philodemus de rhetorica

VII² IV, 100 = Ox. II, 108: fr. 21 p. 549

V, 35: fr. 22 p. 549
 38: fr. 20 p. 549
 39: fr. 21 p. 549
 56: p. 551
 58: fr. 27 p. 550
 96: ad fr. 27 p. 551
 132: p. 551

VII f. 60: fr. 3 p. 539
 f. 177: p. 541

IX f. 114: fr. 26 p. 550

de sanctitate

VII² II f. 77 p. 107 G: fr. 15 p. 547
 f. 122 p. 137 G: fr. 9 p. 541
 f. 123 p. 138 G: fr. 12 p. 543
 f. 126 p. 140 G: fr. 8 p. 541

de signis p. 18 sq. G: p. 570

de vitiis et virtutibus

VII² IIIa p. 23: fr. 16 p. 547
 p. 39: fr. 13 p. 545
 p. 53: p. 546

de vitiis l. X

VII² IIIb p. 13: fr. 11 p. 543
 p. 29: p. 543

Πραγματεῖαι VII² I f. 128: p. 567Πρὸς τοὺς... VII² I f. 152: p. 542

Plutarchus adversus Colotem

2 p. 1108 C: fr. 40 p. 559
 3 p. 1108 E: fr. 33 p. 556
 5 p. 1109 C: fr. 1 p. 538
 17 p. 1117 A: fr. 38 p. 558
 30 p. 1125 A: fr. 7 p. 541
 30 p. 1125 B: fr. 6 p. 540
 31 p. 1125 C: fr. 41 p. 559
 32 p. 1126 C: p. 555
 33 p. 1126 E: p. 567
 33 p. 1127 B: fr. 31 p. 555
 33 p. 1127 C: fr. 32 p. 555
 34 p. 1127 D: ad fr. 31 p. 555

amator. 753 C: p. 557

contra Epicuream beatitudinem

2 p. 1086 E: p. 570
 2 p. 1086 F: p. 549
 3 p. 1087 D: fr. 7 p. 541
 3 p. 1088 B: fr. 62 p. 564
 7 p. 1091 A: fr. 28 p. 551
 7 p. 1091 B: p. 558
 8 p. 1091 E: ad fr. 28 p. 552
 12 p. 1094 D: fr. 24 p. 549
 16 p. 1097 E: fr. 46 p. 560
 16 p. 1098 B: p. 554

Plutarchus contra Epicuream beatitudinem

16 p. 1098 B: ad fr. 49 p. 561
 16 p. 1098 B: p. 566
 16 p. 1098 C: fr. 41 p. 559
 16 p. 1098 D: fr. 42 p. 559
 16 p. 1098 D: fr. 40 p. 559
 19 p. 1100 D: fr. 41 p. 559
 22 p. 1103 A: p. 569
 23 p. 1103 E: p. 558
 29 p. 1106 D: p. 558

de occulte vivendo

3 p. 1129 A: p. 569

de defectu oculi

20 p. 420 D: p. 566

praecept. coning.

28 p. 142 A: fr. 36 p. 557

de tranquill. an.

18 p. 476 C: fr. 49 p. 561
 fr. 7 ed. Dueb.: p. 554

Proclus ad Hes. op. 284 v. Plut. fr. 7

Scriptor incertus Epicureus de sensibus (Scott Fr. H. p. 260)

col. 4: fr. 2 p. 538

VII² X f. 201: fr. 14 p. 546

vol. Herculi. 1044 col. 4: p. 556

col. 23: p. 566

862 col. 3: p. 556

Seneca epist. moral. 6, 6: p. 568

18, 9: p. 560

33, 4: p. 563

52, 3: p. 569

79, 15: p. 568

79, 16: fr. 43 p. 559

81, 11: fr. 54 p. 563

98, 9: fr. 35 p. 557

99, 25: fr. 34 p. 556

(fr. 45 Haasi): p. 566

Sextus Empiricus adversus mathematicos 61: fr. 60 p. 564

Iohannes Stobaeus

ecl. eth. 31, 67: fr. 55 p. 563

flor. 16, 20: fr. 53 p. 562

45, 26: fr. 60 p. 564

52, 7: fr. 56 p. 563

52, 8: fr. 57 p. 563

62, 44: fr. 58 p. 563

116, 42: fr. 52 p. 562

118, 33: fr. 51 p. 562

Strabo XIII p. 589: p. 566

Suidas v. Ἐπικούρου vide Aelianus

Tacitus dial. 31: p. 558

II. Index verborum, quae in p. 831 leguntur.

(* notavi quae minus certa sunt.)

ἀγαθός: τἀγαθόν VIII, 5, ἀγαθὰ XIV, 8,
 ἀγαθῶν VIII, 1, XIV, 4
 ἄγειν: ἤχθηc XV, 2

ἀγωγή: ἀγωγή XV, 3

ἀδαμαντίνος: ἀδαμαντίνους XII, 2

ἀδιαλείπτως VIII, 3

ἀδιάληπτος: ἀδιάληπτου XI, 9, ἀδια-

λήπτων XIII, 5

ἀθανασία: ἀθανασίας XVI, 9

αἰρεῖν: αἰρούντες XVIII, 10

αἰσθησις: -σεως IV, 9, -σιών V, 2

αἰσχροί: -χροὺ XVI, 6, -χρὰ XIX, 4

αἰτία XI, 3, -τίαν II, 1

αἰώρῃ VIII, 6 v. p. 573

αἰωρεῖσθαι: -ρούμενος VIII, 3

ἀλλά XVI, 10, οὐ μὴν ἀλλὰ XI, 4

ἀλλήλων XVIII, 7

ἄλλος: ἄλλα V, 11

ἀλγεῖν: -δοντας XIII, 8

ἀμετῶριςτος VII, 8*

ἀν XIV, 3, XIX, 5, ἰταρatur πῶς ἀν-

οὐκ ἀν XI, 5 et 8

ἀνάγκη: -κην VII, 9

ἀναλαμβάνειν: λαβεῖν fr. I, 2*

ἀνάλογος: -γων VIII, 1

ἀναλόγως XV, 5

ἀναπλασμός IV, 4, -μούς V, 5

ἀναπλάσσειν: -σει XIV, 1, -σεουσιν

XVII, 5

ἀνάχυσις: -σεως XIII, 1

ἀνδρείωμα XII, 8

ἀνθρωπος: -ποι III, 9, -πων VI, 1

ἀνοχή fr. I, 1*

ἀντιστροφή: -φήν XIV, 10

ἀπέχεσθαι XVIII, 4, ἀπεχόμενον XVI, 5

ἀπό IV, 7, VI, 4, IX, 3, 9, 11, XI, 14

ἀποκατιδεῖν II, 4 ex Hippocr.

ἀπόστασις: -σεως X, 11

ἀποστρέφειν: ἀπέστρεψεν XI, 13

ἀρσις: -σει XVI, 11

ἀρρωστος: -των IV, 2*

ἄστρον: -τρα XI, 8, -τρων IX, 2, 8,

X, 3, 5, -τροις IX, 5

ἀσφαλός XVI, 8

ἀσχήμων III, 5

ἄτοπος: -πον V, 9*

αὐγή: -γῶν IX, 10

αὐτεῖν: -εται XVIII, 8

αὐτός: -τό X, 2, -τοί XVIII, 2, -τά

XI, 4, XVII, 9*, -τῶν VII, 12, IX,

2, 6, 9, X, 3

ἀφαίρεσις: -σιν XVI, 2

ἀφιστάειν: ἀποστήσει XIII, 5

βιοδν: βιώσαι VI, 7 ex Epicuri dicto
 βλέπειν: -πεσι XI, 5, -πομεν XIII, 8

γάρ fr. II, 1, III, 6, IV, 3, V, 11, VII, 6,
 VIII, 11, X, 2*, 5, XIII, 4, XVI, 13,
 XVII, 3, XVIII, 7, 9, XIX, 2

γε: II, 1, III, 9, IX, 7, XI, 5, XVI, 2

γεινιάν: -νιῶν III, 7

γένεσις: -σεως VI, 5 ex Epic., X, 5

γευστός: -τοῖς III, 11*

γίγνεσθαι: γίνεσθαι VII, 8, γινόμεθα

IX, 7, γένοιτο XI, 2, γένοιτο

XIX, 5, γενόμενος VII, 5

γονεύς: -νέων XV, 2

γυμνάζεσθαι: -ζομένη XI, 7

δεδοικέναι XVI, 7

δεῖν II, 4, δεῖ XVIII, 5

δεσμός: -μοῖς XII, 3

δέχεσθαι: δεξάμενος XVII, 5*

δὴ IV, 1*, IX, 11, XI, 10, XIII, 8,

μὲν δὴ V, 6, γὰρ δὴ XVIII, 7

διὰ c. gen. XVIII, 7*, 12, c. acc.

II, 1, IX, 4, 12

διάνοια fr. I, 6, XI, 7, -νοῖαν VIII, 12*,

-νοῖας II, 8, IV, 5, XVIII, 11

διάστασις: -σεως X, 11*

διαστροφή: -φή VII, 1

διατροφή: -πή VII, 2, XIX, 3

δίκαιος: -ον XVI, 4

διότι VII, 13

διώκειν: -κουσα XIV, 2

δοῦλος: -λων VII, 2

δύνασθαι VI, 7, 8 ex Epic., δύναται

VI, 2, δυναμένην XII, 4

δυσθεράπευτος: -τα fr. II, 1*

δῶρον XIX, 8*

ἐάν: ἐάσει VIII, 13

ἐγώ: ἐμοί III, 6, μοί XVIII, 2 ex

proet. inc., ἡμῶς XIII, 6

εἰ XVIII, 1, XIX, 7

εἶναι: εἰ XV, 10, ἐστίν IV, 3, 5, VI,

2, 10, VII, 12, IX, 2, 10, XVIII, 6,

οὐδὲc IV, 6

εἰπεῖν: καθ' ὅλου γε εἰπεῖν IX, 7,

εἰπομεν XIX, 7, εἰρημέναις XVII, 1

εἰς V, 3, 11, VII, 7, VIII, 1, X, 4,

XIII, 2, XVII, 2, XVIII, 11

ἐκ VII, 12, XVIII, 11

ἐκαστος: -του VI, 3 ex Epic.

ἐκάτερος: -ῶ fr. II, 1

ἐκτός XII, 5

ἐκφεύγειν: ἐκπέφευκται VIII, 7
ἐλάττων: -ττονα VI, 7 ex Epic.
ἐλέγχειν: ἐλέγξον IV, 3, ἐλεγχοῦν
V, 2

ἐλευθερος: -ρον XIX, 2, -ρων VII, 3
ἐλπίς II, 6 ex Hippocr.
ἐμμένειν: -νει XIX, 1
ἐμός: ἐμῶν XVIII, 1 ex poet. inc.
ἐν VIII, 4, 8, IX, 5, XIV, 5, XIX, 2
ἐνδέχεσθαι: -χεται XV, 6
ἐνδιδοῖναι: ἐνδοῦναι V, 12
ἐνέργημα: -γήματι VIII, 8
ἐξ XV, 4
ἐξω XI, 8

ἐπάγειν: -γει XII, 1*
ἐπαίρειν: ἐπαίρον VIII, 12
ἐπειδή XIII, 11
ἐπειτα XI, 2
ἐπέχειν: ἐπέχει VII, 11
ἐπί: c. gen. II, 4, VII, 1, 2, XIII, 8,
XIX, 6, c. acc. XII, 1, XIII, 10, XV, 6
ἐπιθυμία: -μία VII, 4, -μίας XV, 11
ἑπικούρος VI, 4
ἐπιλογίζεσθαι: -γίζηται XIV, 6
ἐπιμέλημα: -μασι XII, 10
ἐπιμελής XV, 10
ἐπιτολή: -ής X, 6
ἐποχή: -χή VI, 10
ἐρᾶν: ἐρωμένην XVIII, 3 ex poet. inc.
ἐργον: -γου XVI, 6, -γων XVIII, 4
ἐρχεσθαι: ἐρχομένους XIII, 9
ἐτι: ἐτι δὲ X, 9
ἐρίεσθαι: -ιέσθω V, 9
ἐχειν: ἐχει XV, 1, ἐχει X, 1, XIV, 6,
XIX, 8, εἶχε III, 5 ex Eurip.

ζῆν XVI, 3
ζήτημα: -μάτων XIII, 2

ῆ VII, 11, IX, 4, XI, 1
ῆ XIV, 3
ῆδη XIII, 1
ῆν = ἴαν II, 4 ex Hippocr.
ῆτοι IV, 5

ὀάνατος: -νάτου XVI, 11, -νατον VI, 2,
XVI, 9
ὀέα: ὀέαν XII, 1
ὀέος: ὀέσις XVIII, 1 ex poet. inc.
θεραπεύειν V, 11
ὀέσις: -σεως X, 9
ὀεώρημα: -ματα XI, 6, -μασι VIII, 10
ὀνήσκειν: ὀνήσκουσα III, 4 ex Eur.
Hec. 563, ὀνήσκοντων VI, 1
ὀνητός: -τόν XV, 7

ὀλεμος: -μον XVII, 9*
ὀατρὸς II, 2

ἴνα XII, 6
ἵπποκράτης II, 2
ἰσχύς XIX, 1

καθαίρειν: -ροῦνται XVII, 11
καθὰ περ VI, 3
καθό XIII, 7
καθ' ὅλου IX, 7
κ- pro καὶ scribitur VIII, 5, XII, 4,
XIII, 7, XIV, 9, XV, 10, XVI, 6
καὶ μὴν VI, 3, XII, 5, καὶ μάλιστα
VIII, 9, XV, 10*
κακόν III, 10*, VIII, 5, κακῶ III, 7,
κακά V, 6, κακῶν VIII, 2, XVIII, 2
ex poet. inc.

καλῶς XV, 2
κατά c. gen. XVII, 6*, c. acc. II, 7,
IV, 10, VI, 9, VIII, 2, 4, 8, 9, XI, 1, 12,
XII, 7, XIV, 2, 9, XVI, 1, XVII, 7
κατάγειν: καταγαγόντες XVII, 2
καταγωνίζεσθαι: -νίσασθαι XIX, 4
κατακλείειν: -κέκλειται VIII, 5
καταλαμβάνω: -ληφθεὶς VII, 9
καταμέρισις: -σιν X, 2*
κατέχεσθαι XII, 3
κατιδεῖν: -ιδῶν V, 8*
κινεῖν: -νοῦσα XI, 4, -νέται XI, 2,
-νέωνται II, 5 ex Hippocr.
κίνημα: -ματα II, 7
κίνησις: -σεως X, 7, 9, -σεις XI, 2
κενός: κενῶν XVI, 2
κέντρον XI, 1
κρύψις: -εως X, 6
κύκλος: -κλον XI, 1
κύριος: κυριωτάτων XII, 2
κωλύειν: κωλυθήσεται I, 3

λέγειν: λέγω XVI, 11
λόγος: -γου XI, 9, -γων VII, 13,
VIII, 12, XI, 13, XII, 7, XV, 9
λοιδορεῖν V, 9
λύπη: λύπην XVII, 7, 10
λύσις: -σεις XIII, 8

μαίνεσθαι: μανῆναι II, 6 ex Hippocr.
μεμνηνόντων IV, 1
μάλιστα VIII, 9, XV, 10, XVII, 11
μέγας: μεγάλα XIV, 9
μέγεθος IX, 8, XVII, 3
μέθη XVIII, 6, μέθης XVIII, 13, μέ-
θην XVIII, 11
μεθίεσθαι: μεθέμενος XV, 7
μεθ' 8 XI, 3
μέλειν: μέλει XVIII, 1 ex poet. inc.
μέν: μέν γάρ fr. II, 1, III, 6, VIII, 11,
XII, 10, μέν γάρ οὖν VII, 5, μέν
δὴ V, 6

μερίζειν: -ρίζουσιν XIII, 3
μέρος X, 3, μερῶν X, 1
μεσολαβεῖν VI, 11, XII, 6
μετά c. acc. XI, 3
μεταβολή: -λῆς X, 10
μετεωρίζεσθαι: -ζεται XIV, 1, -ζόμε-
νοι XVIII, 8, μετεωρισθῆναι
XVIII, 5 v. p. 573
μετεώρισμα: -μάτων V, 6*
μετεωρισμός IV, 4, 11*, -μόν XVIII, 10,
-μῶν XII, 5, XIII, 6
μηδεῖς: μηδενός IV, 6, V, 8
μῆν: καὶ μὴν VI, 3, XII, 4, οὐ μὴν
ἀλλά XI, 4
μήποτε III, 5
μονή: μονῆς X, 10
μόνον XII, 1

νέμειν: νέμεται X, 4
νόημα: -μάτων XIV, 1
νόμος: νόμῳ XVI, 7
νοός: νοῶν V, 2
νῦν XVI, 11

οἶον IX, 10, XVI, 4
ὀλβιος: ὀλβίῳ VII, 8
ὀλιθάνειν: -νοῦσιν V, 5
ὄμμα: ὄμματι XIV, 5
ὁμογενής: ὁμογενέαν XVII, 1
ὁμῶς III, 4 ex Eur. Hec. 568
ὄρεξις: -έων XVI, 2
ὄς VI, 2, ὅ VIII, 4, ἥ III, 3, 6 XI, 3,
XIII, 7, αἱ IX, 11, ὧν XVIII, 6, ὧν
δὴ ποτε XIV, 2
ὅ περ XIX, 5
ὅς: ἐφ' ὅσον XV, 6
ὅστις VI, 2
ὅτι XI, 10, XIV, 8, 9
ὅτι δὴ ποτε XIII, 4
οὐ μὴν ἀλλά XI, 4
οὐδέ XI, 13*, XII, 2
οὐδεῖς VI, 1
οὐδενώποτε XI, 11
οὖν: μέν γάρ οὖν VII, 5
οὗτος: τοῦτον VI, 12, τοῦτω VIII, 6,
τοῦτον III, 8, VI, 10, ταύτῃ XV, 4,
ταύτην II, 1, XII, 8, τοῦτο VII, 7, 10
ταῦτα IX, 4, 6, 12, XVIII, 7, τοῦ-
των VIII, 11, IX, 3, XVII, 6, τοῦ-
τοις VII, 3, XVII, 1, τοὺτους II, 6
ex Hippocr.
οὐχί XII, 1
ὀφθαλμός: -μοῦς II, 3 ex Hippocr.
ὀψις: ὀψεσις II, 5 ex Hippocr.

πάθος: παθῶν XIX, 5
παιδεία: -εῖαν XIII, 3

παιδεύειν XII, 12*
παρά c. dat. III, 2
παράκοπος: -πα II, 7
παράλλαγμα V, 10, VII, 10
παραποδίζειν: -πεποδιμένους V, 3
παρασκευάζειν: -ζουσα XVI, 4
παρασκευή: -σκευῇ XVI, 9
παρεκτρέφεται: -ομενα I, 2*
παριέναι: παρίκα XI, 11
παρορᾶν: -ᾶσθαι VIII, 13*
πᾶς VII, 8, πᾶσα VIII, 6, πάσης XV, 11,
παντός XI, 8, XVI, 5, πάντες III, 9
πάσχειν: ταῖς πάσχειν XIX, 2
πενθεῖν: -θοῦντες XVII, 8
πέραις: πέριτι VIII, 4
περί c. gen. IX, 2, 3, 4, 5, 6, 9,
10, 12, X, 3, 4, 6, XVI, 10, c. acc.
VII, 5, IX, 5, 8*, XI, 5, XIII, 4, XV, 8
περιπαῖν: -σπῶντος IV, 7
περιπασις: -μῶν VII, 4, 9
πυλίκος: -λίκῃ XIV, 7, 9, 11
πιθανός XIX, 7
πίπτειν: -ουσιν XVIII, 12, πεσείν
II, 6 ex Eur. Hec. 569
πιστεύειν: -σομεν V, 1*
πλέων: πλεονα VI, 7 ex Epic.
πλήρωμα XIV, 4
πλοῦτος: -του VII, 6
ποιᾶν: ποιῇ XVI, 8, ποιούντων
XVII, 10, ποιήσει XII, 5
ποιητικός: -κῶν XIII, 2
ποικίλος: -κίλῃ X, 1
ποιότης: -τητος X, 8
πολύς: πολὺ XIX, 1, πολλά X, 4,
XIV, 8
πόρος: πόρα XIV, 7, 8, 11, πόρας
XI, 2
ποτέ VII, 4, XIII, 4, XIV, 2
πράγμα XII, 10*
πραγματεία: -τήας IX, 1, -τειῶν
XII, 10*
πραγματεύεσθαι: -όμενος VII, 7
πράττειν: -ουσιν XVII, 8*, πράττειν
XV, 1
προβαίνειν: -νοῦσης XIII, 1
προγονικός: -κῆν XV, 1
πρόδηλος: -λον XVIII, 3
προειρησθαι: -ρημένον V, 9, -ρημέ-
ναις XVII, 1*
προκίεσθαι: -κειμένης IX, 1, -μένων
IX, 6
πρόνοια: -νοίαν III, 4 ex Eur. Hec. 569
πρός c. dat. VII, 3, c. acc. fr. I, 2,
VI, 5, ex Epic. XI, 14, XII, 8, XIX, 4
προσθιθέναι: προσέθηκας XV, 3
πρώτος: -της VI, 5 ex Epic.
πυκνά II, 5 ex Hippocr.
πῶς XI, 6

ῥαθυμία: -μίαν XII, 4
ῥωννύναι: ἔρρωσαι XV, 5

ῥεαυτοῦ XV, 4, ῥεαυτῶ XI, 10
σκιά: σκιῶν IX, 11
σπουδασμα: -μάτων XV, 9
σπουδή XIII, 5
σύ: σέ XI, 11*, 13
συγχαίρειν: -ρεῖς XI, 10
συλλογή: -γὴν VII, 8
συμπόσιον: -σίων XIII, 8
συναγωνίζεσθαι: -ζεται XIX, 3
συνδιαίτησις: -σεις XIII, 10
συνεχής: -χές XII, 6
συνεχίζειν: συνεχίζωμεν VII, 7
συνιστάναι: ευστάντος VI, 6 ex Epic.
σχῆμα IX, 9
σῶζειν: σώσονται XVII, 2 ex poet. inc.
σῶμα: -ματι XV, 6
σωπρονικός: -κόν XV, 5

ταραχώδης: -ώδεις V, 4, -ώδες XV, 11
τέ--καί nullo verbo intermisso V, 4, 7, IX, 11, X, 8, XVI, 5
τερατώδης: -ώδεις V, 4
τιθέναι: τιθῆναι XIV, 5
τίς indef. IV, 5, XIV, 5, τί V, 1, XVIII, 1, ex eom. inc., τινί III, 7, VII, 9, τινά VI, 5 ex Epic., τινές XVII, 4, 8, XVIII, 9, τινῶν II, 4, XVIII, 4
τίς interr. XI, 3, τίνα XIV, 6, 7, 10
τοιοῦτος: τοιαῦτα V, 7, XI, 6
τοσοῦτος: τοσαῦτα V, 7, XI, 6
τότε fr. I, 6*
τραγῳδιοποιός: -ποιός III, 3

τρανός: -νῆς IV, 5
τρόπος: -πον III, 9, XIV, 2
τυγχάνειν: τὰ τυχόντα XV, 8
τύχη VI, 14*

ὕπό c. gen. XV, 2
ὕπολαμβάνειν I, 4*
ὕποστασις: -σεως X, 7
ὕποφαίνειν: -φήνας XI, 12
ὕσπληξ: -γας XI, 11
ὕψος VIII, 11

φ = φησὶν II, 5*
φαίνεσθαι: φαίνεται III, 7
φάναι: φησὶν II, 3, 5, VI, 4.
φανερός: -ρόν VII, 12
φεύγειν: φεύγομεν III, 10, φυγείν VI, 2, πέφυγε XIV, 10
φευκτός: -τόν III, 8
φθονεῖν XVII, 4
φιλοσοφία: -φίαν V, 13*, VIII, 8, XI, 12, XII, 7
φόβος: φόβου XVI, 10, φόβῳ VII, 1
φρόνησις: φρονήσεως XI, 14*
φυγή: -γὰς VIII, 1
φυσιολογία: -γίαν VIII, 9
φυσικός: -κόν XVII, 2, -κοῦ XV, 12
φύσις: -σεως X, 8, -σει XVI, 6, -σιν IV, 10, VIII, 2, 4

χαίρειν XIV, 3, χαρώειν XVII, 6
χρόνος: -νον VI, 6 ex Epic., 9

ψυχή fr. I, 2, -χῆς VIII, 6

ῶρα: ὥρων IX, 13
ὥς XVIII, 4, XIX, 7, ὥς περ IV, 1*
ὥστε VI, 6 ex Epic.